

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ДВНЗ «КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

Ж. В. КОЛОЇЗ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РЕДАГУВАННЯ ГАЗЕТ

Навчально-методичні матеріали

для лабораторних робіт

для студентів спеціальності

«Українська мова і література (редагування освітніх видань)»

Кривий Ріг – 2012

УДК 070.4

ББК 612.1 74.2+76.17Я73

Колоїз Ж. В. Теорія і практика редагування газет : Навчально-методичні матеріали для лабораторних робіт для студентів спеціальності «Українська мова і література (редагування освітніх видань)» / Жанна Василівна Колоїз. – Кривий Ріг : КПІ ДВНЗ «КНУ», 2012. – 122 с.

Рецензенти:

кандидат філологічних наук, професор **Ю. О. Арешенков**;

кандидат філологічних наук, доцент **Т. І. Вавринюк**.

Рекомендовано до друку кафедрою української мови Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет» (протокол №12 від 11 червня 2012 року)

ББК 612.1 74.2+76.17Я73
© КПІ ДВНЗ «КНУ», 2012

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Інтенсивний розвиток сучасної видавничої справи зумовлює потребу у знаннях методики аналізу і вдосконалення текстових матеріалів у зв'язку з підготовкою їх до друку. Фахова підготовка з «Теорії і практики редагування газет» і відповідна професійна діяльність передбачає існування роботи редактора і науки про неї, в основі якої лежить певна теорія.

Редакторська професія передбачає набуття її представником умінь і навичок кваліфіковано працювати з текстами, які мають різне цільове призначення, належать до різних тематичних розділів та мають різну знакову природу і характер інформації. Іншими словами, ідеться про редагування багатьох видів текстів, кожний з яких має свою специфіку щодо структурної і змістової побудови. А отже, відповідного використання мовностилістичних засобів. Про головні типологічні ознаки кожного з видів різноманітної структури видавничої продукції йшлося в нормативних курсах «Основи редакційно-видавничої діяльності», «Теорія комунікації», «Коректура», «Редагування освітніх видань та лінгвістика тексту». Досконале засвоєння цієї проблематики дало змогу з'ясувати, чому так важливо знати означену специфіку в контексті редакторської підготовки текстів до видання і в чому виявляється різноманіття прийомів правок у конкретиці типологічних ознак тексту.

Курс «Теорія і практика редагування газет» покликаний забезпечити майбутнього фахівця прийомами роботи з текстами різних газетних видів і жанрів, їх тематичною і композиційною структурою, фактологічним матеріалом, мовою і стилем відповідно до чинних норм тих наук, з якими взаємодіє редагування.

Ця дисципліна спрямована на аналіз і вдосконалення газетного тексту у зв'язку з підготовкою його до друку. Основою такої діяльності є критичний аналіз газетного матеріалу задля правильної оцінки та допомога автору в удосконаленні його форми і змісту. Предметом курсу «Теорія і практика редагування газет» як наукової дисципліни є редакторська праця з підготовки до друку текстового матеріалу, яка містить такі складові:

- аналіз тематичної організації твору (визначення головної і побічних тем, робота над тематичними відхиленнями);

- аналіз композиційної структури твору, перевірка її логічності;
- роботу з фактологічним матеріалом, перевірку його точності і достовірності;
- виявлення і виправлення порушень логічних зв'язків у тексті;
- мовну правку;
- редакційно-технічну обробку.

Літературне редагування необхідно проводити в системі інших видів редакторської діяльності – технічного і художнього редагування, оскільки історично всі ці три види були нероздільними. У цій системі літературне редагування виділяється насамперед як робота над композицією матеріалу, компонентами змісту і тими первинними формами вираження змісту, поза якими він не існує. Хоч літературний редактор не займається макетуванням видань, він аналізує текст, виходячи з передбачуваного розташування його на полосі, а іноді й надає рекомендації щодо доцільності його розташування й оформлення. А відтак знання основ технічного і художнього редагування, правил верстання стає необхідною умовою ефективної роботи літературного редактора в сучасній видавничій справі.

«Теорія і практика редагування газет» узагальнює знання фахівця з дисциплін відповідних циклів, формує його мовну культуру і сприяє виробленню практичних навичок роботи з конкретним текстом. Головні завдання відповідного курсу:

- 1) з'ясувати аспекти редагування, зокрема й редагування газети;
- 2) ознайомитися з передовим вітчизняним та зарубіжним досвідом газетного виробництва, з історією вітчизняної преси загалом;
- 3) сформування уявлення про практичну діяльність редакції друкованого періодичного видання, його структуру, основні способи й форми газетного виробництва;
- 4) визначити особливості аналізу тексту як методу їх об'єктивної характеристики й оцінки, а також шляхи вдосконалення рукопису у процесі його підготовки до друку;
- 4) з'ясувати методіку редагування, прийоми і засоби реалізації рекомендацій, сформульованих упродовж редакторського аналізу: різними видами правки (вчитування, доопрацювання, переробки, скорочення), техніку аналізу тематичної, композиційної і логічної організації тексту, роботу з фактологічним матеріалом і т. ін.;
- 5) розкрити особливості редагування текстів різних газетних жанрів.

Той, хто працює в газеті, повинен не тільки вміти готувати якісні, яскраві публіцистичні матеріали, а й мати уявлення про художньо-технічне оформлення видання. Для нього є важливим розуміти сучасний стиль оформлення періодики, володіти добрим естетичним смаком, що дозволить у процесі підготовки матеріалу чітко уявляти, яке місце займатиме публікація, як вона має бути подана й оформлена.

Студенти повинен знати:

- визначення понять «літературне редагування», «технічне редагування», «художнє редагування», їх диференційні ознаки;
- визначення понять «газета», «журнал», «преса», «періодика»;
- історію та теорію редагування газети як типу газетно-журнального видання;
- техніку оформлення газетного тексту;
- основи редакторського аналізу тексту;
- види газетних текстів та особливості їх редагування;
- логічні засади редагування;
- особливості різних видів композиційної структури і композиційних шаблонів;
- методика редакторського аналізу композиції рукопису;
- методика праці редактора над фактичним матеріалом;
- мовностилістичні особливості газетного тексту.

Студенти повинні уміти:

- застосовувати на практиці набуті теоретичні знання;
- здійснювати тематичний аналіз тексту;
- перевіряти логічну будову тексту;
- перевіряти точність і достовірність фактологічного матеріалу;
- аналізувати композиційну структуру тексту;
- здійснювати правку тексту, застосовуючи коректурні знаки;
- користуватися прийомами видалення типових нормативно-стилістичних помилок;
- працювати зі зверстаним текстом, контролювати його основні елементи.

РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА СЕМЕСТРАМИ

Семестр	Тижні	Усього аудиторних годин	Кредити	Лекції	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Залік	Усього годин
I	10	74	2	10	20	44		74
II	14		2,5	14	30	44	+	88
Усього		74	4,5	24	50	88		162

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ

Тема	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	лабораторні заняття	самостійну роботу
<i>Модуль 1. Історія та теорія редагування газети</i>			
Тема 1. Проблеми формування терміносистеми і тлумачення термінів у науці про редагування	2	4	8
Тема 2. Газета як тип видання. Історія виникнення газети	2	4	8
Тема 3. Проблеми типологізації газети та особливості її редагування	2	4	8
Тема 4. Організація редакційної діяльності. Жанри та ідіостиль газетного видання	2	4	10
Тема 5. Організація процесу випуску та зовнішня подача газетних матеріалів	2	4	10
Форма контролю – відредаговані матеріали (об'єм – 5 друк. ар.)			
<i>Модуль 2. Літературне редагування газетного тексту</i>			
Тема 1. Редактор і текст	2	4	6
Тема 2. Основи редакторського аналізу тексту. Практична реалізація висновків редакторського аналізу	2	4	6
Тема 3. Логічні засади редагування газетного тексту	2	4	6
Тема 4. Види журналістських текстів та особливості їх редагування	2	4	6
Тема 5. Текст як цілісність та його окремі компоненти. Методика редакторського аналізу композиції рукопису	2	4	6
Тема 6. Методика праці редактора над фактичним матеріалом	2	4	6
Тема 7. Мовностилістичні особливості тексту в засобах масової інформації та завдання редактора	2	6	8
Форма контролю – залік			

ТЕМИ, ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ТА ЗАВДАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 1. Історія та теорія редагування газети

Студенти повинні знати:

- способи комплексного аналізу сутності редагування;
- визначення понять «газета», «журнал», «преса», «періодика»;
- структуру і функціонування редакції газетного видання;
- жанри газетних видань;
- особливості редагування газетних видань.

Студенти повинні вміти:

- здійснювати літературне редагування газети;
- виконувати технічне оформлення газетного видання;
- диференціювати інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні жанри газетних видань;
- оформлювати зовнішню подачу газетних матеріалів.

Лабораторне заняття №1

«Теорія і практика редагування газет» як навчальна дисципліна

Питання для самоперевірки

1. Способи комплексного аналізу сутності редагування.
2. Дискусійні моменти у витлумаченні понять «редагування», «літературне редагування», «редагування тексту» у вітчизняній та зарубіжній практиці.

Практичні завдання

Завдання 1. Із усіх доступних підручників та навчально-методичних посібників виписати витлумачення поняття «редагування», «літературне редагування», «редагування тексту» (див.: Список рекомендованої літератури, наприклад, позиції 1, 2, 3, 6, 8, 12, 13, 17, 18, 19 і т. ін.) Систематизувати ці визначення залежно від інтегральних / диференційних ознак. Зробити відповідні узагальнення щодо дискусійних моментів у витлумаченні цих понять у вітчизняній та зарубіжній практиці. Свої міркування оформити у вигляді короткого реферату (2-3 сторінки).

Завдання 2. Укласти бібліографічний покажчик наукових статей (15-20), у яких висвітлюється відповідна проблема. Бібліографічний покажчик оформити згідно з вимогами як «Список рекомендованих наукових праць до теми «Багатоаспектність редагування». Відредагувати 2-3 наукові статті, узяті з Інтернету.

Увага! Усі матеріали друкувати на форматі А4. Відступи: зліва – 2,5 см, справа – 1 см, зверху і знизу – по 2см. Інтервал – 1,5. Шрифт – 14. Вирівнювання: основний текст – по ширині; заголовки – по центру.

Лабораторне заняття №2

Аспекти редагування

Питання для самоперевірки

1. Нормативний зміст редагування.
2. Творчий зміст редагування.
3. Творчо-організаційний зміст редагування.
4. Аспекти редагування. Літературне редагування.
4. Художнє, технічне, наукове редагування.

Практичні завдання

Завдання 1. На прикладі газети «Червоний гірник» («Вісті Придніпров'я», «Сільське життя») продемонструвати сутність нормативного, творчого та творчо-організаційного змісту редагування.

Завдання 2. На прикладі різних видань (газетних, журнальних, книжкових і т. ін.) продемонструвати особливості різних типів (літературне, художнє, технічне, наукове) редагування.

Завдання 3. Здійснити технічне редагування електронних варіантів навчальних посібників, якими можна скористатися на заняттях із курсу «Теорія і практика редагування газет».

Увага! Останнє завдання виконується парами. Відредаговані матеріали повинні задовольняти такі вимоги: Формат – А4. Відступи: зліва – 2,5 см, справа – 1 см, зверху і знизу – по 2см. Інтервал – 1,5. Шрифт – 14. Вирівнювання: основний текст – по ширині; заголовки – по центру. У переплетеному вигляді в кінці семестру відредаговані матеріали здаються на кафедру.

Лабораторне заняття №3

Історія виникнення газети та газетного редагування

Питання для самоперевірки

1. Історія виникнення газети та газетного редагування.
2. Етапи розвитку газети.
3. Початки української преси. Її історичне тло.
4. Преса на східноукраїнських землях.
5. Преса на західноукраїнських землях.

Практичні завдання

Завдання 1. Написати реферат на одну з запропонованих тем:

1. Передумови виникнення та національні джерела української періодики.
2. Методологічні проблеми історії української періодики.
3. Початковий етап виникнення журналістики в Україні. Перші періодичні видання.
4. Харківська журналістика 1810–1820-х років.
5. Українська альманахова журналістика 1830–1840-х років.
6. Газета Леоніда Глібова «Черниговский листок».
7. Москвофільська журналістика.
8. Газета «Зоря Галицька».
9. Газета «Слово».
10. Народовська журналістика.
11. Радикальна журналістика.
12. Еміграційна журналістика.
13. Українська журналістика в Росії.
14. Російськомовна українська журналістика.
15. Журналістика і становлення національної самосвідомості українства.
16. Історія української журналістики XIX століття.

Вимоги до оформлення рефератів:

Реферат подається у друкованому вигляді на аркушах А4. Титульна сторінка оформляється згідно з визначеними стандартами. Реферат повинен мати план, що складається з кількох розділів, основну частину та список використаної літератури. У змісті реферату необхідно вказувати посилання на джерело інформації. Обсяг реферату 1 друкований аркуш (24 сторінки).

Лабораторне заняття №4

Сучасне законодавство в Україні про пресу

Питання для самоперевірки

1. Закон «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні».
2. Закон «Про державну підтримку ЗМІ та соціальний захист журналістів».
3. Кодекс професійної етики журналіста.
4. Європейське законодавство про пресу.

Практичні завдання

Завдання 1. Відредагувати такі законодавчі документи: «Декларація принципів Американського товариства редакторів газет»; «Етична хартія щоденної та щотижневої британської преси»; «Етичні стандарти регіональної щоденної преси Франції»; «Зasadничі принципи функціонування Ради німецької преси»; «Кодекс журналістської етики Естонії»; «Кодекс професійної етики українського журналіста»; «Мюнхенська (європейська) декларація прав та обов'язків журналістів»; «Правила-рекомендації щодо нормальної діяльності преси «(Данія); «Французька хартія прав журналістів».

Завдання 2. Назвати основні чинники, що характеризують Кодекс професійної етики українського журналіста. Порівняти Кодекс професійної етики українського журналіста з подібними документами європейських країн. Назвати спільні та відмінні ознаки.

Завдання 3. Послугуючись відповідними матеріалами (див.: Приступенко Т. О. Теорія журналістики : етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації : [навчальний посібник] / Т. О. Приступенко. – К. : Інститут журналістики, 2004. – 375 с.), підготувати виступ за темами: «Основні принципи діяльності журналістів», «Кодекс професійної етики журналістів», «Свобода слова як основний принцип діяльності засобів масової інформації», «Етичні засади роботи журналіста: західний досвід».

Увага! Відредаговані матеріали повинні задовольняти такі вимоги: Формат – А4. Відступи: зліва – 2,5 см, справа – 1 см, зверху і знизу – по 2см. Інтервал – 1,5. Шрифт – 14. Вирівнювання: основний текст – по ширині; заголовки – по центру. Кожен студент готує один документ. Для останнього завдання доповідач готує виступ – до 7 хв.; участь в обговоренні – до 3 хв.

Лабораторне заняття №5

Газета в системі засобів масової комунікації

Питання для самоперевірки

1. Типологічні особливості газети.
2. Проблеми типологізації газети. Мета видання газети.
3. Масові та «якісні» видання.
4. Державні та комерційні видання.
5. Офіційні та неофіційні видання.
6. Спеціалізовані видання.

Практичні завдання

Завдання 1. На прикладі різних зразків україномовних газет («Дзеркало тижня», «Літературна Україна», «Голос України», «Вісті Придніпров'я», «Червоний гірник» і т. ін.) з'ясувати типологічні особливості газети. Схарактеризувати їх за такими основними ознаками: періодичність виходу, універсальність змісту, актуальність інформаційних повідомлень, гласність у подачі новин.

Завдання 2. Диференціювати зразки доступних газетних видань за такими типами: 1) якісні – масові; 2) державні – комерційні; 3) офіційні – неофіційні; 4) владні – опозиційні; 5) загальнополітичні – галузеві. Схарактеризувати газети залежно від географії виходу (центральні, регіональні (районні), місцеві), періодичності виходу (щоденні, дво-, три-, п'ятиразові тощо).

Завдання 3. Зробити письмовий аналіз: а) сучасної регіональної преси (на прикладі видань дніпропетровського регіону); б) періодичних видань, які є органами різних політичних партій.

Лабораторне заняття №6

Особливості редагування газетних видань

Питання для самоперевірки

1. Фактаж у газетних виданнях.
2. Структура газетних видань.
3. Манера викладу в газетних виданнях.

Практичні завдання

Завдання 1. Навести приклади а) газетно-журнальних; б) рекламних; в) інформаційних видань. З'ясувати їхні основні диференційні ознаки.

Завдання 2. Здійснити типологію газетно-журнальних видань. Схарактеризувати їх за періодичністю, призначенням, форматом, стилем представлення матеріалів, накладом тощо. На прикладі одного з номерів регіональної газети з'ясувати: а) структуру газетного видання; б) манеру викладу в газетному виданні.

Завдання 3. Підібрати зразки інформаційних, аналітичних та художньо-публіцистичних жанрів газетно-журнальних видань. Запропонувати схему аналізу відповідного матеріалу, за якою можна відчутти правильне чи непрофесійне використання можливостей жанру. За умови непрофесійного використання можливостей того чи того жанру продемонструвати власний творчо-організаційний підхід до усунення тих чи тих недоліків.

Завдання 4. У представленій замітці-повідомленні є моменти, які виходять за межі жанру інформації. Прокоментувати відповідні недоліки та відредагувати запропонований текст.

Після довгого і хвилюючого очікування в аеропорту, в 30-градусну спеку, офіційних зустрічаючих з уряду, нарешті, величний іноземний літак Боїнг, дуже несхожий на наші старенькі АНи та ІЛи, доторкнувся української землі. Ще кілька миттєвостей і ось відрилися дверцята Боїнга. На трап важкою, втомленою після тривалого перельоту, ходою ступила нога опецькуватого, лисуватого чоловіка, обперезаного якимось світлим балахоном. Це і був довгоочікуваний гість з далекої нам африканської країни.

Завдання 5. Висловити власні міркування стосовно того, що треба робити редакторів, аби матеріали не просто були прочитані, а й викликали інтерес читацької аудиторії, запам'ятовувалися. У цьому разі можна творчо скористатися своєрідним декалогом видатного діяча українського відродження Івана Огієнка «Десять заповідань простого писання і редагування», суть яких зводиться до такого:

- ✍ Ясний і простий стиль – то найкращий стиль.
- ✍ Пильнуймо писати так, щоб усі зрозуміли написане.

- ✍ Думаймо про це, починаючи писати чи редагувати.
- ✍ Ніколи не забуваймо про те, що наше писання може читати навіть не зовсім підготовлений читач.
- ✍ «Популярний» виклад корисніший за «науковий».
- ✍ Нема стилю «наукового» й «ненаукового» – є тільки стиль ясний і неясний.
- ✍ Хто пише неясно, той проповідує в пустелі.
- ✍ Поділ способів думання на «інтелігентський» і «народний» є некоректним.
- ✍ «Інтелігентського» способу думання широка публіка не розуміє.
- ✍ «Інтелігентський» спосіб писання і редагування шкодить розвитку нашої культури, бо його розуміє тільки обмежене коло читачів; кожен працівник пера мусить дбати, аби у його писаннях переважав спосіб простий і ясний.

Завдання 6. У поданому контексті з'ясувати та усунути недоліки.

Із зібраних у районі 28800 тонн зерна 22900 було здано державі, 1200 – залишено як посівний матеріал, а 9300 – відпущено комерційним структурам для перепродажу за кордон.

Завдання 7. Установити різновид видання. З'ясувати та усунути наявні недоліки.

Курси по вивченню іноземних мов –

Німецька, англійська, французька, арабська, мова іврит,

В групах по ускореній програмі:

Для студентів;

Для дітей.

у групах для молоді.

Окремі групи – для пенсіонерів.

Оплата складає 350 гривнів.

Мова іврит – 450 грн.

Звертатися:

Неділя-середа – 9.00-18.00.

Пт-сб – 10.00 - 14.00 годин

Дзвоніть терміново за телефонами: 218-11-71, Київ.

Лабораторне заняття №7

Структура і функціонування редакції газетного видання

Питання для самоперевірки

1. Редакція газети.
2. Головний редактор та редакційна колегія.
3. Секретаріат редакції.
4. Перспективне та оперативне планування.
5. Організація роботи в редакційних підрозділах.
6. Відділ у сучасній газеті.

Практичні завдання

Завдання 1. Скласти схему структури редакції реальної (наприклад, «Червоний гірник») або віртуальної газети (наприклад, «Студентський вісник» і т. ін.). Підготувати (письмово) план проведення масово-організаційної роботи редакції віртуального видання.

Завдання 2. Ознайомитися з кількома номерами газети (одного типу, наприклад, «Червоний гірник», «Дзеркало тижня», «Сільські вісті» тощо) і визначити спільні та відмітні принципи формування номера загалом і відповідних полос зокрема.

Завдання 3. Опрацювати комплект обласної чи районної газети за останні 1–2 місяці, проаналізувати тематику, географію та періодичність виступів власних і спеціальних кореспондентів.

Завдання 4. Провести самостійне соціологічне дослідження-опитування серед студентів і їх батьків за такими питаннями: а) які міські та обласні видання користуються попитом у читачів; б) які центральні українські видання користуються попитом у читачів і що, на їхню думку, цьому сприяє (ціна, інформаційна насиченість, поліграфія тощо).

Завдання 5. Підготувати запитання до запрошеного на лабораторне заняття власного кореспондента одного з періодичних видань регіону, які дали б змогу визначити особливості його роботи.

Лабораторне заняття №8

Інтегрувальні чинники у формуванні ідіостилю газетного видання

Питання для самоперевірки

1. Ідіостиль газетного видання.
2. Текстові інтегрувальні чинники.
3. Виробничі інтегрувальні чинники.

Практичні завдання

Завдання 1. Визначити ідіостиль одного з регіональних чи центральних газетних видань. Назвати, які мовно-виражальні засоби визначають його своєрідність. Прокоментувати твердження: «Газета як інформаційний продукт має власну мовностильову концепцією» та «Газета – це єдиний гіпертекст».

Завдання 2. Назвати інтегрувальні чинники таких газетних видань як-от: «Дзеркало тижня», «Літературна Україна», «Сільські вісті», «Народний цілитель», «Червоний гірник». З'ясувати, які чинники зумовлені традицією та структурою текстової діяльності (текстові), а які – природою журналістики та виробничим характером масово-інформаційної діяльності (виробничі).

Завдання 3. Виявити (на прикладі одного з номерів газети) макроструктурні та мікроструктурні помилки. Зробити їх письмовий аналіз (1-2 сторінки).

Завдання 4. Указати, які мовно-виражальні засоби визначають ідіостиль автора публікації. З'ясувати неточності та відредагувати запропонований матеріал.

ВЗЯВ І З'ІВ

Нещодавно Азаров, голова Партії Регіонів та прем'єр-міністр в одній демократичній іпостасі, видав: «Люди бояться зміни влади». Далі партпрем'єр розвинув свою старечу фантазію: «Люди відчули, що стабільність влади і стабільність державної політики, прогнозованість розвитку дозволяють їм планувати для себе краще життя, будувати його своїми руками, і бояться втратити».

Дивовижно, але в реальному житті прості люди однаково клянуть професіоналів-покрощувачів, як на сході, так і в центрі й заході держави. Ну, може відрізняється трошки набір матюків. Звідки ці фантазії старця-поліглота? Щось в заяві Азарова почерпнуто з голлівудського «Хвіст махає собакою» – типу ролика

«коней на переправі не міняють». А трошки – із пізнього совка, коли розвал СРСР подавався як кінець світу. Гадаєте Микола Янович не володіє зрізом народних настроїв? Треба бути повним недоумком, щоб самому вірити у це – коли навіть закриті соціологічні дані вказують на обвал підтримки «ядерного» електорату в базових областях біло-блакитного «покращення». Янич до ізольованих мрійників Межигір'я точно не належить – отже заява носить чисто виборчий характер і показує, як будуть вести кампанію влади.

«Руїну» повісять на «папередників», мовний закон Колесніченка-Ківалова – прив'яжуть до виконання обіцянок, а решта – рутинна психологічна атака і зомбуюча пропаганда: «ви що, хочете ще гірше?!». Психологи кажуть, що такий букет методів, підкріплений грошовими подачками та обдзвоном кол-центрів простих смертних на південно-східних землях суших із страшилками «тільки спробуйте не проголосувати за ПР», який вже почався, дасть кращі відсоткові плоди, ніж у 2004 році.

Старовинна советська приказка вчить: «проти лома – немає прийома, якщо... немає іншого ломика». Бульдозер може спинити або танк, або хоча б інший бульдозер. Чи має суспільство або партійна опозиція «танки чи бульдозери»? Не смішіть мої тапочки, кажуть в Одесі, де вже два роки бандит «Мара донна», що повернувся із кримінального розшуку, не лише чується фривольно, а ще й рулить у владі загоном місцевих фашистів. Отже, у сухому залишку – народ без лома, без бульдозера.

Як навчав мудрий Ганді – потрібен інший механізм спротиву.

Чи можливо зняти «стокгольмський синдром виборця» і на словах роз'яснити людям, що перевірити владі за кого голосувалося у заштореній кабінці ніяк не вдасться?! Теоретично – можливо, але це має бути щоденна робота агітаторів, які від дверей до дверей простими словами мають роз'яснювати цю психотропну маніпуляцію владних пропагандистів. Прості ж заклики: беріть подачки від влади й голосуйте по совісті – мало дієві. Страх і практика масового психозу та історична генетична пам'ять радянського минулого малюють епічну картину тотального контролю.

Щоб розбити стереотип «великий брат стежить за тобою», необхідно армію грамотних агітаторів, яким бажано мати ще й навички психологів. Де ж її взяти? Опозиція, окрім агітбригад та рекламних щитів, навіть не намагається створити щось

подібне. Низка громадських організацій, яка взялася за контроль політичної глини, з якої зліплені фігурки майбутніх обранців, спромоглася лише донести інформацію заледве 15 відсоткам в інтернеті суцїх. А ці користувачі і так добре поінформовані, які мудаки вкотре хочуть осідлати бюджет. Зайве переконувати переконаних. А вибори – це також мільйонні маси безінтернетного контингенту, який насправді нічого не знає і нічим і не цікавиться.

Отже, головна проблема – це вкотре спробувати пояснити бідним радянським людям механізм делегування своєї волі через вибраних представників до влади. У суспільствах, де кількість громадян переважає число жлобів на квадратний кілометр території, такий механізм працює вже понад століття. Надіятися, що совки цього разу просто масово проігнорують похід до виборчих діляниць – найбільша дурниця. Халявна випивка й закуска та безкоштовні автобуси на діляниці – і проблема колективного походу біомаси знята. Про готовність продатися за готівку марно й згадувати. Тому, єдиний порятунок результату виборів – це 100 відсоткова явка громадян та мінімалізація явки советських гомункулів, які голосують строем. Необхідно використати по-максимуму розчарування вчорашнього виборця влади та відсутність графи «проти всіх». Достатньо зосередити увагу на 21 «реформі» команди професіоналів. Це той випадок, коли один анекдот про «покращення», розказаний у потязі Хюндай, збере більше майбутніх голосів, ніж сотня дорогих біг-бордів при дорозі.

Мобілізація учорашніх розчарованих Майданом на порядок легша, ніж переконання совка у цінності Української держави та виборної демократії. Для нинішньої опозиції така організація виборця-громадянина – останній шанс залишитися в політиці. І останньою барикадою для опозиції з лав «папередників» буде так званий закон КаКі – «мовно-язиковий» проект Калесніченка-Ківалова. Поле для маневру у влади значно ширше – від фальсифікації зразка 2004-го і аж до путінського сценарію 12-літньої давності. Тому, щоб у виборця з'явилась ціль прийти та обирати, опозиція зобов'язана зробити СВІЙ вибір: або з'їсти КаКі, або перетворитися на цю субстанцію. Як у старому анекдоті, про Івасика-Телесика, який човником втікає по течії річки, а його наздоганяє велика купа лайна. І от витягнув Івасик свою дерев'яну ложку і з'їв усю купу. Ось так, дітки, добро перемагає зло... (Дніпроград. – 25. 06. 2012).

Лабораторне заняття №9

Система текстових публікацій та дизайн газетного номера

Питання для самоперевірки

1. Формат газети.
2. Способи друку газети: Високий друк, глибокий друк, плоский друк, офсет.
3. Розміри друкованих форм.
4. Засоби виділення матеріалів у газеті: шрифтовий, за допомогою формату, композиційний, графічний, комбінований.

Практичні завдання

Завдання 1. Порівняти систему текстових публікацій та дизайн газетного номера в різних типах газет (якісних, масових, офіційних, неофіційних, спеціалізованих і т. ін.). Продемонструвати зразки редакційної та позаредакційної інформації; вербальної та візуальної інформації. Визначити методи відображення дійсності в одному з номерів газетного видання.

Завдання 2. Прокоментувати твердження одного з відомих українських журналістикознавців І. Крупського про те, що є певні принципи в оформленні газети: усі елементи газетної форми визначають зміст публікацій, їхня актуальність, суспільна значущість, тематична спрямованість; різні за змістом матеріали газети знаходять своє вираження і в різних варіантах оформлення; чим важливішим є зміст публікації в газеті, тим сильнішого виділення вона потребує; усі елементи газетної форми, які заважають виявленню змісту публікацій треба усувати з полоси.

Завдання 3. Зіставити та прокоментувати розмірні характеристики одного з регіональних та центральних газетних видань.

Завдання 4. Створити макет віртуальної газети (формат А4) «Студентський вісник» (грудень 2012). У номері варто передбачити не лише події студентського життя, але й соціально-політичне та культурно-мистецьке (наприклад, 3 грудня – 290 років від дня народження Григорія Сковороди; 18 грудня – 120 років від дня народження Миколи Куліша; 24 грудня – 75 років від дня народження В'ячеслава Чорновола; 30 грудня – 100 років від дня народження Андрія Сови; 31 грудня – 120 років від дня народження Михайля Семенка і т. ін.).

Лабораторне заняття №10

Види заголовків у газеті

Питання для самоперевірки

1. Призначення газетного заголовка. Мотивуючий заголовок.
2. Підзаголовок та надзаголовок, внутрішній підзаголовок, рубрика, «шапка».
3. Заголовок з афішкою. Заголовок з підзаголовком. «Прапор».
4. Вертикальний заголовок.
5. Види розміщення текстових матеріалів на газетній полосі.

Практичні завдання

Завдання 1. Прокоментувати твердження В. Іванова: «Найважливіша функція газетного заголовка – керувати увагою читача». Пояснити, чому заголовки мають передавати ставлення автора до факту, явища чи події.

Завдання 2. На прикладі тих чи тих газетних видань проілюструвати різні типи заголовків. З'ясувати їхні особливості. Доказати чи спростувати їх доцільність і відповідність вимогам.

Завдання 3. Підготувати матеріал до редакції газети «Червоний гірник», який можна було б розмістити під заголовками: «А віз і нині там», «Важко нести – жаль покинути», «Бути грому великому» (на вибір). Матеріал має містити чи то підзаголовок, чи то рубрику.

Завдання 4. На прикладі регіональних газет проілюструйте різні форми подачі тексту на полосі. Дібрати з газет зразки вдалого і невдалого використання форм подачі матеріалів у номері, використання заголовного комплексу.

Завдання 5. Виконати коректуру запропонованого текстового матеріалу за допомогою коректурних знаків усіх груп.

ГОЛОВА ЯК М'ЯЧ

Коли нам тулять відверту неправду, то постає питання: а що ж робити? Зіграти роль барана, який ствердно киває головою перед телеекраном? Голосно обурюватися у герметичних стінах власної кухні? Відкрито й публічно кричати про брехню, а потім шукати країну для притулку та еміграції? Віце-прем'єр Колесніков вже пригрозив розправитися із тими, хто бере під сумнів його цифри витрат на

Євро-2012. І як сказав би экс-міністр Луценко, до цих слів Бориса Вікторовича треба ставитися з повагою.

Видно, що корейські потяги Хюндай добряче розхитали радянські колії та нерви віце-прем'єру, і він вже давно й хаотично заблукав у цифрах. То він заявляє: «Витрати безпосередньо на чемпіонат не перевищать 700 мільйонів доларів – це два стадіони у Києві та Львові». А вже в дні фінальної частини чемпіонату – от таке: «прямі операційні витрати України на Євро-2012 становлять понад 414 мільйонів гривень». Можливо, що ключовим є слово «понад»? Бо навіть аматори арифметики можуть глянути на цільову програму, що затверджена постановою КМУ від 14.04.2010 N 357 «Про затвердження Державної цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу (зі змінами)». А там написано: витрати з підготовки та проведення «Євро-2012 – Україна» загалом: 18 635,2 мільйонів доларів США; у тому числі за рахунок державних коштів (бюджети, кошти державних підприємств) 12 939,88 мільйонів. Навіть глава Нацбанку Арбузов знає чим відрізняються 414 мільйонів гривень від 13 мільярдів доларів.

Важко буде розкласти пасьянсом тринадцять мільярдів баксів державних коштів так, щоб видимими витратами на сам чемпіонат лишилася купка гривень. Можна лише поспівчувати безіменним державним фокусникам, яким доручать цю почесну й нелегку місію одразу після свистка у фінальному матчі Італія-Іспанія.

Борис Колесніков пообіцяв опозиції незабутні літні зустрічі: «коли це говорять офіційні особи, в тому числі парламентарії, представники опозиції, після 1 липня ми чекаємо суду». Але чи впораються до цих судів незалежні прокурорські слідчі Пшонки-Кузьміна? Бо навіть великі фанати м'яча і прихожани Церкви Свідків Покращення вже знають останні вісті із застінків генеральної прокуратури. За результатами прокурорських перевірок у Львові встановлено, що «із держбюджету іноземній компанії сплачено 15,1 мільйона гривень, хоча фактична вартість виконаних робіт, за висновками контрольно-ревізійного управління в області, становить 180 тисяч гривень». Прокуратурою Дніпропетровської області перевіряється законність проведення держпідприємством «Дніпропетровський облавтодор» 11 тендерів на 704,8 тисяч гривень. А в самій столиці, в епіцентрі боротьби із корупцією, –

«прокуратурою Печерського району порушено кримінальну справу стосовно директора державного підприємства, через дії якого на демонтаж пластикових сидінь стадіону НСК «Олімпійський» перевитрачено майже 250 тисяч гривень».

А ще офіційно повідомили, що «проводяться перевірки з питань законності використання бюджетних коштів, виділених на підготовку до Євро-2012, при закупівлі товарів, робіт та послуг КП «Київський метрополітен», КП «Міжнародний аеропорт «Київ». Це так, до прикладу перше-ліпше повідомлення зі стрічки новин. Якщо ж «прямі операційні витрати України на Євро-2012 становлять понад 414 мільйонів гривень», то що ж тоді «копає» така дружня прокуратура? А от за такі риторичні запитання після 1 липня можна й до суду прогулятися, попереджають нас. Та що там свої! Найгірше буде братам-полякам. Їх видання «Оглядач фінансовий» (Obserwator Finansowy.pl) осквернило «ум, честь і совість» нашої футбольної епохи й написало: «вартість підготовки України до Євро 2012 становила 108 мільярдів гривень, або біля 14 мільярдів доларів. На підготовку до чемпіонату у 2008–2012 роках вона загалом витратила 9% відсотків ВВП, тоді як Польща десь в межах 5%». Цікаво, скільки впаяє полякам Печерський суд за таке?!

Так що ж робити, коли тебе мають за повного барана і засипають цифрами? Бекати-мекати від задоволення й гордості за рідну статистику.

Прес-братія Державної прикордонної служби, виконуючи заповіти генерала армії Миколи Литвина, розродилася сенсаційною заявою: з початку Євро-2012 кордон України перетнуло 7 мільйонів чоловік і близько 1,7 мільйона транспортних засобів. А далі йде наукове обґрунтування цього чуда міграції на прикладі лишень одного матчу: «це насамперед пов'язано з проведенням в Україні півфінального матчу футбольного чемпіонату Євро-2012 між збірними Португалії та Іспанії. Під час чвертьфінальних матчів в Україну через кордон прослідувала найбільша за останній час кількість людей – понад 340 тисяч».

Цинічний ворог народу та особистий недруг прикордонників має спробувати самостійно розмістити гостей у просторі й часі гостинного Донецька. На сам стадіон теоретично можуть зайти 51 504 іспано-португальців. За умови, що жоден мешканець Донбасу на стадіон не піде. І жоден інший футбольний фанат, навіть

якщо він напівтверезий та з прапором СРСР, у футболці «Раша вперьод», не буде заважати гостям з Піренеїв відпрацьовувати правдиву схему прикордонників.

Ухххх! Трохи розіпхали інтуристів. Але ж куди подіти ще 290 тисяч без футбольного квиточка? Усіх разом відправити у фан-зону в центрі міста? Так міський прес-центр чемпіонату офіційно ж заявив: «300 тисяч уболівальників відвідали фан-зону Донецька в дні Євро-2012». Тобто за всі тижні Євро-2012, а не за один вечір! І знову ж за категоричної умови, що мешканці Донецька та гості міста туди ні ногою! От така «нестиковочка», пане генерале!

А ще цікавіше погратися у футбольний квест «Розмісти 7 мільйонів чоловік та 1,7 мільйонів авто від прикордонної служби». Для початку – хай буде усім порівну того євро-щастя. Тоді, мешканці Львова, Харкова, Донецька та Києва мали б побачити на паркінгах по 425 тисяч машинок з іноземними номерами. І якщо уявити, що усі сім мільйонів порівну розділили любов до футболу, то у кожне з цих міст в'їхало ще й по 1 мільйону 750 тисяч галасливих футбольних фанатів.

Прикордонники скромно промовчали скільки з тих «футбольних мільйонів» були росіянами й білорусами, які мігрували на кримські курорти та чорноморсько-азовські пляжі. І правильно зробили, що і їх порахували! А що ці відпочиваючі не будуть дивитися футбол?! У сусідів справи катастрофічні. Польська Туристична організація очікувала на 800 тисяч вболівальників за весь чемпіонат. Глава правління державної компанії PL2012 Марчін Херра підсумував, що іноземних туристів «трохи менше», ніж 600 тис. осіб.

Фі, слабаки! У нас от шведів приїхало аж 12 тисяч і 3 тисячі французів плюс тисяча англійців, майже 20 тисяч данців та голландців сумарно було. А ще 6 тисяч португальців, 15 тисяч німців і майже 60 тисяч поляків. Клацни «+» на калькуляторі – якраз сім мільйонів! Вчися додавати! Та й у кожного, хто має кольоровий телевізор вдома і сумнівів ніколи не виникало: увімкнув трансляцію, а там сім мільйонів горляють «го-о-о-ол» різними іноземними мовами. Усе ж на власні очі видно!

Віце-прем'єр Борис Колесніков заявив за кілька днів перед початком, що Україна заробить на Євро-2012 не більше, не менше як 1,5 мільярда доларів. Правда за попередніми підрахунками прибутків, які виручили футбольні міста Євро-2012,

щось не все «грає» в графі «і того». Беремо лише офіційні заяви: пів мільярда гривень заробив Львів (62,5 мільйони доларів), Донецьк заробив 300 мільйонів гривень (37,5 мільйонів доларів). Харківські чиновники поки про сумарні прибутки завбачливо мовчать. А столичний держадміністратор Попов і так попереджав, що вони і не планують заробити на чемпіонаті, а лише потім іміджева складова спрацює позитивно на майбутнє. От мудрий дядько, га?!

Лише Львів з Донецьком вже дають «нагора» сто мільйонів баксів. А якщо ще й Харків з Києвом стільки, то точно півтора мільярди й буде! Усе правильно. Усе сходиться, а ні – тоді бухгалтера з статистом віддайте судді Кіреєву. Як кажуть у відповідь на всяку критику – «злапихателі хренови». Дівчата красиві, пиво дешеве, і расисти за тобою не ганяють – усе сподобалося єврогостям України. Спасибі партії за це! А якщо комусь щось не подобається з циферками, то як кажуть у популярній харківській колонії: «ВелкАм ін Юкрейн!» (Дніпроград. – 02. 07. 2012).

Модуль 2. Літературне редагування газетного тексту

Студенти повинні знати:

- поняття тексту як основного об'єкта редакторського аналізу;
- основи редакторського аналізу тексту;
- практичну реалізацію висновків редакторського аналізу;
- види журналістських текстів та особливості їх редагування;
- методика редакторського аналізу композиції рукопису;
- методика праці редактора над фактичним матеріалом;
- мовностилістичні особливості тексту в ЗМІ та завдання редактора.

Студенти повинні вміти:

- створювати журналістський текст для відповідного типу видання;
- визначати типові психологічні помилки в текстах ЗМІ;
- структурувати редакторський аналіз;
- здійснювати редакторську оцінку тексту;
- редагувати різні типи газетних текстів.

Лабораторне заняття №1

Текст як основний об'єкт редакторського аналізу

Питання для самоперевірки

1. Основні риси й ознаки тексту.
2. Особливості процесу виникнення тексту.
3. Зафіксованість тексту як його основна ознака.
4. Когерентність тексту.
5. Створення журналістського тексту в ЗМІ.

Практичні завдання

Завдання 1. На прикладі запропонованого нижче тексту продемонструвати основні його риси та ознаки.

Завдання 2. Назвати прийоми, якими можна скористатися для досягнення поглибленого розуміння тексту.

Завдання 3. Запропонувати свій варіант газетної публікації на аналогічну тему (наприклад, для «Червоного гірника».)

НАРОД «безМОВствує»?

Влада продовжує осягати межі дозволеного. Досі експеримент давав майже виключно позитивні результати. Минулого тижня стався невеликий збій. Протестний електорат утішився прикладом відносно ефективного опору режимові.

Шахрайським способом прийнятий злочасний закон «Про засади державної мовної політики» так і не удостоївся підпису спікера. «Етапування» документа на Банкову для завершального візування відкладене на невизначений термін. Віктор Федорович не ризикнув показуватися в Українському домі й скасував заплановану там «глянсову» прес-конференцію. Подія неабияка, якщо пам'ятати про болісне прагнення Януковича постійно демонструвати, хто в домі господар. Свідченням певної розгубленості гаранта стала й відмова від насильницького виселення протестувальників із Європейської площі. Анітрохи не применшуючи рішучості та завзяття учасників акції, зазначу тільки, що розгону б не уникнути, якби був відповідний наказ. Перевага «Беркута» над мітингувальниками виглядала очевидною й разючою. Зігнаних у центр столиці бійців було достатньо якщо не для переможного

взяття Рейхстагу, то для успішного штурму палацу Аміна – точно. Але для остаточного вирішення проблеми потрібні були жорсткі заходи, а готовності йти на них у Януковича, цілком очевидно, забракнуло. Ось чому команда йти до кінця, незважаючи на наслідки, команда змести й розтоптати з Банкової так і не надійшла.

Важко судити, що саме зупинило Віктора Федоровича. Чи то демарш Литвина, який сплутав карти. Чи то страх, що неминуча жорстокість до учасників акції викличе ще більш рішучий і масовий как-то странно. Хай там як, опозиція (несподівано для себе) домоглася локальної перемоги. Дуже розчарованих прихильників фронди такий проміжний підсумок має трохи підбадьорити. Хто там розбиратиметься, що в основі тимчасового успіху лежать не так мудрість вождів і розрахунки організаторів, як збіг обставин і порив жменьки ентузіастів. Важить результат. Крім того, опозиція отримала перепочинок, що дозволяє зібратися з думками й виробити бодай якийсь чіткий план, який дозволить перетворити тимчасову удачу на повноцінний тріумф. Хоча зробити це буде нелегко.

Писати про «мовну» тему, не повторюючи багатократно сказане, складно. Кожному було очевидно, що після першого читання настане друге. Що горезвісний проект Ківалова-Колесніченка створювався не для того, аби кидати його на півдорозі. Але розробкою ефективного опору його тріумфальній ході чомусь так ніхто й не затурбувався. Ганебний провал опозиції, яка «прогавила» попереднє схвалення одіозного документа в червні, на жаль, мало чого навчив борців із владою. Акція під стінами Українського дому була не спланованим, підготовленим заходом із чітким алгоритмом дій і чітко окресленою метою, а спонтанною реакцією невеликої кількості людей. Котрі, зрештою, врятували репутацію тих, хто забув, що підготовка до виборів не обмежується захопливим складанням списків, а політика не зводиться до регулярної участі в телешоу. Скільки про це говорили...

Мабуть, стільки ж, скільки й про те, що війна з «мовним» проектом – це наслідок раніше програної (щиро вірю, що не остаточно) боротьби за мову. Чи не головний творець цієї поразки – Віктор Андрійович, який уперто не дає про себе забути і тепер із безрадісних кушів безстрашно посилає мудрі поради тим, хто перебуває на передовій. Сім років тому один знайомий уїдливо зауважив: «Научим

и негра в преклонных годах. Не все еще, братья, упущено. Все мову освоят, но только тогда, когда ее выучит Ющенко». Сміх сміхом, але Янукович, який вивчав українську як іноземну, формально володіє державною мовою краще, ніж його попередник. Для якого «солов'їна, калинова» справді рідна. Коли президент-патріот висловлюється як Верка Сердючка, це погана реклама для однієї з найгарніших мов у світі. Але, думаю, коли б він говорив навіть як Микола Янович, йому б вибачили. Якби він зробив українську затребуваною, престижною, модною. А в 2005-му для цього були всі умови. Ющенко мав унікальну можливість зробити ренесанс української одним із головних пріоритетів державної політики. На ділі, а не на словах. Але для цього були потрібні не проповіді, заклики й накази. А українські школи, українські бібліотеки, українські підручники, українська література, українське кіно, українська музика. Були потрібні реальна підтримка, ефективні стимули, дійова реклама, позитивні приклади, продумані преференції. Пріоритет модерності над шароварністю. Гроші, витрачені на пам'ятники героям минулого, можна й треба було витратити на пошук і навчання героїв майбутнього. На виховання тих, хто сьогодні щиро, енергійно й масово захищав би святе. На площі, а не в Інтернеті. Популяризувати українську мали б не ентузіасти, такі як Іван Малкович чи Святослав Вакарчук, а державні органи. І державною політикою в цій сфері мали стати не нав'язування, а пропозиція. Не примус, а заохочення. Не монополізація, а конкуренція. Проте так багато часу пішло на накопичення капіталу на газі та на відпочинок на пасіці... Скільки зарікався не згадувати цього нікчемного плутаника, але ж доводиться. Щоб застерегти тих, хто муситиме вирішувати мовну проблему в майбутньому. Адже вона не зникне сьогодні, незалежно від того, якою буде доля ківаловсько-колесніченківського творіння.

Чи таке вже воно небезпечне, це творіння, чи таке вже кепське? Знову доведеться повторюватися, оскільки, незважаючи на сказане й написане, ці запитання звучать надто часто. Законопроект (поки що, на щастя, не закон), м'яко кажучи, недосконалий із правової точки зору, він містить масу двозначностей і дає надто багатий ґрунт для вільної інтерпретації його положень. Не кажу вже про те, що юристи відшукали в ньому прірву порушень Конституції та чинного

законодавства. Законопроект громіздкий і складний для застосування, його прийняття передбачає масштабну корекцію інших нормативних актів, а точне виконання його норм потребує значних коштів. Але, наскільки можна судити, ніхто нічого особливо не збирається змінювати чи виділяти.

Проект політичний по суті, його мета – передвиборна, отож особливо надриватися в плані суворого виконання його приписів влада не стане. Проект небезпечний з погляду національної безпеки, бо здатний спровокувати не тільки агресивні протестні настрої на Заході країни, а й сепаратистські настрої в місцях компактного проживання деяких національних меншин. Проект просто образливий для державної мови, оскільки в деяких регіонах, по суті, дозволяє вивести її з обігу взагалі.

Головна ж небезпека, на мою думку, у створюваному прецеденті. У психологічному ефекті. Якщо проект стане законом, то він перетвориться на відмичку, відкриє шлях для дальшої, остаточної розправи над одним із символів держави. Вже коли так (жорстоко з погляду сенсу й по-шулерськи з погляду форми), ламаючи рамки пристойності, Регламент і Конституцію, можна поводитися зі святинами, то що казати про інші, менш болісні сфери життя? Річ навіть не в тому, що українська мова не заслужила хамства, яке дозволяють собі убогі правителі. Річ не в тому, що знати й шанувати державну мову – обов'язкова вимога в будь-якій країні. Зокрема й там, де державних мов кілька. Ми знову вимушені повторювати очевидне: мова, як герб, гімн, прапор, Конституція, територія, є основою державності. Неповага до основ підриває авторитет влади в очах суспільства і держави – в очах навколишнього світу. Відсутність надміру різкої реакції всередині й зовні не має вводити владу в оману. Цинізм політиків заражає цинізмом виборців. Ось тільки останніх більше. Коли зійде зерно, засіяне сьогодні, хто знає. Але я б на місці Януковича з товаришами боявся врожаю.

Після першого читання окремі опозиціонери щиро сподівалися, що регіонали не доведуть операцію до кінця. Можливо, вони заздалегідь шукали оправдання для власної безпорадності? Дехто вірив, що самого факту розгляду цього проекту для влади достатньо, аби мобілізувати якусь частину свого розчарованого електорату. Тепер, коли друге читання відбулося, ті ж таки політики сподіваються, що

Янукович не ризикне підписати майже готовий закон. Марний, з одного боку. І небезпечний – з іншого. На нашу думку, влада готова йти до кінця. І непорозуміння з Литвином хоча й розладнало плани, проте не відбило охоти. Впертість, яку демонструють у цьому питанні, має на меті те ж саме, що й попередні бульдозерні атаки. Показати, що немає заборонених тем і питань, яких не можна вирішити. Показати байдужість до наслідків та суспільної думки. Посіяти страх у рядах противників, переконати у власній непорушності.

Був Литвин слухняним виконавцем, чи його використали втемну? Щирим був його порив, чи це гра? Узгоджував він свій демарш із Банковою, чи це експромт? Найімовірніше, Володимир Михайлович скористався ситуацією. Багато хто вважав, що Банкова була в курсі, і проект Забарського, який серйозно спрощує процедуру обрання й зняття спікера, був частиною комбінації. Мовляв, Литвину дали зберегти обличчя, а він обіцяв не перешкоджати «мовному погрому». Швидше за все, було інакше: проект Забарського, найімовірніше, був грою на перспективу, – влада хотіла вберегти себе від затяжної спікеріади в майбутньому, після чергових виборів. За старою схемою, для обрання голови парламенту було потрібно, щоб не менше 300 народних обранців взяли бюлетені для таємного голосування. Не маючи конституційної більшості, керувати таким процесом непросто, а на конституційну більшість ПР не замахується. До того ж таємне голосування може піднести сюрпризи, а вони владі не потрібні. Проста більшість і просте натискання на кнопки – що простіше?

Можна припустити, що вчинок Литвина справді спантеличив Банкову. І що Володимир Михайлович керувався цілком прагматичними міркуваннями – не хотів ускладнювати собі життя перед майбутнім походом на мажоритарку. За чутками, на Банковій віднедавна з певними побоюванням почали ставитися до того, що кандидатами на перемогу в одномандатних округах може виявитися пристойна кількість відносно самодостатніх персонажів, з якими буде важко (або, як мінімум, дуже дорого) домовитися. Особливо якщо в майбутньому скликанні вони сколотяться в групу. Литвин, Порошенко, Палиця et cetera не становлять небезпеки поодинці. Не становлять небезпеки у складі провладної фракції. Але в колективному автономному плаванні вони здатні попсувати кров. Особливо якщо

їхню команду згодом почнуть поповнювати інші мажоритарники. Які тримають ніс за вітром і не мають охоти йти на дно разом із владою, коли її рейтинг продовжуватиме падати. Подейкували, Литвіну могли запропонувати місце в прохідній частині списку ПР, що називається, від гріха. Відмовою підписати сумнівний законопроект він собі, можливо, цей шлях перекрив. Можливо також, що цим вчинком він повернув собі довіру частини виборців. Адже виключати, що наразі банальний розрахунки збігся зі щирим переконанням, не можна. Хоча тривала присутність у владі й доволі швидко позбавляє ідейних сентиментів.

Втім, для Володимира Михайловича все тільки починається. Софіти згаснуть, депутати розійдуться... Те, що Рада, по суті, не захотіла приймати його відставку, симптоматично. Його спробують умовити або зацікавити. Зрештою, примусити рішенням суду. Можуть піти на його умови і, що називається, переголосувати проект, по змозі уникаючи порушень. Але це буде демонстрацією слабкості, а влада цього не хоче. Влада може плюнути на умовності, і тоді проект піде на Банкову з підписом Мартинюка, – одним порушенням менше, одним більше. А знадобиться – переберуть спікера, і все. Готовність не задкувати очевидна. Але й страх перегнути палицю поки що є. Отже, є й шанс цей страх посилити. Потрібно бодай спробувати примусити владу поважати себе (Дзеркало тижня. – №24 (06 липня). – 2012).

Лабораторне заняття №2

Місце редактора в комунікативному акті

Питання для самоперевірки

1. Психологічні засади роботи редактора над текстом.
2. Межі втручання редактора в текст. Особливості визначення меж редакторського втручання в текст.
3. Місце редактора в комунікативному акті.
4. Проблема «автор – редактор». Особливості редакторського читання тексту.
5. Мотивація в редакторській діяльності.
6. Використання спеціальних дій-навиків у редакторському аналізі.
7. Типові психологічні помилки в текстах ЗМІ.

Практичні завдання

Завдання 1. У запропонованому нижче тексті з'ясувати типові психологічні помилки та вказати на психологічні передумови редагування.

Завдання 2. Здійснити редакторську інтерпретацію тексту. Визначити межі редакторського втручання в авторський текст.

НЕ ВЧІТЬ ЯБЛУНЮ РОДИТИ ЯБЛУКА...

Соломони світу мудрують: «Відбулася Україна чи не відбулася?» Україна не «відбулася». Україна була, є та буде! Вічно. Допоки земля крутиться. Допоки сонце над нею сяє. «Відбуваються» okazії. З приводу... Без приводу... Дійства, лицедійства. Ідесь, і в нас.

Недодавня свої досягнення ми порівнювали з 1913 роком. Пам'ятаєте? «Якщо до 1913 р. на 1000 душ населення лише одна душевнохвора душа лікувалася у лікарні, то вже у перші роки радянської влади, завдяки активній діяльності більшовиків, це число збільшилося вдсятеро...» Тепер порівнюємо з 1991 роком. «Якщо у 1991 р. на 1000 жителів України припадало лише 0,1 мобільного телефона, то вже через пару років...»

Кажуть, мобільний телефон впливає на мізки. А якщо їх нема? Якщо їх і не було? Якщо воно з дитинства таке... «талановите»? Блудить? Тому й мобілку носить, аби знали, де його шукати...

По скільки зараз у нас на душу населення припадає отих «талановитих»? Не підраховано. Статистика не встигає. Демографічні вибухи бабахкають лише перед виборами. Всі прагнуть «рятувати народ». І всі «знають як»...

Тому держава наша губиться в пошуках. Який вибір вибрати? Вперед, на гору? Чи назад, до ями? На гору важко. Та й ліньки. Звикли, що «паровоз летіт», а «рулевої рулює»... Назад не хочеться. Бо смаконули приватного. Хоч і краденого.

Отже, зайняли «багатовекторну» позицію. Це щось на зразок – як кума Вані Молдавана крутила «багатовекторну» любов. Зосталася, бідолаха, біля розбитого корита...

«Європейський вибір» – який він? Азіатський вже був. Вибрали все. «Йдемо до ринку»... Чого так довго? До комунізму йшли ще довше. В дорозі легше красти...

Та й хто веде? Ті самі, що вели до комунізму. Вся суть в генетиці. Спадкові будівничі. Діди будували «совєтську власть», батьки – «світле майбутнє», вони ж «розбудовують незалежну Україну» Через ту «розбудову» вже міст не видно. Такі хмародряпи на околицях, такі замки, такі палаци...

Від якої навали збираються захищати Україну оті «лицарі розбудови»? Вони й самі не второпають, навіщо такі фортеці возвели. Дурні гроші на розумне не йдуть. Природа виділила кожній людині по 35 тисяч генів. А отим «розбудовникам» по одному не додала. Саме того не додала, який робить людину людиною... І вони стали бомжами. Розумовими. А для того, аби бачили в світі, що «...й ми, Фесько, люди», «фортунять», «рейтингують».

Тепер, як і колись, хто більше вкрав, той у більшій повазі. «Еліта нації». Один одному золоту корону чіпляють. І по телевізору підкреслюють, що він – «саме той». Бо він «рухає колесо історії» і «тримає руку на пульсі епохи». Хто не вміє «тримати руку на пульсі епохи», а хоче жити на широку ногу, той мусить постійно давати «на лапу». Інакше – простягне ноги. Не буде «криші» – репутація підмокне.

Тепер стільки чиновників на душу населення, що душ не вистачає. І кожного ніби схрестили із стоножкою – по сто лап. І кожна лапа – липуча. І жодна не тремтить, коли тягне. А прокурорські «вездеходи» шурують мимо. На боротьбу з «організованою злочинністю». Ваня Молдаван тлумачить, що «організована злочинність» – це, коли «самі організують і самі борються...» Особливо «організовано» борються з жінками. До речі, це не лише в нас. Он у Білорусі якась Юлія вгризла «стража порядку» за вухо, бо той крутив її руки. І скрутили Юлію у баранячий ріг.

Кого і за що так боляче вкусила наша Юлія, що навіть московські «гармати» націлюють на неї, не відомо. Відомо лише те, що вона «очень опасна»... Для котрогось політичного спинолаза. Який дряпається на вершину влади. Але повернемося до «еліти нації». Ваня Молдаван ніяк не може зрозуміти, якої нації ця «еліта»? Українська нація ніколи не хизувалася злодіями, шулерами, фарисеями чи нахабами.

Вчені запевняють, що дуже помінявся клімат. Глобально. Тільки не можуть пояснити, як на землю, далеку від тропіків, переповзли закони джунглів: Хто має золото – той у «Золотій книзі».

Хто має дерев'яну голову – той плаває на поверхні.

А залізна основа нації, в основному, збирає металобрухт і міняє на мідяки.

Правда, корінні традиції також зберігаються:

Ті, що працювали – намагаються працювати,

Ті, що керували – намагаються керувати,

Ті, що крали – крадуть,

Ті, що судили – судять,

А ті, що сиділи – сидять...

Тобто, одні зайняли свої звичні і насиджені позиції, інші, – як були, так і zostалися в опозиції. Але всі разом ми незалежні, самостійні і вільні... Такі вільні, що й не помічаємо самі себе. Постійно приглядаємось: «То ми є чи нас нема?». А ті, «міжрегіональні» Соломони також приглядаються: «То вони вже відбулися чи ще не відбулися?».

Дивні, мовляв, якісь «державотворці». Атомну зброю добровільно віддали вчорашньому колонізаторові. Заощадження свого народу віддали. Ющенко і Тарасюка здали... За любов. «Россия очень любит Украину» – признається Путін. Тільки не спішить кордони розмічати. «Вест-арбайтерам» гроші віддавати. Бо, може, вони ще й «не відбудуться»...

Для «західного вектора» – сопло чорнобильського вулкана власними грудьми прикрили. Смертну кару для бандюг скасували. І тішимося, що ми чесні. А з нами, як кішка з мишкою. Один вже на нашій території паради своїх військ приймає. Інший – мізки нам щодня вправляє. А огніжджені по наших державних куцах свої і заповзлі шакали доривають тіло і душу України. Для сатанинців святощів немає.

Батьківщина від слова «батько». Вони ж – байстрюки. Непутящі матері пригуляли собі їх на смітниках історії. І не пам'ятають, від кого. Тому й величають їх «інтернаці»... Тому й кредо їхнє: «Хто платить гроші, той замовляє музику».

Панове! Підпанки! Припанчики! Східні, західні. Ті, що у радіусах нашої «багатовекторності» і ті, що поза ними. Ті, перед ким ми «у вічному боргу», і ті, хто нам заборгував. Місцева духовна голото! Український народ не для того встав з колін, аби танцювати під ваші дудки. Він має свій розум – світлий і чистий. Він має

природою даний талан. Він має любов до праці і високу лицарську честь. Він має свою державу – Україну! І ця держава буде не такою, якою хочуть бачити її оті «інтернаці» чи «вектор оводи». А такою, якою вона потрібна народові.

«Не вчіть яблуню родити яблука, – писав великий Сковорода, – Краще відженіть од неї свиней...» (Дніпроград. – 26 червня. – 2012).

Лабораторне заняття №3

Особливості редакторського аналізу тексту

Питання для самоперевірки

1. Поняття «аналіз твору», «редакторський аналіз».
2. Аспекти та мета редакторського аналізу.
3. Структура редакторського аналізу.
4. Вимоги до редакторської оцінки тексту.
5. Найважливіші правила виправлення тексту.

Практичні завдання

Завдання 1. Визначити особливості редакторського аналізу інформаційно-аналітичного чи публіцистичного тексту, узятого з газети (наприклад, «День», «Поступ», «Літературна Україна»).

Завдання 2. Дослідити запропонований нижче текст, дати йому редакторську оцінку й запропонувати практичні рекомендації його автору.

Уже за два тижні має розпочатися навчальний рік. Саме зараз «найгарячіший» період літа для всіх учнів (а їх в Україні 4,5 мільйона) та їхніх батьків – готуються до школи. Вже повсюди відкрилися шкільні базари. Там нині вельми людно. І зустріти на них можна не лише учнів, а й учителів. До слова, останніх у нас аж півмільйона. І вони також збираються до школи. Як-от учитель історії Юрій Дячишин, котрого фотокореспондент газети зустрів на одному з ринків Львова...

Вже дев'ять років поспіль Юрій Олексійович Дячишин їздить на велосипеді на роботу з рідних Ставчан до розташованого за п'ять кілометрів сусіднього села Містки. Вчителю доводиться добиратися до своїх учнів і в спеку, і в дощ. Взимку особливо непросто, коли морозяна хуга завіє стежки, що в'ються попід залізничною колією.

– Вчителі сьогодні чи не найкраще розуміють усі біди нашої держави: політичні ігрища й економічну вакханалію інформаційні війни, русифікацію українського ефіру, переважання матеріального над духовним, – каже Юрій Дячишин. – Книжка перестає бути цінністю, необхідним джерелом інтелектуального збагачення, традицією освіти. Школярам цікавіше й приємніше «посидіти» у соціальних мережах, ніж поспілкуватися наживо, чи закачати реферат з Інтернету, не читаючи його, замість того, щоб опрацювати необхідну літературу в бібліотеці.

Прикро, коли під час контрольних учні списують відповіді з крутих мобільників, які батьки накупили своїм чадам, як самі кажуть, для розвитку. Але чи це справді розвиток, коли замість того, щоб слухати вчителя, діти потішаються примітивними електронними іграми?.. Й слова сказати не можна, адже це «приватна власність» та ще й дорогуша – вчителеві потрібно не один місяць працювати, щоб придбати таке диво техніки...

Необхідністю для сільських вчителів є не мобільні телефони, а міцна українська система освіти, яка дасть можливість виховати прогресивних, розумних, єдиних духом громадян. Як учитель історії, Юрій дуже переживає за свій предмет, також за українську мову та літературу, турбується за стабільність у такій важливій сфері, бо як можна вчити дітей, коли чи не щороку чиновники змінюють навчальні програми, переписують підручники. Та найболючіше стає, коли перекручують історію.

Сьогодні, на порозі двадцятиліття Незалежності Української держави, кожен учитель мріє гордо зустріти це свято у затишку й достатку, бути сповненим натхнення на весь навчальний рік. Сільські педагоги повинні вдосконалювати свою професійну майстерність, ставати добрими вихователями, працювати з учнями додатково, уміло зацікавлювати вивченням нового матеріалу. Натомість, щоб прогудувати сім'ю, вчителі змушені важко працювати на городах, годувати птицю та худобу, бо ж без неї прожити на шкільний заробіток нині неможливо.

Щороку, коли надходить серпнева пора, Юрій Дячишин, як і всі вчителі, готується до Дня знань, бо знає, дітей повинен зустріти добрим настроєм, чистими думками, пристойно вбраним. Та як звичайному сільському вчителеві підготуватись до навчального року, коли його заробітна плата становить 1250 гривень на місяць, а

новий костюм порівняно доброякісного пошиття на львівських ринках коштує від 800 до 1500 гривень, ще взуття – 400 гривень та біла сорочка з краваткою...

– Хоча ні! Обійдусь без краватки – піду у вишиванці! – усміхнувся Юрій Дячишин (Сільські вісті. – 19 серпня. – 2011).

Лабораторне заняття №4

Види правки тексту й практика засобів масової інформації

Питання для самоперевірки

1. Правка-вичитування.
2. Правка-скорочення.
3. Правка-доопрацювання.
4. Правка-переробка як різновид творчості.

Практичні завдання

Завдання 1. З'ясувати особливості праці редактора із запропонованим текстом та вид (види) правки, що варто використати. Удосконалити текст.

ОБ'ЄДНАВЧІ ПОТУГИ

Оголошення про злиття партії «Сильна Україна» із Партією регіонів стало своєрідним громом серед ясного неба. Попри неминучі електоральні втрати від входження Сергія Тігіпка у владу та його особисте кураторство податковою, пенсійною, іншими соціальними реформами, «Сильна Україна» таки примудрялася утримувати четверте місце у рейтингу політичних сил та зберігала перспективи самостійного політичного плавання.

Широкий фронт з прицілом на 2012 рік

Уже перші коментарі об'єднавчого процесу показали, що Сергій Тігіпко «злив» свою політичну силу «регіоналам» особистим вольовим рішенням. Навіть для його найближчих соратників воно стало вкрай несподіваним. Зокрема, заступник голови партії Олександра Кужель вважає його неприйнятним та вказує, що в жодному разі не вступить до ПР. Вона ж висловила припущення, що низка обласних партійних осередків не пристане на рішення лідера партії.

Схоже, С. Тігіпко вирішив власну тактичну задачу збереження себе при владі. Або ж, як припускають політичні експерти, готується стати новим Прем'єром. Хоча, якщо згадати політичну біографію Сергія Леонідовича, то маємо справу з тим, що він повернувся туди, звідки похапцем чкурнув у 2004 році. Адже саме Тігіпко керував тоді виборчим штабом Віктора Януковича, і на ньому також лежить відповідальність за ті, м'яко кажучи, неподобства, які й призвели до Помаранчевої революції. Спочатку він зробив вдалу спробу власної реабілітації, започаткувавши новий політичний проект, що й дозволило йому здобути аж третє місце у президентських перегонах. Це – міцні позиції, та в нинішній системі координат він, вочевидь, вирішив за краще приховати власні амбіції.

Від цього у місцевих партійних осередках стався справжній переполох. Регіональні активісти все-таки позиціонували себе альтернативною політичною силою і справді мали відмінні від «регіоналів» підходи до вирішення тих чи інших питань. Зрештою, саме «Сильна Україна» чи не найуспішніше під час президентських виборів вдавала із себе захисника інтересів середнього класу. Тепер же має стати виразником інтересів суто крупного капіталу виключно сировинного напрямку... Тому не варто виключати не лише партійного розколу, але й вливання регіональних осередків в інші партії, запрошення від яких не забарилися.

Варто дати відповідь і на ще одне запитання: а чи додасть голосів Партії регіонів (об'єднаній) поглинання «Сильної України»? Маю великі сумніви, адже поодиноці Янукович та Тігіпко мали шанси здобути все-таки більший «електоральний ужинок».

Здивувала на тижні й надто пильна увага ЗМІ до з'їзду Соціалістичної партії України. Адже йшлося навіть не про третьорядну, а десятирядну подію в українському політикумі. І той факт, що СПУ знову очолив Олександр Мороз, позбувшись статусу «почесного голови», навряд чи додасть партії і авторитет, і шанси.

Вочевидь, справа тут не тільки у перемозі Мороза над Рудьковським. І не в тому, що новий-старий голова СПУ одразу ж заявив про наміри об'єднати «лівий спектр» у потужний кулак. Чесно кажучи, тим об'єднавчим потугам у виконанні саме Мороза вже рівно два десятки років. І закінчувалися вони лише тим, що яскраві

особистості із СПУ створювали свої окремі від СПУ політичні партії. Як тут не згадати І. Чижа, Н. Вітренко, С. Ніколаєнка, О. Баранівського... А саму СПУ вже навіть потурили із Соцінтерну за невідповідність діяльності програмним принципам.

Як вказують політичні експерти, справа тут в іншому. Конкретно – у тому, що Партію регіонів остаточно «дістали» комуністи. Бачити їх у наступному парламенті старші брати по коаліції більше не хочуть. От і готують для людей чергову «замануху» – «новлену і об'єднану» СПУ, яка виступить на лівому електоральному фланзі. І яка вже зараз заявляє, що не буде «розмахувати своєю опозиційністю», а добиватиметься від влади конкретних дій, «спрямованих на захист трудового люду та «дітей війни». Збирається «попрацювати над об'єднанням з Партією регіонів, якщо його підтримають люди» і один із лідерів «Єдиного центру» міністр із надзвичайних ситуацій Віктор Балога.

Як не крути, а в усьому гуртуванні провладних партій і політиків не про «здійснення реформ», як запевняє М. Азаров, ідеться. На власні очі бачимо розгортання технологічного наступу в битві за голоси виборців на найближчих парламентських виборах.

Опозиція – піар на арештах

Кращих умов для об'єднання опозиції, ніж вони є сьогодні, годі чекати. Глухе й поки що приховане невдоволення суспільства діями чинної влади лише наростає. До того ж наростає в усіх без винятку регіонах України. І це – електорат, на підтримку якого може розраховувати нинішня опозиція.

Що ж вона робить для того, щоб заручитися його підтримкою? Анічогісінько, бо намір провести спільні протестні акції до Дня Незалежності навряд чи назвеш вдалим планом дій. А більше нічого не запропоновано.

Не віриться й у те, що ці акції стануть справді масовими, бо є підозра, що опозиційні вожді, котрі залишилися на свободі, почнуть вправлятися у змаганні за звання «лідера опозиції». Адже більшість політичних сил в арештах Тимошенко та Луценка не побачили шансу для початку справжньої програмної співпраці, а сприйняли ті арешти як зручний майданчик для власної «піаррозкрутки». Політики заявили, що дії влади не залишають шансів будь-якій опозиції, проте й «за секунду

до розстрілу» вони не готові провести між собою справжні переговори, домовитися про спільні дії. Показово, що місцеві осередки опозиційних політичних партій куди швидше знаходять між собою порозуміння. Вдалі приклади об'єднання зусиль є у Дніпропетровську, Львові, Харкові, Рівному, Сумах. Проблеми там починаються тільки тоді, коли запал партійців штучно й в інтересах власної персони починають стримувати саме вожді.

Є й ще одна проблема, але вона пролягає вже в іншій площині. Впадає в око й те, як низка політиків, просто публічних людей надто вже активно узялася доводити свою відданість передусім Ю. Тимошенко. Звісно ж, сподіваючись продовжити, а хтось і розпочати власну політичну кар'єру. Останні – у розрахунку на те, що слово Юлії Володимирівни багато важитиме навіть у тому разі, якщо вона перебуватиме за ґратами. Конкретних прикладів наводити не буду, проте уважний читач і сам відділить полушу від зерен. Усе це також накладає свій відбиток і на ставлення громадян і до судового процесу, і до самих таких політиків, і до акцій, які вони проводять начебто й з добрими намірами.

Вже очевидно, що сама лише «боротьба з політичними репресіями» та «загрозою диктатури» очікуваних дивідендів розрізним опозиціонерам не дасть. Вкотре доводиться нагадувати, що ще раз люди повірять тільки в чітку програму розвитку країни, де згуртовані партії розподілять між собою сфери відповідальності. Інакше – діла не буде, а сьогоднішнього «об'єднання» опозиції «режимові» справді не варто боятися (Сільські вісті. – 19 серпня. – 2011).

Лабораторне заняття №5

Логічні засади редагування авторського тексту

Питання для самоперевірки

1. Особливості редакторського аналізу додержання в тексті законів і норм логічного мислення.
2. Основні завдання редактора в оцінюванні тексту журналістського твору з логічного погляду.
3. Прийоми виявлення логічних зв'язків.

Практичні завдання

Завдання 1. Знайти в текстах україномовних газет (за вибором студента) логічні помилки. Запропонувати власні способи вдосконалення дібраних (2-3) текстів.

Увага! Тексти мають мати друкований вигляд. Оформлені згідно з вимогами. Допускаються також вирізки з газет, що супроводжуються необхідною паспортизацією.

Лабораторне заняття №6

Класифікація логічних помилок

Питання для самоперевірки

1. Основні закони правильного мислення та умови їх додержання в журналістському тексті.
2. Формування в редактора навиків усунення логічних помилок.

Практичні завдання

Завдання 1. У запропонованому нижче тексті виявити логічні помилки. Назвати прийоми, що допомагають перевірити правильність логічних зв'язків. Виконати необхідну правку тексту.

ПАМ'ЯТЬ, ОБПЕЧЕНА ПАФОСОМ, АБО ЯК НА СОФІЇВЩИНІ ВШАНОВУВАЛИ ЗАГИБЛИХ ВОЇНІВ

У переддень сумної дати – початку на теренах України другої світової війни – на історико-меморіальному комплексі «Хутір Високий», що в степу за селом Петрове, відбувся траурний мітинг-реквієм. Присвячений він захороненню праху 205 червоноармійців, що загинули в навколишніх селах при проведенні кровопролитної нікопольсько-криворізької наступальної операції в листопаді-лютому 1943-1944 роках. Кілька десятків легковиків-іномарок звезли на цю врочистість поважних гостей із району та Кривого Рогу. Знайшлося тут почесне місце й новенькому «рекламному авто» з написом «Соціальна програма народного депутата України Дмитра Шпенова «Здоров'я в кожен дім»...

Із гучномовця пафосно линули врочисті слова про вшанування пам'яті героїв, хто виконував воїнський обов'язок і присягу, про священний народний подвиг, про нові невідомі сторінки бойового минулого, про тисячі визволителів, які

вважаються безвісти зниклими, про славні імена загиблих, про ще існуючі в Софіївському районі захоронення з невідомими воїнами, що ціною свого життя принесли перемогу над фашизмом... Ці слова летіли в степову даль, де й справді восени 1943 – зимою 1944 років в районі тодішнього маленького хутора Високого із 23 хат точилися бої за стратегічний напрям до Кривого Рогу і Нікополя. Німцям вдалося, як стверджують військові літописці, організувати багатошаровану потужну й неприступну оборонну лінію зі спостережними пунктами не лише на кургані (висота 154), завдяки якому на десятки кілометрів усі підходи проглядалися й контролювалися противником.

Передній край прикривали протипіхотні і протитанкові мінні поля, дротяні загородження. За ними – окопи бойової охорони, кулеметні гнізда, далі – суцільні траншеї і ходи сполучення в зріст людини, доти і дзоти, бліндажі в два і три «накати». А також замасковані танкові, зенітні, самохідні та далекобійні гармати. В тилу знаходилися відбірні механізовані німецькі частини, що входили до складу нікопольсько-криворізького угруповання військ, добре забезпеченого боеприпасами і всім необхідним для довготривалої оборони в трьох оборонних укріплених лініях і позбавляли червоноармійські дивізії героїчних успіхів.

Спроби 195 Новомосковської, 152 Дніпропетровської червонопрапорних, 353 Дніпродзержинської стрілецької дивізій та інших військових частин (загороджувальних і штрафних батальйонів у тім числі) оволодіти хутором Високим у грудні 1943 та на початку січня 1944 років були безрезультатними. Історики й ще живі учасники тих трагічних подій зауважують у своїх спогадах, що ці дивізії були нашвидкуруч сформовані з ненавчених та як слід не озброєних призовників 1925-1926 років народження з цих місцевостей, яких прямо з польових військкоматів у визволених районах маршем кидали на штурм укріплених німецьких позицій під Софіївкою. Тому такі разючі втрати червоноармійців при визволенні хутора Високого, які за різними свідченнями сягають тут від десяти тисяч солдатських життів.

Тільки наприкінці січня – початку лютого 1944 року вдалося прорвати німецькі оборонні форпости. Дослідник-красзнавець із с. Менжинка Олександр Курбацький – так розповідає про ті події в своїх спогадах, що під час боїв і в перші місяці звільнення

полеглих бійців хоронили товариші по зброї, спеціальні похоронні військові загони та місцеві жителі (жінки та діти). Хоронили скрізь, де тільки була можливість: в окопах, траншеях, воронках, розбитих бліндажах, колишніх силосних ямах. Навіть у глибоких танкових коліях, в лісосмугах, на полях, над балками, дорогами, в селах. Були одиночні й групові могили по 3-5 чи й декілька десятків загиблих. На мінних полях трупи лежали до настання весни. Коли зійшов сніг, міни зняли, й місцеві жителі зносили полеглих воїнів вручну, звозили бречками, в які були запряжені корови...

– Мені було 16 років, і я зі своєю мамою також ходила в степ стягувати убитих, а їх там було, Боже ти мій, як колосочків на ниві, – оповідає нам 84-річна Варвара Шишацька із с. Одрубок, – брали за комір, за рукави бушлату, кухвайки чи шинелі тягли, куди нам було сказано, а що далі – мені невідомо...

Такою була трагічна ситуація на плацдармі хутір Високий...

Отож ми сподівалися, що у гучномовець вдячні софіївські нащадки озвучать всі 205 прізвищ невідомих досі червоноармійців, прах котрих вмістився в двадцяти великих домовинах і чекав захоронення в історико-меморіальному комплексі «Хутір Високий». Проте Софіївський селищний голова Петро Середій, в.о. голови райдержадміністрації Олександр Трохим'юк, в.о. голови райради Віталій Ащеулов, районний військовий комісар В'ячеслав Бритвич, голова районної ради ветеранів Володимир Мащенко, помічник нардепа Шпенова Ілля Кравченко як нащадки героїв-визволителів лише патетично говорили про потребу відшукати всіх, хто віддав життя за щастя Батьківщини й що в нас ніхто не забутий, ніщо не забуто.

Керівник криворізького відділення історико-пошукової організації «Пошук-Дніпро», що входить до складу Всеукраїнської громадської організації «Союз «Народна пам'ять», Олександр Гузь, чийми патріотичними зусиллями та ентузіазмом були проведені пошукові польові роботи по дослідженню та виявленню останків полеглих вояків, пояснив нам:

– Імена 205 бійців, яких захоронюємо, не встановлені, навіть ті прізвища, що викарбувані на меморіальних плитах навколо кургану, були перенесені зі списків, де вони значились як полегли за визволення цього краю...

Після хвилини мовчання, салютного залпу, відспівування священиками безіменних героїв, їх поховали на меморіалі. І кавалькада автомобілів із гостями поїхала асфальтовим шляхом через село Петрове, де коло зруйнованого Будинку культури (без вікон і дверей, ніби щойно пройшли бойові дії), стоїть ще один сумний свідок фронтового лихоліття – пам'ятник воїну-визволителю, стежка до котрого заросла бур'янами, а місцеві «металісти» вже «повитягували» із залізобетонної доріжки до нього ходову арматуру. Чи помітили цього радянського солдата учасники дійства, проїжджаючи з урочистого мітингу-реквієму і чи в когось із них здригнулося серце від такого ставлення до шанованої ними пам'яті? Так не хочеться думати, що в нас чомусь пам'ять таки безіменна, наповнена абстрактним пафосом, який обпікає людську душу не лише живих, а й спокій мертвих. Полеглих і за нас. На території земель колишнього радгоспу «Дніпро» Дніпропетровського району введено у дію сучасний молочно-виробничий комплекс «Катеринославський».

Як влучно підмітив консультант-експерт з молочного тваринництва Ельман Оруджев, за останні 5 років це перший такий комплекс промислового тваринництва, де втілені найсучасніші технології. Зокрема, 15 параметрів виробничого циклу, які вже запроваджено тут, у світі розроблено лише на теоретичному рівні. Нова система організації праці, створення комфортних умов і для людей, які тут працюють, і для тварин прогнозує максимальну віддачу. Тут сподіваються отримувати щодня не менше 32 кілограмів молока від корови, а валове виробництво довести до 50 тонн молока, річну продуктивність – до 17 тисяч тонн.

– Хочеться сказати, що Анатолій Клименко, власник МВТ «Катеринославський», подивився на цю важливу державну справу не лише як на бізнес, який через певний час покриє всі інвестиційні вкладення, а й як патріот рідної землі, який дбає про відродження колишнього радгоспу «Дніпро», де працював його дід та батько, де сам починав свій трудовий шлях.

Як з'ясувалось, швіцька порода корів, завезена до комплексу із Швейцарії, – найдавніша у світі. Відзначається унікальним здоров'ям та тривалістю життя. До складу молока швіцьких корів входить бета-казеїн, необхідний у виробництві твердих сирів. Розраховане підприємство на 1500 голів дійного гурту та майже 2 тисячі – молодняку.

На базі тваринницького комплексу також створена міжнародна школа молочного тваринництва, де зможуть навчатись та проходити стажування студенти агроуніверситету.

– Наш комплекс зведений за нашою власною ініціативою та при підтримці губернатора Олександра Вілкула, – сказав А. Клименко. – Відтак для реалізації такого масштабного проекту знадобився лише рік. Сьогодні ми оформляємо усі необхідні папери і чекаємо від держави компенсації коштів, заявлених у щорічних програмах. До речі, у сусідній Росії для новозведених тваринницьких комплексів власникам та інвесторам держава повертає 90 відсотків коштів, витрачених на будівництво приміщень та 75 відсотків – на придбання племінного поголів'я (Сільські новини. – 02 липня. – 2012).

Лабораторне заняття №7

Види журналістських текстів і особливості їх редагування

Питання для самоперевірки

1. Різні трактування поняття «вид тексту».
2. Види текстів за способом викладу в них матеріалу.
3. Текст-розповідь і особливості його редагування.
4. Текст-опис і специфіка його редагування.
5. Особливості редагування тексту роздуму.
6. Специфіка редагування тексту-визначення.

Практичні завдання

Завдання 1. Дібрати з регіональної газети тексти різних видів (розповідь, опис, роздум, визначення). З'ясувати особливості редакторської роботи над ними.

Завдання 2. Дати редакторську оцінку запропонованому нижче тексту. Визначити його вид за способом викладу матеріалу. З'ясувати особливості редакторської роботи над ним. Зробити необхідну правку.

ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЄ – ВЕЛИКИЙ СПАС

Ісус Христос у розмовах із учнями Своїми часто казав, що належить Йому йти до Єрусалима, багато постраждати там від юдейських першосвящеників та

книжників, бути вбитому і у третій день воскреснути. Апостоли, хоча й вірили, що Ісус є сподіваний Месія, проте глибоко журилися від думки про Його страждання і не хотіли допустити, щоби Син Божий і Спаситель світу був принижений перед людьми, зазнав усіляких мук і помер на хресті. Аби зміцнити їхню віру і відволікти від земних помислів, Господь явив трьом із них славу Свою. Бувши в Галилеї, зійшов Він на гору Фавор, узявши із собою апостолів Петра, Якова та Іоанна, і, віддалившись трохи од них, почав молитись. А коли молився, вигляд лиця Його змінився, і одежа Його стала білою, осяйною. І два мужі розмовляли з Ним, а були то Мойсей та Ілія, явившись у славі, говорили вони про відхід Його, який належить Йому здійснити в Єрусалимі. Петро ж і ті, що з ним, обтяжені були сном. А прокинувшись, побачили Славу Його і двох мужів, що стояли з Ним. І сказав Петро Ісусові: «Учителю! Добре нам тут бути: поставмо три намети – один Тобі, один Мойсеєві і один Ілії», не відаючи що говорить. Коли ж говорив це, з'явилася хмара і осінила їх, і злякалися вони, коли занурилися у хмару. І долинув із хмари голос, промовляючи: «Сей є Син Мій улюблений, Його слухайте!» І коли пролунав голос цей, лишився Ісус сам-один. І вони змовкли і нікому не казали в ті дні про те, що бачили. Після такого доказу Його Божественної Слави віра апостолів у Ісуса Христа як Сина Божого не могла вже похитнутись.

У пам'ять цієї події, від найперших віків християнства, Свята Церква встановила велике дванадцяте свято Преображення Господнього, яке відзначаємо 19 серпня за новим стилем. На Преображення при богослужінні освячують плоди нового врожаю, нове збіжжя. А тропар свята співає: «Ти, Христе Боже, преобразився на горі, показавши учням Твоїм славу Твою, наскільки могли вони бачити її. Нехай же і для нас грішних возсіяє Твоє вічне світло, за молитвами Богородиці. Подателю світла, слава Тобі!»

А в народі цей празник звать Другим, або Яблучним, Спасом. Цього дня несуть до церкви святити насамперед яблука, а також іншу садовину, мед і обжинкові вінки або жмут пшениці й жита.

Дехто дотримується думки, що до Великого Спаса не можна їсти яблука. Мабуть, це марновірство. Існувало повір'я, що коли жінка, котра втратила дитину,

з'їсть яблуко до Спаса, то на небесах Мати Божа не дасть її дитяті яблучка, сказавши «а твоє свиня з'їла». Безумовний забобон, і священники так вважають.

Другий Спас – день поминання померлих родичів. За народними повір'ями, це третій виступ мерців на світ у весняно-літньому сезоні: небіжчики з'являються на Страсний Четвер, на Зелені Свята і на Спаса (Сільські вісті. – 19 серпня. – 2011).

Лабораторне заняття №8

Різновиди журналістських текстів за їх жанрово- та структурно-стилістичними особливостями

Питання для самоперевірки

1. Офіційно-інформаційний різновид журналістського тексту.
2. Інформативно-діловий та неофіційно-інформативний різновиди.
3. Інформативно-експресивний та інформативно-аналітичний різновиди.
4. Репортажний різновид та газетно-науковий різновиди.
5. Експресивно-публіцистичний різновид та узагальнювально-директивний різновиди.
6. Урочисто-декларативний, нарисовий та фейлетонний (сатиричний) різновиди.

Практичні завдання

Завдання 1. З різних типів газет дібрати зразки текстів, що відрізняються жанрово- та структурно-стилістичними особливостями (наприклад, офіційно-інформаційний, інформативно-діловий, неофіційно-інформативний, інформативно-експресивний, інформативно-аналітичний тощо).

Увага! Ознайомлюючись із практикою сучасної преси, студенти повинні скласти досьє на газетні жанри, що матиме вигляд папки з файлами, у яких розміщують згруповані за жанрами і темами вирізки матеріалів різних жанрів з газет.

Завдання 2. Написати нарисовий або фейлетонний (сатиричний) зразок тексту до регіональної газети.

Завдання 3. Запропонований нижче текст за жанрово- та структурно-стилістичними особливостями. З'ясувати особливості редакторської роботи над ним. Зробити необхідну правку.

НЕ БУДЕ ПЕРЕВОДУ ФЕРМЕРСЬКОМУ РОДУ

Сергій і Євгенія Александрови після одруження, як і деякі їхні ровесники, мали намір оселитися в обласному центрі. Стати, так би мовити, міськими. Вона закінчувала педагогічний коледж, а він з дипломом агронома працював, де доведеться.

Набридло поневірятися по квартирах. Тож врешті-решт повернулися до свого рідного села, де живуть і трудяться батьки, де відчуваєш себе вільним господарем у житті. До речі, Александрових поважають у надзвичайно мальовничому селі Вільному. Вони – справжні хлібороби і доброзичливі односельці. Не раз приходили на поміч своїм землякам. А як славно трудяться на землі! Високі врожаї зрощують на своїх та орендованих паях, а ще займаються тваринництвом: мають невеличку череду овець, кілька десятків свиней, корів.

Батьки свого часу всиновили племінника-сироту і тепер в Александрових аж три сини: два Сашки і Сергій. Всі вони освоїли сільгосптехніку і вправно працюють на полях свого приватного підприємства «Александров». А ще допомагають своїм односельцям сіяти і збирати врожай на їхніх присадибних ділянках, паях. Причому зарекомендували себе справжніми асами на сільгосптехніці. Не цураються й інших робіт, яких у приватних дворах робити не переробити...

– Це наша опора і надія, – з гордістю говорить про молоду зміну батько Євген Петрович. – Два сини Сергій і Сашко закінчили агрономічний факультет Новомосковського коледжу. Ще один Сашко – студент Дніпропетровського університету залізничного транспортного. Але всі, бачу, як і ми, приречені бути хліборобами. Кажу «приречені», бо надто багато маємо всяких проблем, які створюють нам чиновники різних рівнів. Але, попри все, це наш бізнес. Від землі ми живемо. Зараз завершуємо спорудження будинку для нашого молодого подружжя. Незабаром одружимо й Сашка. А там і студент захоче звити власне гніздо. Гуртом воно веселіше долати всілякі негаразди. Тепер ми з дружиною маємо можливість навіть надовго відлучатися. Он в Турцію їздили. Хлопці не підвели. Так що нашому роду не буде переводу (Сільські новини. – 02 липня. – 2012).

Лабораторне заняття №9

Структура й структурні одиниці тексту

Питання для самоперевірки

1. Цілісний текст як предмет редакторського аналізу.
2. Методика умовного членування тексту.
3. Критерії виокремлення структурних одиниць тексту.
4. Робота редактора над композицією рукопису та методика його оцінювання.
5. Правила побудови журналістського твору.
6. Основні вимоги до композиції рукопису.
7. Залежність композиції твору від засобу масової інформації (типу видання).

Практичні завдання

Завдання 1. Дібрати 5 текстів із різнотипних газетних видань для аналізу їх з погляду композиційної майстерності та рівня редагування. З'ясувати залежність композиції твору від засобу масової інформації (типу видання).

Завдання 2. На прикладі одного з дібраних текстів продемонструвати методику редакторського оцінювання композиції рукопису.

Завдання 3. Проаналізувати композицію запропонованого нижче тексту. З'ясувати, які редакторські виправлення сприятимуть досягненню його цілісності.

ПРО МОРАЛЬНИХ АВТОРИТЕТІВ

Здається, нарешті в нашому суспільстві формується щось, про що годі було й мріяти, – незалежна рада моральних авторитетів. Мова йде про так звану ініціативу «Першого Грудня». Першого грудня 2011 року за ініціативою трьох провідних українських церков відбулося об'єднання 11 «дідів», які протягом всього життя, кожен на своїй ниві, працювали над однією справою – збереженням української духовності у складних суспільно-політичних умовах. Не хочу сказати, що є люди від народження моральніші за інших (хоча Іван Дзюба та Євген Сверстюк ще з молодого віку обрали шлях, надто відмінний від шляху будь-якого пересічного українця). «Ніхто не є ангелом, ми всі люди грішні», – каже один із «дідів», Любомир Гузар. Але в кожного народу є особистості, які, проживши сповнене складними моральними пошуками життя, доходять до рівня старійшин.

Старійшиною може бути той, хто досяг певного віку та цілком розрахувався зі мирським життям. Їм вже не треба купувати нерухомість, влаштовувати онуків до університетів – все це вже зроблено, й естафета передана наступним поколінням. Також все попереднє життя таких людей мало бути сповненим постійною боротьбою за справедливість, що зрештою дає справжню мудрість і великий авторитет у суспільстві.

Таких людей не обирають, вони й без того всім відомі своїми чеснотами і вони самі визнають один одного за вірністю певним цінностям. І що найважливіше, такі люди нарешті досягають такого рівня мудрості, що вже можуть знаходити спільну мову між собою. Тому в усіх збалансованих суспільствах саме рада старійшин керувала народом, племенем, кланом... За такого управління не приходили до влади ні комуністи, ні фашисти, поява при владі яких, як переконує історія, цілком можлива за парламентарної форми правління.

Іноді роль старійшин виконували релігійні лідери (друїди у кельтів, волхви у слов'ян, брахмани в Індії). За такої системи мораль, гарантом якої є не обраний на якийсь термін професійний політик, а рада справжніх моральних авторитетів, стає визначником справедливості суспільних процесів. Щоб не здавалося дивним твердження, що старійшинам непотрібні вибори, наведу приклад: уявіть собі, що Іван Павло II ще за свого життя у похилому віці залишив престол. Думаю, що і без виборів всі на світі (і не лише католицькому) одностайно вважали б Його моральним авторитетом. Другий приклад – Махатма Ганді. Саме з таких людей формується рада старійшин.

Сучасні політики не можуть об'єктивно керувати суспільством, тому що зазвичай: а) представляють інтереси певної частини суспільства, свого електорату; б) лобіюють інтереси тих, хто фінансує їхню політичну кампанію; в) мають власні економічні інтереси. Такі люди можуть адмініструвати економічні процеси, займатися законотворенням, але остаточне ухвалення справедливості їхніх рішень мала б здійснювати рада незалежних моральних авторитетів. Також мені здається, американська модель демократії, яка добре діє в суспільстві, сформованому на новій землі прибульцями з різних частин планети, не зовсім відповідає вкоріненому

менталітету більшості європейських та азіатських народів. В Давній Індії царі приходили за порадою або оцінкою своїх дій до брахмана-самітника. Нині ж монархічна форма правління залишилася в історії, але і демократія за умов капіталізму не є досконалою формою, зважаючи на вплив на політику великого капіталу. Політики як одиниці системного управління є залежними та мусять іти на компроміси. Якщо хтось з них і має ідеалістичне бажання змінити світ на краще, його старання заплутає павутиння складних політичних відносин між владою, опозицією, коаліцією, партією...

На ток-шоу 5 каналу з приводу ініціативи «Першого Грудня» один з її учасників Мирослав Попович сказав про політиків: «Політик не може бути аморальним, бо категорії «мораль» та «аморальність» не належать до політики. Для політики є один критерій – досягнення результату». Це повністю характеризує політику. Не люди, котрі стають політиками, є аморальними, а сама політика як вид діяльності робить їх такими. У Святому Письмі немає компромісів, а є чорне і біле, добро і зло. Загальносвітові мудрість та мораль мало в чому відрізняються від Святого Письма.

Звісно, розумію, що керівництво радою старійшин у сучасній європейській країні це – фентезі. Тим більш, в країні, де «бабло перемагає зло», авторитет старійшин може бути сприйнятий лише верствами населення, не пов'язаними з політикою та бізнесом. Але крапля по краплі і камінь продовбує. Совість політиків також не зовсім мертва.

Принаймні не у всіх. І вони теж колись придуть. Якщо не совість, то принаймні професійний прагматизм змусить їх до того рано чи пізно. Коли з хаосу первинної вседозволеності та нерозуміння класичних імпортованих схем, народжуватиметься своя, цілком європейська, але притаманна нашому народові форма суспільного адміністрування, тоді стане зрозуміло, що рухатися кудись, всупереч мудрості та моралі, – значить рухатися в нікуди. Тоді мудре слово старійшин буде потрібне навіть повним прагматикам. І тоді все залежатиме від принциповості «дідів» та їхньої здатності встояти перед будь-якими спокусами, адже останні не лише матеріальні. Та я якось впевнений у тих «дідах», дай їм, Боже, здоров'я! (Дніпроград. – 02 липня. – 2012).

Лабораторне заняття №10

Текст і заголовок

Питання для самоперевірки

1. Функції заголовка в ЗМІ та типи його зв'язку з текстом.
2. Методика редакторського аналізу рубрикації.
3. Типові змістово-структурні, жанрово-стильові та композиційні помилки.

Практичні завдання

Завдання 1. На прикладі різних зразків текстів проаналізувати особливості їх заголовків. Доказати / спростувати їх доцільність.

Завдання 2. У запропонованому нижче тексті виявити типові змістово-структурні, жанрово-стильові та композиційні помилки. Зробити його аналіз.

ПРОГРАМНІ БАЄЧКИ

Економічна частина щорічного послання президента Верховній Раді викликає суперечливі почуття. Їй притаманні всі класичні переваги і недоліки попередніх документів такого штибу. З одного боку, безліч цікавих фактів і пропозицій, часом досить чесний і самокритичний аналіз помилок і досягнень. З іншого – впадає в око еkleктичність і відсутність єдиної ідеології. І, звісно ж, декларативність – як без цього! – ключових пропозицій, які вочевидь суперечать реальній картині. А деякі моменти взагалі наводять на думку про «невидиму руку» лобістів.

Однак результат, як завжди, і, особливо за нинішньої влади, визначатиметься тим, які суто конкретні вказівки одержить від безпосереднього начальника дрібний чиновник і як вони співвідноситимуться з його власним інтересом. Адже в боротьбі лебедя, рака і щуки в реальному житті перемагає... щур, який, поки суд та діло, успішно під'їдає вантаж, а заодно і сам віз. Якщо, звичайно, пасажери, замість того, щоб самим впрягатися і тягти його в потрібний їм бік, пасивно сидять і чекають, куди їх привезуть... Утім, серед наших «пасажирів» вистачає і лебедів, і раків, і щук. Не бракує також і щурів. А у більшості співгромадян і навіть у частини експертів згадані персонажі примудряються вживатися в одній голові. Не дивно, що й послання стало відображенням такого стану речей.

Пироги пече швець?

Економіку можна уявити собі як два «цехи». У першому підприємці організовують процес «випікання пирога». Там створюється суспільний продукт. У другому чиновники і політики ділять цей пиріг на всіх, не забуваючи, втім, себе улюблених. Звичайно, забрати і поділити можна тільки те, що виробили. Або, у крайньому разі, позичили. Таким чином, збираючи податки і виплачуючи всіляку допомогу з бюджету (нехай навіть і на корисні справи!), держава не створює ніякої нової вартості, а здебільшого заважає підприємцям її додавати і примножувати. Тому з трьох речей: а) підвищення виплат на різні благі цілі; б) скорочення дефіциту бюджету й інфляції та в) зниження податкового тиску на бізнес – за даного обсягу суспільного продукту одночасно можна робити не більше двох.

Цю прописну істину доводиться пояснювати знову і знову, оскільки, на жаль, ледь чи не з кожного політичного документа – що від влади, що від опозиції – випирає чи то нерозуміння цього простого факту, чи то небажання на нього зважати. Воно й зрозуміло. Складні документи завжди пише команда фахівців, кожен з яких – не тільки знавець, а й патріот своєї справи. Відповідно, кожен закладає в програму «покращення» за своїми параметрами: аграрій – пільги сільському господарству, фахівець із соціального забезпечення – підтримку малозабезпечених і зростання соціальних стандартів, фінансист – скорочення бюджетного дефіциту та інфляції, а захисник бізнесу – зниження податків. Плюс фінансова підтримка інновацій, пільгові кредити, будівництво інфраструктури та ін. Усе перелічене в надлишку є в посланні.

При цьому перспективи збільшити в розмірах сам «пиріг» за рахунок традиційних для нашої економіки джерел украй проблематичні. Світова економіка входить у затяжну стагнацію, якщо не рецесію. Це неминуча розплата за штучне роздування попиту в розвинених країнах в останні десятиліття заради підтримки економічного зростання будь-що. Країни БРІК швидко зростають і самі експортують приблизно такий самий сировинний і напівфабрикатний асортименти, як Україна. Тому в посланні, хоча й крізь зуби, але визнається, що «загалом у 2012 р. загальносвітове середовище для розвитку економіки України після деякого періоду

досить інтенсивного поліпшення в 2010 р. та менш помітного в 2011 р. увійде у відносно менш сприятливу ситуацію».

Для того щоб зростати незалежно від кон'юнктури, як, скажімо, Польща або Грузія, потрібен принципово кращий бізнес-клімат. Зокрема, дослідники Світового банку довели, що економіки країн з верхньої чверті рейтингу Doing Business зростають у середньому на 2,5-процентного пункту швидше, ніж сусіди України по «підвалу». У нас ефект міг би бути ще помітнішим, враховуючи, що саме несприятливий діловий клімат – найвужче місце нашої економіки.

Саме в цьому і мав би полягати головний урок кризи. Адже Україна так сильно постраждала насамперед через надмірну залежність – ні, не від зовнішньоекономічних чинників як таких (у тій же Польщі частка експорту у ВВП становила 2007-го 41% – трохи менше, ніж наші 45%), а саме від «базових галузей», які зросли і вистояли в 90-х переважно завдяки дешевим енергоносіям. Яких, до речі, теж більше не буде. І що ж ми бачимо? За фактом, визнається в посланні, їх частка в експорті продовжувала збільшуватися!

Другий урок полягає в тому, що якісь крихти можна заощадити на «усушці та утрусці» у процесі розрізання пирога, особливо якщо вигнати з «другого цеху» підготованих там щурів. Але будь-якій куховарці, яка навіть не вміє управляти державою, зрозуміло, що поки пиріг «пиляють» самі щури, втрати будуть великими, навіть якщо кухар ділить його філігранно. Та й кіт у погонах спокійно спостерігатиме за щурячою метушнею, якщо сам він теж годується тим, що вдасться стягти, а «пасажирки» тим часом мовчать. Тому, не намагаючись досягнути неосяжне, з усього величезного тексту послання президента логічно зосередитися на цих двох уроках.

Бюджетна політика: листя і коріння

Позитивом можна вважати вже саму по собі готовність до кризового розвитку подій, нехай і декларативну. Очевидно, урок самовпевненості «папередніків» засвоєно хоча б на словах. Справді добре б уряду мати такий план, особливо враховуючи різко обмежений ринок зовнішніх запозичень. Інакше спроби «мобілізувати» залишки ресурсів через податки або ОВДП матимуть більш катастрофічні наслідки для економічного зростання, ніж скорочення державних видатків. Причому, якщо

скорочення видатків у довгостроковому плані піде на користь економіці, оскільки дасть можливість потім, з початком зростання, скоротити й податки, то підвищення податкового тиску і витіснення підприємств державою на кредитному ринку ризикує призвести до того, що ніякого «потім» не буде взагалі.

Втім, неефективні видатки треба скорочувати незалежно від кризи і що раніше, то краще. Один із головних способів підвищення їх ефективності – поліпшення самої «нарізки пирога», довгострокове бюджетне планування. Воно потрібне, щоб потім через брак фінансування не зупинялися будівництва, не припадало пилом обладнання, яке нікуди встановити, тощо, загалом, щоб бюджетні кошти не заморожувалися. Однак у посланні його чомусь замінили «прогнозуванням». Останнє є рутинною роботою розпорядників бюджетних коштів, яку вони і нині зобов'язані робити. В іншому цей розділ повторює відповідні положення Програми президента та Національного плану реформ на 2012 рік.

Державним інвестиціям, принаймні у цьому розділі, віддається безумовний пріоритет порівняно із соціальними програмами. Їх подають як єдине джерело зростання («В умовах низької динаміки приватних інвестицій забезпечити зростання економіки можливо лише через розширення та підвищення ефективності державних інвестицій»). Це вже саме по собі неправильно, бо виходить, що держава вилучає гроші у бізнесу і громадян (тим самим скорочуючи інвестиційний ресурс першого і наявні доходи других, тобто попит) для того, щоб з величезними втратами знову влити те, що від них залишиться, у проекти, які не приносять прибутку (інакше б їх інвестував приватний сектор). Разом із тим про боротьбу з «відкотами» сказано в загальних словах. Значно доречніше було б удосконалити механізм спрямування цих інвестицій у ті сфери, де вони можуть щонайкраще сприяти розвитку бізнесу або вирішенню соціальних завдань. Наприклад, будівництво доріг у сільській місцевості. Втім, навіть такі корисні інвестиції завжди першими йдуть «під ніж» у разі кризи. Якщо, звичайно, «нарізкою пирога» не відають щури.

Водночас пункт, присвячений соціальним видаткам, має красномовну назву «Запровадження механізмів стримування необґрунтованого підвищення видатків соціального спрямування». Ідея полягає в прив'язці прожиткового мінімуму до

зростання ВВП та інфляції. Іншими словами, спад означатиме його автоматичне зниження? М'яко кажучи, дивний підхід! Особливо враховуючи те, що левову частку «соціальних видатків» становлять усілякі пільги, які від прожиткового мінімуму ніяк не залежать. У результаті не більше 30% цих видатків потрапляють справді бідним. Логічним було б у разі чого (а ліпше заздалегідь, у плановому порядку) скорочувати саме ці пільги, а не прожитковий мінімум, який і без того тільки за назвою дозволяє на нього прожити. Особливо беручи до уваги його підміну ще меншим «гарантованим мінімумом», якого колись сам президент обіцяв позбутися. Давно це було...

Заходи із розширення самостійності місцевих бюджетів і посилення їхньої зацікавленості в посиленні економічної активності як бази для оподаткування можна було б тільки вітати, якби не фактичне скорочення такої самостійності, що мало місце торік. Причому, попри такі ж «добрі наміри». На жаль, це далеко не єдиний випадок, коли у влади слова розходяться з ділом. За прикладами далеко ходити не треба: буквально через кілька рядків іде заклик до збалансованості позабюджетних фондів і бюджетів державних підприємств, який важко трактувати інакше, як насмішку на тлі їх упевненого зростання.

Красиво виписано пріоритети витрачання надлишків бюджетних коштів, які можуть утворюватися у разі можливого перевиконання плану за доходами 2013 року. От тільки статися це може хіба що у разі нового буму на світових ринках. І ймовірність такого різкого сплеску кон'юнктури занадто мала, щоб обговорювати її всерйоз.

А от до намірів щодо «мобілізації» додаткових коштів варто було б поставитися з усією серйозністю, враховуючи, що під розмови про зниження податкового пресу влада успішно нарощує бюджетні надходження при стагнації та навіть спаді економіки. У посланні йдеться про таке:

– зростання рентних платежів за видобуток корисних копалин. Це можна тільки вітати, але навряд чи вдасться реалізувати доти, доки при владі саме ті бізнес-структури, які більше за інших мають інтереси в добувних галузях;

– запровадження податків на багатство (треба б – на розкіш!) і нерухомість, але тільки житлову. У такому варіанті ні той, ні інший істотних надходжень не дадуть, а от головного болю додадуть і владі, і більш-менш забезпеченим громадянам;

– поглиблення прогресивного оподаткування доходів громадян.

А оце – шкідлива ідея, спрямована насамперед проти середнього класу. Нагадаю, що саме високі граничні ставки оподаткування фізосіб разом із високими нарахуваннями на зарплати породили свого часу індустрію «конвертів». Тепер як противага пропонується таке саме посилення покарання за виплату неофіційних зарплат у комбінації із заохоченням «стукацтва» у цій сфері. Війна на знищення середнього класу триває?

Влада й бізнес: вовки та ягнята

Утім, тут же визнають, що потенціал каральних заходів для детінізації економіки вичерпано й треба шукати інші методи. Очевидно, мається на увазі поліпшення підприємницького та інвестиційного клімату. У назві однієї з відповідних глав «Розкриття та реалізація підприємницького потенціалу нації як основного інституційного ресурсу розвитку ринкової економіки» автор цих рядків із приємним здивуванням впізнав модифікацію свого формулювання п'ятнадцятирічної давнини, яке було власноруч вписане в Програму Кабміну 1999 року (ще того Ющенка, в якого було не тільки слово, а й діло!) і яке відтоді кочує з документа в документ, але актуальності не втрачає. Тим більше що, на жаль, у результаті чи то по-ведмежому незграбних, чи то по-зміїному цілеспрямованих дій влади використання цього самого потенціалу вперше з радянських часів скоротилося. Та ще й як! Кількість підприємств і підприємців – одразу на 30%, кількість зайнятих у малому бізнесі – на 23%. Дані ці не нові, вони належать до 2010 року (свіжіших так досі й немає), та, мабуть, уперше їх озвучили в документі такого рівня. З визнанням, хоча й крізь зуби, що не всі з цих підприємців (а особливо, треба думати, найманих працівників) були мінімізаторами, яких суворий, але справедливий Податковий кодекс позбавив роботи.

Як же президент збирається ламати цю загрозливу тенденцію? Приємно зазначити, що згадана глава послання виписана зі знанням справи, хоча й трохи декларативно. Хоча, з іншого боку, що можна вмістити в обсязі вчетверо меншому, ніж ця стаття? Їй передує приблизно така ж за розміром, теж цілком професійно написана глава про інвестиційний клімат. Там, а також у кількох інших місцях є

навіть правильні слова про демонополізацію, розвиток конкуренції. Але разом вони становлять менш як 3% від усієї економічної частини послання. Для порівняння: тільки аграрному сектору присвячено 12%. Це хороший індикатор справжніх пріоритетів послання. Але ж воно, судячи з усього, відбиває думку чи не найбільш прогресивної частини експертів, які обслуговують владу!

Зате набагато більші надії послання покладає на промислову політику. Надання пільг галузям, державна підтримка всього і всіх, усілякі преференції пронизують увесь текст. І всюди підносяться як щось позитивне. При цьому сором'язливо замовчується, що пільги для одних – це завжди обмеження прав, підвищене навантаження та просто дискримінація для решти.

Адже що означає, наприклад, державна підтримка інновацій, відновити яку пропонується в посланні? Це гроші, здерті у вигляді податків з одних підприємців чи працівників, які державний чиновник на свій розсуд віддає не хворим, не сиротам, не бідним, а якимось підприємцям, які стверджують, що в них є цінна інновація. Перше ж запитання, яке при цьому виникає: якщо приватний бізнес не захотів ризикувати своїми грошми, то чому держава має ризикувати нашими? Відповідь проста: чиновник же ризикує не своїм, не кровним. Ба більше, у разі невдачі ніхто з нього не спитає: інновації – справа, як усім відомо, ризикована, результат не гарантований. Тому якщо він просто поділить суму з винахідником агрегата, що займав свого часу виробниче приміщення відомої контори «Роги й копита», то вивести його на чисту воду буде доволі проблематично. Саме тому всі попередні держінофонди в усіх їх реінкарнаціях незмінно розкрадали геть-чисто.

А для того, щоб зовсім виключити навіть випадкову появу «нізвідки» вітчизняних Джебсів і Возняків, послання йде ще далі та пропонує «створити при Президентові України дорадчий орган для сприяння формуванню та реалізації єдиної державної інноваційної політики в Україні, до складу якого мають входити Прем'єр-Міністр України, представники Міністерства освіти і науки, молоді та спорту, Міністерства економічного розвитку і торгівлі, Міністерства фінансів, державних органів, громадських організацій, провідних підприємств, установ та організацій, інші особи, діяльність яких пов'язана з інноваціями, що сприятиме

підвищенню рівня координації між органами влади в сфері інноваційної діяльності». Тобто «чужі тут не ходять». Це, на жаль, закономірність, докладніше описана нами раніше в статті «Цікава реформістика, або Чому влада не хоче й не може робити реформи?» (див. DT.UA №10, від 16 березня 2012 року).

Увесь суспільний устрій, який нинішня влада свідомо або інстинктивно хоче утримати та консолідувати, базується на привілеях для обраних – природно, на розсуд влади. «Другий цех» за такого устрою командує першим: визначає, кому дозволити заробляти, а кому – ні. Підприємець – ворог такої системи відносин. Тому до нього ставляться як до робочої (м'ясної, молочної – потрібне підкреслити) худоби: у найліпшому разі дають вирости, нагуляти вагу й тільки потім ріжуть, доять або орють нею. А якщо такої потреби немає, то просто топлять у цебрі для регулювання кількості поголів'я. От тільки згадана на самому початку неможливість усидіти одночасно на трьох стільцях іноді змушує владу відступати (Дзеркало тижня. – №24 (06 липня). – 2012).

Лабораторне заняття №11

Факт у журналістському творі

Питання для самоперевірки

1. Основи методики редакторської роботи над фактичним матеріалом.
2. Перевірка фактичного матеріалу.
3. Редакційно-технічне оформлення фактичного матеріалу.
4. Типові фактичні помилки.
5. Психологічні причини фактичних помилок.

Практичні завдання

Завдання 1. Дібрати 2-3 тексти, у яких наявні типові фактичні помилки (перенасичення тексту фактичним матеріалом; брак фактичного матеріалу; навмисне спотворення фактів, тенденційний підхід до оцінки фактів; неправильне технічне оформлення фактичного матеріалу тощо).

Завдання 2. У запропонованому нижче тексті виявити фактичні помилки. Перевірити фактичний матеріал. Відредагувати текст.

ОСНОВА ВРОЖАЮ – ВИСОКОЯКІСНЕ НАСІННЯ

Оглядини хліборобських нив і сортових ділянок перед початком жнив стали традиційними в агрофірмі «Славутич» Покровського району. Сюди, як на справжнє свято, з'їжджаються не тільки партнери з аграрного бізнесу, а й керівники сусідніх областей і районів, фермери та науковці, в співдружності з якими агрофірма от уже протягом багатьох років займається вирощуванням високоврожайного сортового й елітного насіння ячменів і пшениць. Цього ж разу масштаби проведення заходу були розширені, адже за досвідом на Покровщину завітали ще й начальники районних управлінь сільського господарства разом з виконуючим обов'язки начальника головного управління агропромислового розвитку облдержадміністрації Вадимом Удовицьким. Прискіплива увага до насінневого господарства була виявлена ще й тому, що тут, незважаючи на досить складні погодні умови минулої осені і суворій зими зуміли виростити ваговитий урожай пшениць не тільки на дослідних демонстраційних ділянках, а й на промислових ланах.

Гостям старалися показати все найкраще, хоч не обмежувалися демонстрацією лише виробництва – в Катеринівці (центральна садиба господарства) дбають про все в комплексі. І це не перебільшення: тут зразкова середня школа, спонсором якої завжди було товариство; культурним центром села був і залишається завдяки підтримці товариства місцевий Будинок культури, до якого охоче йдуть старі й малі; зразковим вважається дитячий садок, де виховують щебетливу майбутню хліборобську зміну. А центр села нагадує курортне містечко на березі мальовничої річки Вовчої. І все це створено руками самих селян, котрі люблять жити красиво.

Агрофірма ТОВ «Славутич», маючи офіційний статус насінневого господарства, завоювавши заслужений авторитет у широкій окрузі, з кожним роком стабільно розвивається, розширюючи коло своїх партнерів в центральних і південно-східних регіонах нашої держави. Якщо ще п'ять років тому дехто з побоюванням ставився до закупівлі насіння зернових культур, то зараз за честь вважають купувати високоякісне елітне насіння саме у «Славутичі». Чому надають перевагу агрофірмі, пояснюється просто – товариства «Зоря», «Україна», «Дружба», які оптом беруть еліту пшениць, щороку отримують гарантовані врожаї в межах 45-50 центнерів.

– Найсильніший аргумент – результат нинішнього не хлібного високосного року, – стверджує знатний хлібороб, генеральний директор ТОВ «Зоря» Анатолій Пучка. – І ми знову, як і у попередні жнива, маємо високі врожаї. Причому не тільки з візуального погляду, а по факту – на сьогодні обмолотили чверть ланів, середня урожайність становить в межах п'ятдесяти центнерів на круг. (Не буду оригінальним, коли скажу, що, на жаль, деякі хлібороби цьогоріч радітимуть й двадцяти центнерам з гектара). Секрет (хоч це давно не секрет) в тому, що ми дуже серйозно, окрім насінництва, займаємося паруванням земель. Якби наш досвід поширити по всій Україні, то ми б вже через два-три роки удвічі збільшили б валове виробництво зерна!

А починалося свято врожаю на головному сільському майдані біля школи і сільської ради традиційними привітаннями господарів і гостей, покладанням квітів до пам'ятника загиблим воїнам у минулій війні і коротким концертом художньої самодіяльності, аби створити гарний настрій кожному і переконати, що живуть у Катеринівці не хлібом єдиним. І вже після цього настав момент головного дійства – знайомства в полі з творінням хліборобського ремесла. Хоча на сьогодні вирощування хліба – це не просто ремесло, це справді важкий і копіткий творчий процес з урахуванням багатьох факторів від добре відомих, до найменших ніби дрібничок, від яких може залежати в кінцевому результаті успіх справи.

За вікном автобуса золотаво колосяються масиви пшениць і ярових ячменів (озимі ячмені не вижили в екстремальних умовах) базового насінневого господарства. Це рекомендовані сорти Одеського селекційно-генетичного інституту, Донецького інституту агропромислового виробництва, Київського інституту фізіології та генетики рослин. Вражала також чистота хлібних ланів і зразкова культура виробництва. І це при тому, що й осінь була без дощів, взимку морози не оминали посіви озимини, та й нинішні весна та літо не бавили хліборобів благодатними опадами.

На демонстраційних ділянках учасникам семінару пропонувались на реалізацію сорти й еліти ячменів Адапт, Командор, Донецький-14, Партнер, які рекомендовано для сівби в центральних та південно-східних регіонах. Вони витривалі до посухи і пристосовані до місцевих кліматичних умов і дають урожайність до сорока центнерів з гектара.

Гостям також пропонували ознайомитися з елітами й сортами озимих пшениць Сонечко, Наталка, Славна, Золотоколоса, Снігурка, Подолянка, Фаворитка, Новокиївська, Вінничанка, Хуртовина, Ятрань-60, Веснянка Київського ІФРiГ НААН України та Одеського СГІ Місія одеська, Заможність, Княгиня Ольга, Годувальниця. Заступник генерального директора ТОВ «Славутич» Роман Браціло розповів зокрема про технологічний процес вирощування насінників на прикладі пшениці сорту Годувальниця. Під час сівби було внесено 120 кілограмів нітроамофоски, весною двічі по 130 кілограмів на гектар заправлено селітрою. А щоб не росли бур'яни, обробили лани гербіцидом Гринстар з розрахунку 28 грамів на гектар посіву. Звісно, всі насінники в господарстві розміщені по парових площах або бобових попередниках, а це понад 700 гектарів.

– Ми вже десять років активно співпрацюємо з дослідними аграрними інститутами Києва, Одеси й Донецька, – розповідає генеральний директор товариства Володимир Браціло. – Ставши базовим господарством, стараємось чітко виконувати настанови науковців з тим, щоб запропонувати хліборобу тільки високоякісне насіння. І, слава Богу, партнери на нас не ремствують. Науковці ж, спасибі їм, постійно контролюють процес вирощування насінників, щоб високо тримати їхню марку. Окрім того, ми створили потужну не тільки технологічну, а й технічну базу. Для роботи в полі товариство має сучасну високопродуктивну техніку, якою без штурмівщини своєчасно сіємо, доглядаємо за посівами, збираємо вирощений урожай та готуємо його до реалізації. До речі, маємо для цього свій невеличкий калібрувальний завод. А зі збільшенням обсягів реалізації насіння (це понад тисяча тонн на рік) виникла потреба збільшити й потужність цього підрозділу. Тож протягом року введено додаткову сучасну фасувальну лінію з усіма паралельними вузлами і тепер завод за годину може підготувати до десяти тонн насіння. За бажанням партнерів ми можемо його і протруювати.

Нарощуючи виробництво, ми маємо змогу вирішувати й соціальні питання села, бо це наш рідний дім, в якому ми хочемо жити гарно. Багато людей при роботі, а пайовики мають достойну оплату за свої земельні частки. У селі ефективно діють всі служби...

Після завершення Дня поля відбулась своєрідна прес-конференція, на якій учасники свята обмінялися своїми думками. В. Ващенко, завідувач кафедри селекції Дніпропетровського державного агроуніверситету:

– Знаю, що в «Славутичі» купують насіння чимало господарств не тільки Покровського та сусіднього Васильківського районів, а й інших регіонів області і України. Молодці, що тримаєте марку. Причому коло партнерів з кожним роком розширюється. І цей успіх досягнуто насамперед завдяки грамотному веденню насінницької справи і настирності в усьому генерального директора Володимира Григоровича Браціла.

В. Шелест, начальник обласної державної насінної інспекції:

– Серед майже п'ятдесяти насінницьких господарств області, які мають право на вирощування і реалізацію першосортного і елітного насіння, агрофірма «Славутич» зайняла достойне місце. Тут є все: техніка, грамотні спеціалісти, мудре керівництво. Тож вони здатні високо нести прапор передового насінницького господарства. Але приклад нинішнього року говорить про те, що потрібно берегти насінневий фонд. Зараз ретельно слід поставитись до тих насінницьких запасів, що є в господарствах, щоб обсіятися добротно восени.

В. Стрельцов, начальник Криничанського райуправління агропромислового розвитку:

– Я вражений побаченим. Гадаю, що й господарі-аграрії нашого району купуватимуть таке перспективне насіння. А ще молодці, що дбаєте про людей.

Виконувач обов'язків начальника головного управління агропромислового розвитку і продовольства облдержадміністрації Вадим Удовицький зазначив, що незважаючи на складний рік товариство «Славутич» довело, що навіть в екстремальних умовах нашого регіону можна отримувати високі врожаї.

– У перспективі тут роблять приціл на урожай 80 центнерів з гектара, сказав він. – І в області поставлені подібні завдання. Тепер ми вочевидь переконані, що це не фантастика, а реальність – мати більші врожаї. І основа тому – якісне насіння (Сільські новини. – 02 липня. – 2012).

Лабораторне заняття №12

Фактологічні особливості журналістських текстів різних видів і завдання редактора під час їх аналізу

Питання для самоперевірки

1. Види фактичного матеріалу.
2. Редакційно-технічне оформлення цитат.
3. Редакційно-технічне оформлення дат.
4. Редакційно-технічне оформлення власних імен.
5. Редакційно-технічне оформлення власних назв.
6. Редакційно-технічне оформлення скорочень.

Практичні завдання

Завдання 1. Кількома текстовими зразками проілюструвати правильне / помилкове редакційно-технічне оформлення цитат, дат, власних імен, власних назв, скорочень.

Завдання 2. На прикладі запропонованого тексту продемонструйте методику редакторської роботи над фактичним матеріалом. Відредагувати текст.

ІНВЕСТИЦІЇ В МАЙБУТНЄ ПОЛТАВСЬКОГО СЕЛА

Полтавщина – агропромисловий регіон, який по праву вважається одним із кращих у галузі рослинництва і тваринництва. Найбільший виробник зерна за підсумками минулого року. Один із лідерів щодо інвестицій в АПК та за динамікою соціального розвитку села. Доля поставилась до Полтавщини з особливою щирістю, наділивши її безцінними природними дарами та працелюбними людьми. Родючі чорноземи, цілющі мінеральні води створюють особливий неповторний колорит краю.

І, звичайно ж, розвинуте сільське господарство, що складає основу економічної бази області. У процесі реформування аграрного сектора створено 522 підприємства ринкового типу. За обсягами виробництва валової продукції Полтавщина займає шосте, а у розрахунку на одну особу та за темпами зростання – четверте місце в Україні. Не можу без особливої гордості не сказати про те, що область лідирує серед регіонів України за кількістю поголів'я ВРХ, дійних корів та з виробництва молока. Продуктивність худоби постійно зростає.

Загалом область динамічно розвивається, про це свідчить той факт, що проблемних питань, пов'язаних з кредитуванням сільгоспвиробників немає. Відповідно до Закону України «Про державний бюджет України на 2012 рік» передбачено видатки на фінансування низки програм щодо підтримки підприємств агропромислового комплексу. За останні роки визначилась чітка тенденція до зростання заробітної плати у сільському господарстві, яке довго і незаслужено вважалося низькооплачуваним. Зараз середньомісячний показник складає 1934 гривні.

Я задоволений і рівнем виплат орендної плати. Приміром, розрахунки з людьми щодо оренди їхніх земельних паїв згідно з укладеними договорами, здійснені на 107,2 відсотка. Селянам видано 606,8 мільйона гривень орендної плати, в середньому на один пай ця сума складає 2250 гривень.

Рівень виплати орендної плати за використання земельних паїв становить в області 4,2 відсотка вартості землі, визначеної відповідно до законодавства. Це один з найвищих показників в Україні!

Саме Полтавщина, і думаю, що не випадково, обрана центром соціальних ініціатив та інвестицій в АПК. Так, за ініціативи Міністерства аграрної політики та продовольства і особисто, міністра Миколи Присяжнюка запроваджена програма «Рідне село», спрямована на стимулювання розвитку малих та середніх сільгоспвиробників. Ця унікальна програма соціальних ініціатив викликала неабиякий інтерес у представників влади всіх рівнів – від державної міністерської до голів обласних держадміністрацій, представників міжнародних організацій, проектів технічної допомоги, які діють в Україні, представників Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад, асоціацій фермерів та приватних землевласників, профспілки працівників агропромислового комплексу. Основний принцип, що пропонується ініціативою – розвиток сільськогосподарської кооперації. Міністр аграрної політики, ініціатор проекту Микола Присяжнюк вважає, що створення системи кооперації дасть змогу дрібному виробнику отримати державну підтримку і пришвидшити доступ до кредитних ресурсів.

Навесні облрада прийняла програму соціального розвитку сільських населених пунктів на 2012 рік. І робота з подальшого відродження соціальної інфраструктури

активно ведеться у всіх сільських районах. Заплановано освоїти на ці цілі майже 140 мільйонів гривень. Що стосується перспектив аграрного виробництва, то важливо підкреслити те, без чого Полтавщина не стала б такою, якою є сьогодні. Вже до кінця року планується провести будівництво та реконструкцію більше тридцяти тваринницьких об'єктів загальною вартістю 840,5 мільйона гривень.

Російські інвестори за найсучаснішими технологіями завершили реконструкцію свиногомплексу із замкнутим циклом виробництва ТОВ «Белгранкорм-Полтавщина» на 2500 голів основних свиноматок.

За рахунок зарубіжних інвестицій розпочато будівництво свиногомплексу ТОВ «ХАКА. УА Свиногомплекси Полтава» в Полтавському районі на 1260 свиноматок за сучасними німецькими технологіями.

На базі ТОВ «Докучаєвські чорноземи» ізраїльська фірма «М.А.Д.» планує побудувати комплекс виробничою потужністю 13 тисяч тонн індичого м'яса, що, безумовно, вплине на підвищення рівня його споживання.

У селі Білики Кобеляцького району цьогоріч розпочато реалізацію інвестиційного проекту, який передбачає реконструкцію приміщень давно не діючого комплексу з відгодівлі ВРХ та створення виробничої інфраструктури з вирощування свиней з річною потужністю 5,5 тисячі тонн м'яса в живій вазі. Комплекс розрахований на утримання 3,5 тисяч свиноматок, а в цілому – 55 тисяч свиней.

Терміни реалізації цього масштабного проекту дуже стислі – вже в травні наступного року його планують вивести на виробничу потужність в обсязі 460 тонн м'яса на місяць. Проектом передбачається не лише реконструкція старих приміщень, а й спорудження нових каналізаційних систем із облаштуванням каналізаційно-насосної станції, оновлення газо-, водо- та електромереж, очисних споруд. Виробництво має працювати по замкнутому циклу – від репродукції поросят до їх відгодівлі та реалізації. Вважаю, такі зміни надзвичайно позитивними і знаковими, а саме тваринницьку галузь – пріоритетною для області. Адже це висока зайнятість населення, і, водночас, потужний стимул для розвитку рослинництва. Тільки на першому етапі на комплексі буде створено до ста робочих місць, а в перспективі 400-500. Перша група спеціалістів вже навчається в Росії. Це найбільший проект в області

після широкомасштабного проекту в галузі свинарства, який здійснює «НВП «Глобинський свинокомплекс».

Загалом, в області реалізується 19 інвестиційних проектів загальною вартістю в один мільярд гривень! Тож є всі підстави для оптимізму, а такі слова, як криза і занепад – не для нас. Полтавщина аграрна – це ознака поступального й динамічного розвитку (Сільські новини. – 02 липня. – 2012).

Лабораторне заняття №13

Мова засобів масової інформації

Питання для самоперевірки

1. Медіасофія та медіапрагматика.
2. Мова засобів масової інформації.
3. Місце медіалінгвістики в системі наук про ЗМІ.
4. Вимоги до мови преси.

Практичні завдання

Завдання 1. Дібрати 2-3 газетні тексти. Здійснити їх повний редакторський аналіз. Усунути наявні недоліки.

Завдання 2. Визначити особливості індивідуального стилю автора запропонованого газетного матеріалу. З'ясувати, чи всі завдання редактора були успішно розв'язані і які ще редакторські виправлення сприятимуть покращенню форми і змісту поданого тексту.

ЗДРАСТУЙ, ДУБЕ!

Ніби якась велика сила потягла мене на стадіон «Колос» у Великій Багачці. І ось ця сила – високий кремезний дуб, що мовчки стоїть переді мною за футбольними воротами. Ні перед ким і ніколи він не схиляв свої віти, поклонитися приходили тільки йому, як оце нині я. З віку у вік, бо дубові, найстарішому на Полтавщині, – майже 750 літ.

Уже далекий нині 1978-ий... Така ж весна: з бруньок дерев уже вистрибує листя, смарагд соковитої трави на стадіоні приманює до себе любителів ганяти шкіряного м'яча. У збірній Великобагачанської середньої школи я атакувальник під

центровим десятим номером. Стрімко мчу з м'ячем на ворота супротивника. Дещо під кутом з лівого флангу на різкому замасі завдаю удару – шкіряна куля зі свистом влучає в стовбур дуба. «Ух!», – смачного відгукується віковий велетень і височить так же незворушно, як і височів.

Звісно ж, дуб на своєму віку багато бачив і багато чого зазнав... Раніше навколо давнього поселення Богачка (нині райцентр Велика Багачка) ріс дрімучий дубовий ліс. Під час проведення бурових робіт у 1976 році побіля ближнього села Мала Решетилівка виявили на глибині семиметровий пласт дубів. А мешканець села Псільське Олексій Чуб у ті ж десь часи витягнув із Псла дуба, з якого колись вже почали довбати човен. У дереві стриміла сокира часів Київської Русі та кілька наконечників стріл. Тепер ця знахідка перебуває в Харківському історичному музеї. Над великобагачанським дубом кілька разів заносили сокиру. Уперше хотіли спиляти після війни, але Бог милував. Мали наміри знищити його і в безбатченкові 1990-ті. Також не вийшло. А 2003-го хтось підпалив дуба. Винних не знайшли, але дерево вдалося врятувати, по периметру обгородили ланцюгом. Два стовбура, що розгалузились, зв'язали металевим хомутом, встановили поруч охоронну табличку. Здається, на всю Європу, а може, й світ немає стадіону, де ріс би такий старезний дуб. Чому би гостям Євро-2012 не завітати до Великої Багачки, щоб побачити цей раритет.

Нуртуючі соки, пробігаючи в старезному тілі, вже почали давати свіже зелене шатро на кроні дуба. Життя перемагає (Сільські новини. – 02 липня. – 2012).

Лабораторне заняття № 14

Редакторський аналіз мовностилістичних особливостей тексту в ЗМІ

Питання для самоперевірки

1. Практика слововживання в сучасних українських ЗМІ та завдання редактора.
2. Залежність мовностилістичних особливостей тексту від специфіки засобу масової інформації, від жанру твору, від типу видання, від мовного оточення автора.
3. Типові помилки в ЗМІ. Причини їх виникнення та способи уникнення.
4. Типові орфографічні помилки в журналістських текстах.
5. Типові пунктуаційні помилки в журналістських текстах.

Практичні завдання

Завдання 1. Дібрати по кілька зразків, які ілюстрували б залежність мовностилістичних особливостей тексту від специфіки засобу масової інформації, від жанру твору, від типу видання, від мовного оточення автора.

Завдання 2. Здійснити редакторський аналіз мовностилістичних особливостей запропонованого тексту. Виявити порушення тих чи тих мовних норм. Унести відповідні виправлення.

ЗЕЛЕНІ САДИБИ УКРАЇНИ

Десять років із десяти тому людей, котрі започатковували як власну справу сільський зелений туризм, вважали ледь не диваками. Ну, хто, мовляв, буде відпочивати на селі, коли тут з ранку до вечора хоч спину не розгинай. Однак вже згодом міський люд, уже на той час заможніший, втомлений «принадами» урбанізації, потягнувся до первісної природи, до річечки чи ставка, до прохолоди глиняної хати під стріхою, до дубового столу у тінючку, накритого натуральними смакотами домашньої кухні. Дедалі новий напрямок у туризмі набував популярності і нині стрімко торує шлях тільки вперед. Сьогодні він уже окреслений рисами організованого бізнесу, перебуває під опікою Спілки сприяння розвитку сільського туризму. Розглянемо це явище більш детально.

Адреси: Схід - Захід, Північ – Південь

Своїми адресами сільського туризму може нині пишатися вже кожен регіон України. І кожен має притаманні тільки йому особливості та своєрідний колорит. Безумовний лідер (власне, так сталось за найсприятливішими природно-кліматичними умовами та історично) – регіон Західний: Івано-Франківська, Закарпатська, Львівська та Чернівецька області. Тут густі ліси, багатство ягід і грибів, незвичайні ландшафти, чисте повітря, води гірських рік, величні Карпати, унікальні культові споруди. Літо не спекотне, а взимку – сніг, лижі, крижана свіжість, наповнені народними традиціями різдвяні свята. Приваблює туристів і високий, загальноєвропейського рівня сервіс.

Що стосується Півдня, то, крім перлин – міст-курортів Чорноморського побережжя, родзинкою є багатонаціональний сільський Крим, де можна

доторкнутися до цікавого життя різних общин – татар, болгар, греків, пізнати їхню культуру, поласувати стравами самобутньої кухні.

Відоме розмаїттям своєї флори та фауни побережжя Південного Бугу. Місцевість просто створена для активного відпочинку, підкорення скель. Сплаву по кам'янистих порогах. А ось асоціація фермерів Придунайя організовує дуже цікавий відпочинок на Одещині – з відвідуванням біосферного заповідника, системи озер, знайомства з культурою і звичаями багатьох національностей, що тут проживають.

В останні більш як півроку авторів цих рядків довелося кілька разів побувати на Поділлі, куди територіально входять Хмельницька, Вінницька, частково Тернопільська та Чернівецька області. Краєвиди тамтешні зачаровують, рельєф формувався віками у процесі утворення невеликих гір – Кременецьких, Товтр та інших, каньйонів Дністра з численними притоками.

Відомо, що через Поділля пролягали головні набіги турків і татар на Україну, тому тут багато пам'яток оборонної архітектури, з-поміж яких найвідоміші – Каменець-Подільська та Хотинська фортеці. Славиться подільський край і в спалеологічному світі – тут сотні дивовижних печер. Побіля однієї з них, що міститься в горі Попелюшка (с. Подвірне Новоселицького району Чернівецької області) мені випала нагода побувати наприкінці минулого року.

Усі ці природні дива можна побачити на власні очі, користуючись послугами сільських господарів – власників подільських зелених садиб.

У центрально-східному регіоні України активного розвитку набув сільський туризм передусім на Полтавщині, побіля берегів чистоводих рік – Хоролу, Сули, Псла. Головним же центром туристичних мандрівок стали відомі на весь світ Великі Сорочинці, гоголівська Диканька, Опішня – столиця українського гончарства. Дуже популярні тут також прогулянки верхи на конях із відвідуванням пам'яток архітектури та мальовничих куточків полтавського річкового лісостепу, бо, як писала Леся Українка про ці краї, «українішої» України нема».

З Полтавщиною своїми осередками зеленого туризму можуть позмагатися й сусідні Дніпропетровщина та Черкащина. Скажімо, чудові місця побіля с. Могилів Царичанського району, де на берегах Орелі збереглися дві козацькі церкви та

рештки стародавньої фортеці, а поруч багатий флорою та фауною Орільський заповідник. Осібно стоїть і знаменита Петриківка.

Черкащина – батьківщина Тараса Шевченка, центр визвольного козацтва - то заповідна Рось, де господарі зелених садіб запрошують покосити сіно, половити раків, назбирати лікарських рослин. А ось столична область – Київська – це пам'ятки трипільської культури, зокрема, історико-археологічний комплекс в Кагарлицькому районі, містом-музеєм, безсумнівно, є Переяслав-Хмельницький.

Свого часу мені довелося часто бувати в сільській Чернігівщині. Дивовижна природа Полісся, особливо в багрянці тихої осені, що відлітає у вирій на крилах строкатих птахів, – це край зачарованої Довженкової Десни. Північна перлина України самою природою створена для зеленого туризму. Чого варта тільки садиба «Соколинний хутір», поруч із всесвітньо відомим парковим ансамблем «Качанівка», що зберігся в своїй первісній цілісності. Тут детально та майстерно, до тонкощів відтворений колорит класичного українського села кінця XIX – початку XX століть. А ще ж є Сокиринський англійський ландшафтний парк із озерами, з чудовим у минулому палацом, також Тростянецький дендрологічний парк – один із найкращих в Україні, та багато-багато іншого.

Прийде час, коли український турист зрозуміє всю принадність саме вітчизняних зелених садіб і віддаватиме перевагу, скажімо, не спекотному Аравійському півострову, а тихим ошатним оазам рідної природи.

Літепло Припсілля

Коли весна нуртувала соками та пахощами дерев, що прокинулися від зимової сплячки, мені випала нагода побувати в рідних місцях Припсілля, у Великобагачанському районі, що на Полтавщині. Це край зі славними кобзарськими та мистецькими традиціями. А завдяки найбільшій лівій притоці Дніпра – Пелу, що тут протікає, та мішаним і хвойним лісам докруг русла річки, Великобагачанщина має чудові природні умови для душевного відпочинку.

Ми зустрілись із сільським підприємцем Павлом Максименком у хутирку для відпочивальників «Козацький стан» – цей чудовий задум втілено за досить тривалий проміжок часу завдяки щоденній, невтомній праці його господаря.

– А почалося все, коли я побачив цю дивну місцину – галявину у зеленому оточенні лісу, та затоку, де гілкою протікало старе русло Псла, – розповідає Павло.
– Тоді й вирішив поступово звести стилізований під старовину український хутір.

– У ті часи, на зламі двотисячного року, чи не казали тобі: «Павле, а що воно таке дивнеє ліпиш?!».

– Та було трохи. Навіть дехто біля скроні крутив: випав, мовляв, бідолашний, із хмари на грішну землю. Треба, кажуть, свиней розводити, а не хату зі стріхою лампичити.

Відправною точкою підприємницької діяльності Павла Максименка було кафе «Фортеця», збудоване в козацькому стилі на 280 кілометрі автостради Київ – Харків, в присільському селі Білоцерківка. Воно відразу набуло неабиякої популярності, бо, крім екзотичного інтер'єру, пропонує відвідувачам страви часів Івана Коляревського. Поруч Павло облаштував конюшню з манежем для тренувань з верхової їзди.

До речі, про коней. Невеличкий спомин. З Павлом ми майже односельці. Із крайньої вулиці мого рідного села Степанівка, що лежить на високому пагорбі, вже видніється сусіднє село Якимове – батьківщина козацького роду Максименків, де зростав і малий Павло. Між селами великий луг, який і досі ще називають «долиною». Пам'ятаю, як хлопчиками ми бігали туди гарцювати в плетиві високою травою із нестримним бажанням покрутити коням, що тут мирно паслися, бодай їхні хвости.

Так ось, від «Фортеці» верхи на конях можна пройти пару кілометрів в село Лугове і помилуватися «Козацьким станом». А ліпше – відпочити, половити рибу, сполохати зайця, за бажанням привітатись із диким кабаном, що інколи в гущавині принохується до ароматів тутешньої кухні. Хоча, даруйте, краще не потрібно. Краще – посидіти і смачно пообідати в ресторанчику, стилізованому під корчму, де приязна господиня Галя у чарівному віночку та національному вбранні подасть вам домашню печеню, грибочки, свіжі овочі з городу і солоні та пахучі – з діжки. Або ж чогось міцненького, настоящего на цілющих травах. Я дивлюсь на білу глиняну стіну корчми – вона вся розписана відгуками вдячних відвідувачів, з-поміж яких впадає знайоме прізвище – автограф Сергія Бубки. Своє захоплення оригінально передають гості зі столиці Росії – Москви, котрі сюди вже постійно приїжджають.

– Завітала колись до нас, побувавши на Сорочинському ярмарку, і численна делегація з Японії, – розповідає Павло. – Так знаєте, не захотіли навіть ввечері заходити в будиночки, що у нас зі всіма зручностями та екологічно чисті, а лягли на траві просто неба і заморожено спостерігали за зорями.

– Та в урбанізованих мегаполісах того неба вночі і в підзорну трубу не побачиш, – кажу, знаючи по собі.

А поруч Псел з потоком чистої прохолодної води. Довкруг свіже, напоєне луговими травами повітря. І від всієї цієї атмосфери віє ніжним літеплом...

«Розорена цілина»

Так уже можна сказати про сільський туризм. «Розорана» саме завдяки таким, як Павло Максименко. Їх в Україні, завзятих власників зелених садіб, вже сотні. І виконують вони важливу соціальну функцію, а не тільки, так би мовити, заробляють собі на хліб із маслом. Бо сільський туризм – це нові робочі місця, це надходження в місцевий бюджет, це, власне, імідж країни, бо до цього явища вже торкнулося чимало зацікавлених іноземців і залишилися цілком задоволеними сучасним сервісом в колориті нашої чудової природи та глибокої історії. Ми і далі будемо відстежувати розвиток цього цікавого і самобутнього сегменту туристичної індустрії (Сільські новини. – 02 липня. – 2012).

Лабораторне заняття №15

Контрольна робота

ЗРАЗКИ ВАРІАНТІВ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

ВАРІАНТ №1

1. Висвітлити питання «Текст як основний об'єкт редакторського аналізу».
2. З'ясувати особливості праці редактора з наведеним газетним текстом та вид (види) правки, що варто використати. Визначити вид тексту за способом викладу матеріалу. Проаналізувати композицію тексту. Виявити відхилення від орфографічних і пунктуаційних норм. Усунути наявні (логічні, фактичні, мовленнєві і т. ін.) помилки. Запропонувати способи вдосконалення тексту.

СИМВОЛІЧНИЙ ТУРНІР

До Дня захисту дітей – пам'ять про справжнього захисника воїна-афганця О. Шешмінцев. Турнір, який об'єднує надію та мужність, давно став для міста традиційним. Його проводять на ж/м Перемога, де жив Олександр Шешмінцев. І теж традиційно його ініціатором і головним організатором є голова федерації футболу Жовтневого району Костянтин Афанасьєв: «Турнір для п'яти вікових категорій ми провели вже дванадцятий раз. Меморіал пам'яті справжнього захисника Батьківщини і її майбутнього – дітей вважаю справою честі. На нинішньому турнірі були присутні мама Саші Шешмінцева, його дружина й онук. Галину Іванівну й Вікторію оргкомітет змагань привітав квітами, а наймолодший нащадок родоуду Шешмінцевих отримав футбольний м'яч».

Галина Іванівна щиро подякувала організаторам й учасникам турніру за пам'ять про сина. Загалом у змаганнях взяли участь 47 команд. За головні призи точилася вперта боротьба, адже футбол то справжній чоловічий вид спорту. Уважно спостерігав за перебігом змагань депутат міськради Леонід Скляр. Костянтин Афанасьєв: «Провести дійсно масовий турнір з пристойними призами і з відповідною організацією не так і дешево. Але Леонід Григорович знаходить кошти на гідну справу. Завдяки йому профінансовано вже кілька подібних турнірів. А від себе додам, мені приємно працювати з такими людьми, як Леонід Скляр».

По закінченню змагань помічниця депутата-мецената Людмила Зотова та інші почесні гості нагородили переможців і призерів. Усі вони отримали кубки, медалі, дипломи й м'ячі. Окрім того, кращі гравці завершили змагання з індивідуальними призами. Особливо багато оплесків зірвали ветерани (40 років і старші). Перемогу тут святкувала команда «Адмірал». Другими фінішували гравці команди «Дніпро-Перемога-99», а третьою – команда «Молодість». Серед хлопчиків віком до 10 років кращим став «Дніпро». У категорії 10–13 років команда «Мирний», а серед футболістів 13–15 років – «Перемога, 8». Перше місце серед юнаків (15 років й старші) підкорилося команді «Співдружність». Наступний турнір масового футболу, присвячений Дню незалежності, відбудеться 25 серпня на спортмайданчику за адресою: пр. Героїв, 23 о 10 годині (Наше місто. – 31 травня. – 2012).

ВАРІАНТ №2

1. Висвітлити питання «Психологічні засади роботи редактора над текстом».
2. З'ясувати особливості праці редактора з наведеним газетним текстом та вид (види) правки, що варто використати. Визначити вид тексту за способом викладу матеріалу. Проаналізувати композицію тексту. Виявити відхилення від орфографічних і пунктуаційних норм. Усунути наявні (логічні, фактичні, мовленнєві і т. ін.) помилки. Запропонувати способи вдосконалення тексту.

МОКРЕ МІСЦЕ

Сьогодні «Донбас Арена» має довести, що для нашої збірної не буває зачарованих стадіонів Група D. Україна – Франція – 0:2

Ми вже ніколи не дізнаємося, як налаштувалися на гру команди, якби не сталася годинна перерва через тропічну зливу у Донецьку. Після другого запрошення судді на поле стало ясно: номінальні господарі Євро-2012 умови не диктуватимуть. Ще у першому таймі французи могли б створити необхідний запас міцності, але двічі виручив П'ятов. Для команди Олега Блохіна на краще ситуацію могли б змінити Шевченко і... суддя. Андрій змарнував вихід на побачення з Льорісом під кутом, а арбітр пожалів Менеза, який цілком заслужив другий «гірничник». Мабуть, «людина в чорному» відчувала, що Менез здатен інакше вплинути на долю матчу. На 53-й хвилині так і сталося. П'ятову було не сила врятувати ворота від удару нападника «Парі Сен-Жермена». А ще за дві хвилини Кабай рахунок подвоїв. Враження від жалюгідності гри українців в обороні міг посилити і третій гол поспіль, але стійка підсобила П'ятову.

Чи була в українців контргра? Так, Блохін розраховував, що новоспечений гірник Девіч може краще за інертного Вороніна чіплятися за м'яч. Марко, якому надали для дій увесь другий тайм, спробував віддячити за довіру. Але його зусилля стали тільки епізодом, після якого наш серб здувся. Провалився на власному фланзі й Ярмоленко, якого тренерський штаб теж замінив. Не здавався наш Коноплянка, але для французів його активність сюрпризом не стала. Дальні ж постріли Євгена ворота Льоріса оминули. Після матчу Олег Блохін знайшов недостатньою підтримку збірної України трибунами «Донбас Арени». Неприємно вразив наставника і свист

невдоволення у бік «жовто-синіх». У всьому світі протягом гри свою команду підтримують незалежно від рахунку на табло, а вже потім розпинають. У Донецьку ж було інакше.

Незмінною залишається тільки статистика виступів нашої збірної на «Донбас Арені» без перемог. Ось цей сумний перелік: Україна – Греція – 0:1, Україна – Нідерланди – 1:1, Україна – Франція – 1:4, Україна – Франція – 0:2... Сьогоднішній матч Україна – Англія ще під сумнівом. Резюме. З турнірного становища ясно, що українцям потрібна лише перемога. Олег Блохін: «Усе очевидно, з англійцями треба битися. Гарантувати перемогу я не можу, але віддачу кожного гравця обіцяю. Ми не допустимо навіть натяку на байдужість або відсутність волі. Інакше народ нас не зрозуміє» (Наше місто. – 19 травня. – 2012).

ВАРІАНТ №3

1. Висвітлити питання «Текст як основний об'єкт редакторського аналізу».
2. З'ясувати особливості праці редактора з наведеним газетним текстом та вид (види) правки, що варто використати. Визначити вид тексту за способом викладу матеріалу. Проаналізувати композицію тексту. Виявити відхилення від орфографічних і пунктуаційних норм. Усунути наявні (логічні, фактичні, мовленнєві і т. ін.) помилки. Запропонувати способи вдосконалення тексту.

ЗВИЧАЙНО, ВАСИЛЬ!

До Дніпропетровська завітали кращі стронгмени світу – Вірастюк з друзями.

Василеві Вірастюку (який, до речі, непогано співає) не вистачає гарної пісні а-ля шлягер російської групи «Браво», де є навідпорний рядок: «Конечно, Вася!»

З надією, що колись супертрек таки з'явиться (й виключно єдиною нашою державною мовою!), автор мав честь бачити й слухати найсильніших чоловіків світу. Усі вони завітали на запрошення легендарної Петровки, яка справляла ювілей. Українці, яким за силою нема рівних на планеті, ледь помістилися за чималим столом агентства «Дніпро пост»: Олександр Пеканов, Віктор Юрченко, Василь Вірастюк, Сергій Конюшок, Олександр Лашин... Вибачте, одному з богатирів довелося постояти. І зробив це господар – двократний чемпіон світу

Віталій Герасимов, стронгмен з Дніпропетровська. Розпочав зустріч з медіа, звичайно, Василь Вірастюк: «Ми тільки-но приїхали у ваше місто, й поки що нічого не зробили... Та Дніпропетровськ вже заплакав дощем. Навіть не знаю, чи з розпачу, чи від радості. Але сьогодні на тутешній центральній набережній ми збираємося продемонструвати найвищий клас. Це буде вечір рекордів.

І дійсно, ті, хто завітав на Фестивальний причал, побачили безмежні можливості чемпіонів-стронгменів, які демонстрували ексклюзивні номери силової звитяги. А напередодні ж виникло природне бажання створити у Дніпропетровську власну школу з підготовки майбутніх чемпіонів. Василь Вірастюк: «Це справа відповідальна й копітка. До тренувань ми залучаємо юнаків з 15 років. Вони вже мають бути фізично сформовані й адаптовані до відповідних навантажень. Щодо організаційних питань, то про них краще розповість ваш земляк».

На думку місцевого чемпіона-стронгмена, плани є, але має допомогти влада на обласному рівні. Віталій Герасимов: «Коли у Дніпропетровську буде власна школа стронгменів, невідомо. Мені обіцяли зустріч з очільником облдержадміністрації Олександром Вілкулом. Адже для такого закладу потрібен зал, відповідне обладнання, медичний контроль. Поки що триває підготовка на рівні ідей та узгоджень».

Не дивно, бо й сама Професійна Ліга стронгменів України утворилася зовсім недавно. Василь Вірастюк: «Ви бачите перед собою кращих професіоналів, які пішли з федерації на знак незгоди з діяльністю її голови (Наше місто. – 29 травня. – 2012).

ВАРІАНТ №4

1. Висвітлити питання «Особливості редакторського аналізу тексту».
2. З'ясувати особливості праці редактора з наведеним газетним текстом та вид (види) правки, що варто використати. Визначити вид тексту за способом викладу матеріалу. Проаналізувати композицію тексту. Виявити відхилення від орфографічних і пунктуаційних норм. Усунути наявні (логічні, фактичні, мовленнєві і т. ін.) помилки. Запропонувати способи вдосконалення тексту.

СПІВПРАЦЯ З ФРАНЦУЗЬКИМ АКЦЕНТОМ

Зміцнювати співробітництво у соціально-економічній, науково-технічній та культурній сферах між нашим регіоном, обласним центром та Францією – про це йшла мова на зустрічах під час дводенного офіційного візиту Надзвичайного й Повноважного Посла Республіки Франція в Україні Алена Ремі з головою облдержадміністрації Олександром Вілкулом, головою облради Євгеном Удодом та міським головою Іваном Куліченком.

Зокрема, зазначалося, що обласна влада та міська активно працюють над тим, аби діалог з іноземним бізнесом та організаціями був дієвим. Для цього і регіон, і обласний центр системно підвищують свою інвестиційну привабливість та конкурентоспроможність. Створюється сприятливе середовище для розвитку бізнесу, йде активний пошук нових партнерів, яким пропонуються взаємовигідні інвестиційні проекти для реалізації.

Обсяг прямих іноземних інвестицій з Франції у Дніпропетровщину на 1 січня становив 5,3 млн. дол. США. Понад сто підприємств та організацій регіону співпрацюють з французькими партнерами. З області експортувалися електричні машини і устаткування, вироби з чорних металів, готові харчові продукти. Імпортувалися до регіону – фармацевтична продукція, зернові культури, машини, апарати і механічні пристрої, насіння і плоди олійних рослин, мило, мийні засоби, харчові продукти, наземні транспортні засоби, крім залізничних. У структурі експорту послуг переважали послуги в обробній промисловості, операції з нерухомістю, здаванням під найм та послуги юридичним особам, пов'язані з фінансовою діяльністю, а також послуги готелів та ресторанів. У структурі імпорту послуг переважали операції з нерухомістю, здаванням під найм та послуги юридичним особам, послуги готелів та ресторанів, а також транспортні.

Ален Ремі в свою чергу зазначив, що це його перший візит до Дніпропетровська. Він носить економічний та культурний характер. Під час зустрічі з інвесторами, які працюють тут, він побачив їхнє бажання вкладати інвестиції у сільське господарство саме цього регіону. Тому владі треба продовжувати працювати так, як зараз.

Компанія MAISADOUR Semences прийняла рішення побудувати у Дніпропетровській області новий сучасний комплекс з виробництва насіння. Від самого початку презентовані французами інвестиційні плани були підтримані керівниками області.

Користуючись доброю нагодою, Іван Куліченко вручив Алену Ремі запрошення на урочистості з нагоди святкування Дня міста. Ми будемо не лише раді бачити представників французької делегації у якості гостей, а й із задоволенням познайомимося з творчістю їхніх колективів, художників, митців. Про тісні стосунки в культурній сфері, зокрема, говорить фестиваль «Французька весна», який традиційно проходить у місті (Наше місто. – 08 червня. – 2012).

ВАРІАНТ №5

1. Висвітлити питання «Види правки тексту й практика засобів масової інформації».
2. З'ясувати особливості праці редактора з наведеним газетним текстом та вид (види) правки, що варто використати. Визначити вид тексту за способом викладу матеріалу. Проаналізувати композицію тексту. Виявити відхилення від орфографічних і пунктуаційних норм. Усунути наявні (логічні, фактичні, мовленнєві і т. ін.) помилки. Запропонувати способи вдосконалення тексту.

РЕСУРСОМОР: ЧОМУ ВИМИРАЄ УКРАЇНА?

Україна вимирає, і це питання сьогодні стає питанням номер один національної безпеки. Адже який сенс в існуванні держави, якщо її населення з року в рік неухильно скорочується, а його якісний склад невідворотно деградує? Чому українці в діаспорі, як правило, ніколи не бувають бідними? Але чому у себе вдома, в Україні, українцям майже нічого не належить, і вони не можуть захистити своє право розпоряджатися ресурсами своєї Батьківщини?

Той факт, котрий відзначають вітчизняні та світові дослідники, а саме – вимирання за роки незалежності українців, не дивлячись на те, що воно відбувається не в такому шаленому темпі, як і в роки Голодомору 1932-33 років (хоча за 20 років вимерло вже майже стільки ж людей), ставить перед нами непросте запитання. Як саме і з яких причин двічі протягом останніх ста років на

теренах України запущені одні й ті ж самі геноцидні процеси? Наслідок яких один – вимирання української нації.

З історії відомо, що подібне знелюднення – аж до повного зникнення – притаманне ситуаціям, коли населення зіштовхується поза контекстними викликами. Викликами, котрі лежать за межами контексту існуючого стану (системи) буття народу і тому не можуть бути осмисленими і вирішеними. Принаймні в межах існуючої системи буття. Із подібними викликами зіштовхувалися немало народів, зокрема гуанчі Канарських островів чи індіанці Америки. Зіштовхнувшись із конкістадорами Європи, перші зникли з мапи історії, а рештки цього етносу були асимільовані, а другі – на століття залишилися відкинутими на маргінеси на власній землі. Причиною стала не стільки неспроможність до збройного опору (і ті і інші – робили це відважно та не безуспішно), скільки неспроможність жити та діяти в новому історичному контексті.

Проте українців, принаймні в 1991 році, начебто не загарбали зайди-конкістадори. Самі громадяни України, виїхавши до Європи, Америки чи інших країн, успішно інтегруються до сучасного світового контексту – незалежно від віку, освіти чи статі. Відтак закид, котрий можна часто почути від зарубіжних та вітчизняних дослідників, про неготовність українців до умов ринку та демократичного суспільства не витримує перевірки фактами. Позаконтекстний виклик очевидно що лежить в іншому суспільному вимірі. Вимірі, котрий окремі громадяни не можуть (а можливо – і не мусять в принципі) відслідковувати, осмислювати та відповідати в ньому на виклики. У 1932 році комуністичний режим в СРСР, застосувавши тоталітарні важелі, створив штучний дефіцит ресурсів (аж до харчів), можливостей до самодіяльності та можливості покинути терени зони геноциду. Українці зіштовхнулися з викликом, котрий був поза контекстом будь-яких (як офіційних, так і неофіційних) стосунків «громадянин – держава». Держава, котра за визначенням покликана захищати громадян від поза контекстних викликів, сама їх продукувала. З іншого боку, виклик мав системне походження рівнів, що не входять до рівнів компетентності та життєвого контексту громадян. Нині цей прояв геноциду відомий як Голодомор 1932-33 років (Дніпроград. – 19 червня. –2012).

ВАРІАНТ №6

1. Висвітлити питання «Особливості редакторського аналізу додержання в тексті законів і норм логічного мислення».
2. З'ясувати особливості праці редактора з наведеним газетним текстом та вид (види) правки, що варто використати. Визначити вид тексту за способом викладу матеріалу. Проаналізувати композицію тексту. Виявити відхилення від орфографічних і пунктуаційних норм. Усунути наявні (логічні, фактичні, мовленнєві і т. ін.) помилки. Запропонувати способи вдосконалення тексту.

«СКРОМНІСТЬ» БАТЬКІВ-ЗАВНОВНИКІВ

Щоб зрозуміти причини нинішньої ситуації в Україні, варто звернутися до тих часів, коли у 1991 році вирішувалося питання незалежності. І при цьому спробувати пояснити хоча би собі – чому це у Сполучених Штатах батьки-засновники держави користуються такою величезною пошаною в американського народу, а українці батьків-засновників такої України, якою вона є сьогодні, майже не знають, а якщо й знають, то навряд чи поважають.

Подібна «скромність» очевидно має свої вагомі причини. Адже усе те, що відбулося з Україною, починаючи від самого початку відродження її незалежності, так само, як і питання – кому має належати майно і всі активи Української держави, було домовлено і проговорено ще понад 20 років тому. Бо ті, хто перебирав на себе відповідальність за унезалежнення України від Москви, прекрасно усвідомлювали, що в умовах вільної політичної і економічної конкуренції утримати владу і привласнити майно держави Україна вони просто не зможуть.

Тому і було створено для українського народу антиконкурентне середовище, за якого зберегти колишню радянську номенклатурну матрицю не складало жодних проблем. А це фактично автоматично означало, що колишня радянська комуністична номенклатура не дасть змоги українцям створити свою українську систему, а значить і замінити «русский мир», котрий домінував в Україні з часів СРСР, на «український світ».

Вже у перші часи української незалежності було вирішено батьками-засновниками (хоча краще, можливо, було б їх назвати батьками-дерибанщиками

Україні), що у жодному разі не можна допустити, щоб в українському середовищі могли з'явитися багаті люди. Бо це було б прямою загрозою тій «Україні», яку вони вирішили будувати під свої потреби. Оскільки подібні заможні українці почали б фінансувати українську справу, а значить з'явилися би партії, котрі було б створено не під потреби якогось псевдолідера, і виникав би середній клас та формувалося б громадянське суспільство. Але стара номенклатурна комуністична аристократія не бажала втрачати кермо контролю над ситуацією, і тому дуже швидко перелицювалася на нову еліту вже незалежної України. Тотальна корупція, політичне розбещення і безпринципність не з'явилися в Україні самі по собі, їх було перенесено зі старої радянської дійсності і вправно прищеплено до стовбура нової Української держави (Дніпроград. – 19 червня. – 2012).

ВАРІАНТ №7

1. Висвітлити питання «Види текстів за способом викладу в них матеріалу».
2. З'ясувати особливості праці редактора з наведеним газетним текстом та вид (види) правки, що варто використати. Визначити вид тексту за способом викладу матеріалу. Проаналізувати композицію тексту. Виявити відхилення від орфографічних і пунктуаційних норм. Усунути наявні (логічні, фактичні, мовленнєві і т. ін.) помилки. Запропонувати способи вдосконалення тексту.

РЕСУРСОМОР НЕ ВДАСТЬСЯ ПЕРЕСИДІТИ НІКОМУ

Вимирання українців відбувається такими надшвидкими темпами, що за рівнем смертності Україна уже наближається до Сомалі. Як це взагалі могло статися на найкращих у світі чорноземах, на благодатній землі з освіченим і працьовитим народом? Чи є головними причинами мізерна заробітна плата, низький рівень життя, важкі умови праці, кричуща соціальна нерівність в суспільстві, недоступність професійного лікування, алкоголізм, неможливість забезпечити повноцінне харчування і заробити на квартиру для тих, хто не входить, або ж не обслуговує владний режим?

На загал, алкоголізм у цьому списку лише один із інструментів для пришвидшеного усунення із життя тих, хто не вписується в реєстри «потрібних»

людей, залучених для обслуговування потреб олігархату. Хоча українець «зношується» і так, не маючи можливості для фізіологічного і психологічного відновлення свого організму, змушений з усіх сил бігти за «механічним зайцем» прогнозованих негативних змін, наперед знаючи що у нього немає жодних шансів коли-небудь його взагалі наздогнати.

За своєю ментальністю українці взагалі-то індивідуалісти. Але настає час зрозуміти, що їм по одному з катастрофічною ситуацією в Україні не справитися. Ресурсомор лише поглиблюватиметься, і може пройти іще трохи часу і вся Україна належатиме взагалі кільком особам. І якщо все відбуватиметься такими ж темпами, то перший у світі трильйонер буде проголошений саме на українській території.

Сучасний геноцид в Україні, націлений проти української нації, має цілком рукотворний і цілеспрямований характер. І відповідальними у його проведенні несуть, в першу чергу, батьки-засновники, вони ж «куратори» України. Які підсадили свого часу Леоніда Кучму до влади, щоб той заклав фундамент системи, за якої професійні навички, моральні принципи і фахова підготовка людини не мають жодного значення. Головне – це відданість антиукраїнській системі та повна сервільність, до якої сам Кучма неодноразово закликав.

«Куратори» України всі ці роки не дуже бажали публічно «світитися», але це не означає, що їх зовсім немає. Це саме вони напустили «дніпропетровську», а потім і «донецьку» орду на Київ. І для них сьогодні найголовніше завдання – це віднайти схеми, за яких би, якимось чином, вдалося легітимізувати «законно приватизовану» олігархатом і ними власність, і, головне, зробити для українців умови життя такими нестерпними, щоб потім, після незначного покращення, вони змирилися із тим, що з ними було зроблено раніше.

Нині вийшло так, що інтереси української нації абсолютно не перетинаються з інтересами Української держави, яка приватизована на користь кураторів і олігархів та їхніх приспівників. І вимирання українців ніколи не вдасться зупинити, доки вони не стануть повноцінними хазяями своєї території, землі і ресурсів... (Дніпроград. – 19 червня. – 2012).

ВАРІАНТ №8

1. Висвітлити питання «Текст, його структура і структурні одиниці».
2. З'ясувати особливості праці редактора з наведеним газетним текстом та вид (види) правки, що варто використати. Визначити вид тексту за способом викладу матеріалу. Проаналізувати композицію тексту. Виявити відхилення від орфографічних і пунктуаційних норм. Усунути наявні (логічні, фактичні, мовленнєві і т. ін.) помилки. Запропонувати способи вдосконалення тексту.

НАШІ У ЗБІРНІЙ

На щастя, фарт не покинув збірну України після невдачі Шевченка. Войовничий заряд господарів поля був настільки великим, що загрозу воротам Джеймса ніс будь-хто. Михайличенко не помилився, коли довірився не лише талановитій молоді, а й досвідченим господарям «Дніпро Арени». Руслан Ротань вправно заважав розганяти контрнаступ збірної Англії, а Сергію Назаренку взагалі випаде місія стати автором переможного гола. Хоча повноправним співавтором цього дива на 30-й хвилині слід вважати... Джонсона. Удар Назара був потужний, проте у напрямі Джеймса. І саме Джонсон змінив політ м'яча на недосяжний для свого кіпера. До речі, буде у збірної України ще один схожий шанс. Аналогічний удар по зустрічному м'ячеві завдасть Мілевський. Проте гостям допоможе стійка воріт.

Після перерви англійці спробують віддячити. Та здебільшого вони самі будуть наражатися на небезпеку. Дуже сподобався у цій грі Ракицький. Хоча й хотілося б роздивитися цей талант за присутності на полі Леннона, та все одно грав молодий гірник блискуче. Встигав і сам примусити Джеймса політати у «рамці», і Ярмоленку створив нагоду після неповторного рейду через усе поле.

Коли наша збірна втратила цей шанс, стало ясно, у досвідченої збірної Англії ще буде мінімум один удар під завісу. Доля обрала для цього Руні. На наше щастя, Шрек пустив м'яч поруч зі стійкою...

Після переможної ейфорії ясно, що завтра в Андоррі збірна України має перемагати. Європа та світ не зрозуміють іншого підсумку. Особливо після поразки збірної Англії на «Дніпро Арени». Самі британці знову головні вороги хорватів. Команду Славена Біліча принизили по повній: двічі розгромили особисто, а

поразкою збірній Україні зробили шанси «шахових» поїхати у ПАР менше ніж мізерними... Команді ж Олексія Михайличенка слід пам'ятати про недавній євровідбірковий досвід Росії, яка ледь вичавила ганебні 1:0 на полі андоррців.

Олексій МИХАЙЛИЧЕНКО (головний тренер збірної України): «Забудемо про перемогу над англійцями. Я, звичайно, вдячний гравцям за віддачу, а вболівальникам за підтримку. Проте попереду гра на виїзді з Андоррою. По грі ж на «Дніпро Арени» хочу відзначити наших молодих дебютантів Ярослава Ракицького та Євгена Хачеріді. Вони грали надійно, як, утім, і вся збірна України».

Фабіо КАПЕЛЛО (головний тренер збірної Англії): «Діяти весь матч у меншості зовсім не легко. Після перерви збірна Англії бачилася вправною, створювала моменти до фінального свистка. Ми провели гарний матч у Дніпропетровську, проте одна дурна помилка у дебюті все перекреслила» (Наше місто. – 11 жовтня. – 2009).

ВАРІАНТ №9

1. Висвітлити питання «Методика редакторського оцінювання композиції рукопису».
2. З'ясувати особливості праці редактора з наведеним газетним текстом та вид (види) правки, що варто використати. Визначити вид тексту за способом викладу матеріалу. Проаналізувати композицію тексту. Виявити відхилення від орфографічних і пунктуаційних норм. Усунути наявні (логічні, фактичні, мовленнєві і т. ін.) помилки. Запропонувати способи вдосконалення тексту.

ЯК ПІДРІЗАЛИ КРИЛА

Голова обласної федерації футболу назвав рішення виконкому УЄФА трагедією, а головною причиною нашого прольоту повз Євро-2012 вважає стан справ з дніпропетровським аеропортом.

Як відомо, Андрій Павелко перебував під час визначальної наради у Бухаресті: «До останньої миті ми не втрачали оптимізму. І це думка не лише нашої делегації. На боці Дніпропетровська був відповідальний за підготовку до Євро-2012 у Польщі та Україні Мартін Каллен. Пан Каллен теж був збентежений

виключенням Дніпропетровська з числа міст, які можуть прийняти континентальну першість. Він казав: «Здається, саме це місто на Дніпрі найбільше бажало футбольного свята». Проте рішення було жорстоким...»

До речі, під час засідання виконкому футбольні єврочиновники схилилися до того, щоб взагалі залишити серед міст-кандидатів лише два українських. Андрій Павелко: «Тільки завдяки Григорію Суркісу пропорції було повернуто статус-кво. Керманіч ФФУ застеріг від дискримінації України у порівнянні з Польщею. Відтак залишили Київ, проте з умовою істотного зрушення у підготовці до Євро-2012 до 30 листопада. А от для Харкова, Донецька та Львова цей термін, на мою думку, має інше визначення. Якщо ці міста не виконають умови стосовно аеропортів, інфраструктури, транспорту, то їх теж буде виключено. Особисто мені так і здається. При такому ставленні центральної влади до програми підготовки строки до грудня нереальні для виконання». Владі на київських пагорбах дісталось ще. Особлива прикریсть пов'язана із тим, що Дніпропетровськ не отримав навіть такої умовної довіри. Андрій Павелко: «Адже виключили не просто один із географічних пунктів на мапі України, а місто-донор. Ніхто не сплачує стільки видатків у національний бюджет, як наша область. І що ж тепер виходить? Якщо інші міста підготуються до Євро-2012, то це станеться за наш рахунок? А Дніпропетровську й надалі доведеться отримувати з бюджету країни лише кошти, яких вистачить хіба що на виплати бюджетникам та пенсіонерам. Отже, нас поставили на місце, якого ми зовсім не заслуговуємо».

Ще одним прикладом такого негідного ставлення Андрій Павелко вважає тяганину зі статусом наших повітряних воріт: «По визначенню прав на власність було рішення Президента країни ще у лютому 2009 року. А потім почався справжній «футбол» між РНБО, Кабміном та Секретаріатом Президента України. Документи, які визначають долю нашого аеропорту, десь там і загубилися. На виконкомі УЄФА нашу делегацію запитували щодо гарантій. Проте ми з Іваном Куліченком таких гарантій дати не могли, а держава промовчала. Тож про приватизацію або іншу форму власності нашого аеропорту у Бухаресті не почули і це стало визначальним мінусом у лобюванні дніпропетровських інтересів».

Усупереч безповоротній відмові Дніпропетровську найбільш палкі прихильники ідеї Євро-2012 продовжують сподіватися (Наше місто. – 16 травня. – 2009).

ВАРІАНТ №10

1. Висвітлити питання «Методика праці редактора над фактичним матеріалом».
2. З'ясувати особливості праці редактора з наведеним газетним текстом та вид (види) правки, що варто використати. Визначити вид тексту за способом викладу матеріалу. Проаналізувати композицію тексту. Виявити відхилення від орфографічних і пунктуаційних норм. Усунути наявні (логічні, фактичні, мовленнєві і т. ін.) помилки. Запропонувати способи вдосконалення тексту.

КОМАНДА МІСЬКРАДИ З ФУТБОЛУ – НАЙКРАЩА В УКРАЇНІ

Збірна команда Дніпропетровської міської ради вже вп'яте брала участь у щорічному Кримському всеукраїнському турнірі з футболу серед команд ветеранів міст України і вп'яте перемогла. Турнір проходив з 2 по 5 червня в пгт Чорноморськ. У складі нашої команди за кубок турніру боролися депутати та працівники міськради. Очолювали делегацію секретар міської ради Максим Романенко та заступник міського голови – керуючий справами виконкому Віталій Мархасін.

Відбулося дві гри. В першій суперниками дніпропетровців стала збірна татарської громади АР Крим «Таврія», в другій – «Чорноморськнафтогаз».

Гра з «Таврією» для дніпропетровців була вдалою. З перших хвилин гравці під керівництвом капітана, депутата міської ради Вадима Рублівського впевнено оволоділи м'ячем та провели декілька гострих атак. Особливо активно проявили себе наші форварди Євген Хорошилов та Юрій Алексейчук, які нестандартними пасами змушували помилятися захисників суперника. Матч завершився впевненою перемогою збірної Дніпропетровська з рахунком 3:1. Поєдинок із «Чорноморськнафтогазом» видався напруженим. Цьому сприяла не тільки добра фізична підготовка команди суперника, а й 30-градусна спека, яка панувала на західному узбережжі Криму. Вже на 10-й хвилині матчу суддя призначив одинадцятиметровий пенальті в бік дніпропетровської команди за збиття з ніг нападника «Чорноморськнафтогазу», в результаті чого нашим футболістам забили гол.

Згодом гра вирівнялась, на останніх хвилинах першого тайму наша команда забила два голи. Незважаючи на шалений опір «Чорноморськнафтогазу», у другому таймі дніпропетровці утримали рахунок і перемогли.

Кращі гравці отримали дипломи та пам'ятні медалі. Одним із кращих воротарів став депутат Дніпропетровської міської ради Андрій Попов, який, незважаючи на травму грудної клітини, продемонстрував стійкість та відмінну воротарську майстерність.

Футболісти В'ячеслав Трубей, Максим Скоромний, Каміль Примаков, Олександр Величко, Євген Кіньшаков, Валерій Башинський, Сергій Крохмаль, Віктор Баранов, Яків Кліменов, Віталій Чекубаш і вся команда в цілому впоралися на «відмінно». Не залишились поза увагою і ті, хто зазвичай знаходиться в тіні, але без кого неможливе проведення таких масштабних проєктів. Пам'ятні відзнаки отримали тренер збірної команди Дніпропетровської міської ради майстер спорту Євгеній Сонін та голова організаційного комітету Костянтин Афанасьєв, професійний футболіст, голова федерації футболу Жовтневого району Дніпропетровська (Наше місто. – 08 червня. – 2011).

ТЕКСТИ ДЛЯ РЕДАКТОРСЬКОГО АНАЛІЗУ

ОСТАННЄ ЛІТО...

Невдовзі держава попрощається з тепловою електроенергетикою. Вже у серпні намічається продаж контрольних пакетів «Донбасенерго» і «Центренерго». Власне, очікувалося, що це станеться ще на початку літа, але в Кабміні цей процес трохи пригальмували.

Формально йдеться про технічні приводи, хоча є інформація, що неквапливість на Грушевського пояснюється й деяким охолодженням між Банковою та ключовим покупцем – Рінатом Ахметовим. Розгляд справ його компанії ДТЕК, що відбувся недавно в СБУ, поки що навряд чи матиме довгограючі наслідки. Але як дзвіночок цілком згодиться.

Так що практично ніхто не сумнівається, що невдовзі 60,8% акцій «Донбасенерго» підуть до Ріната Леонідовича. Тим самим усі донецькі ТЕС знову опиняться в одних руках. 2000 року три з п'яти станцій тодішнього «Донбасенерго» вивели за борги, утворивши згодом приватну компанію «Східенерго», яка належить Р.Ахметову. Тепер він майже зі стовідсотковою ймовірністю одержить і решту.

Якоїсь конкуренції не очікується – у компанії нині буквально півтори станції, й вона щільно зав'язана на поставки вугілля від ДТЕК. Власне, ще на початку року в Фонді держмайна зазначали, що готові дуже поступитися в ціні. Голова ФДМ Олександр Рябченко сказав: «Донбасенерго» – залишок від тієї великої компанії, вона набагато дешевша, ніж інші енергогенеруючі компанії... приблизно вдвічі».

Аналітики розраховують, що приватизаторам надійде близько 800–900 млн. грн. Інвестиційні зобов'язання передбачаються такі ж, як на раніше проданих «Західенерго» і «Дніпроенерго», тобто абсолютно символічні...

Цікаво, що наприкінці травня про компанію згадали, й Кабмін переглянув вартість проекту реконструкції одного з блоків Старобешівської станції. Згідно з новим кошторисом інвестзобов'язання обійдуться в 1,13 млрд. грн., і це більше, ніж вартість усього держпакета. Втім, на інвестора це навряд чи повісять – витрати в основному віднесуть на інвестнадбавку. А от від продажу «Центренерго» грошей очікують удвічі більше. При цьому поки що зберігається інтрига – хто буде покупцем. Іншими словами, є слабка ймовірність, що покупцем буде не сам Ахметов або принаймні у нього з'являться партнери.

Частина експертів указують, що, купивши всі чотири державні енергогенеруючі компанії (не беручи до уваги «Київенерго»), він явно порушить антимонопольне законодавство (перевищивши 35-відсоткову частку виробництва на ринку). Правда, враховуючи повну аморфність наших антимонопольників, це слабкий аргумент. Власне, ця частка (з урахуванням виробітку київської енергокомпанії) буде перевищена навіть при купівлі невеликого «Донбасенерго». Але за наявності політичного прикриття на це закриють очі та якось обґрунтують. Не вперше.

Друга компанія, що продається, потенційно більш цікава. До «Центренерго», три станції якого розташовані у Харківській, Київській і Донецькій областях,

традиційно проявляли жвавий інтерес російські компанії. Були й інші претенденти. Донецьку Вуглегірську ТЕС уже неодноразово (з тим чи іншим ступенем наполегливості) намагалися вивести зі складу компанії для наступної приватизації.

Запитання – наскільки цікаво це регіональним бізнесменам тепер? З одного боку, це найпотужніша ТЕС, що виробляє 3,6 млн. кВт, але дві третини цієї потужності припадають на три величезні газові енергоблоки, експлуатація яких за нинішньої ціни на газ нерентабельна. Їх запускають тільки за явного форс-мажору. Звідси проекти створення на базі газових блоків СП із «Газпромом», що періодично зустрічаються. Такий досвід уже накопичено в росіян і молдаван. Утім, щоб зайти на конкурс, обов'язково доведеться кооперуватися з місцевими. Так що почекаємо, недовго залишилося.

Загалом, приватизація йде торованим шляхом – конкуренцію з неї викинули через непотрібність. Західних компаній цілком однозначно не буде. Ціни продажу мінімальні. Правда, ціна такої приватизації буде високою.

Уже абсолютно зрозуміло, що в поточному десятилітті жодного нового теплового блоку енергетика не побачить, а майже всі інвестиції йтимуть із підвищення тарифів. Із галузі по факту впевнено й послідовно забирають конкуренцію. У світі роблять навпаки, але в нас свій шлях. Коли все завершиться, аналітики намалюють гарні графіки, покажуть, що й за скільки продали... Але передбачити, хто купить, можна і без графіків (Дзеркало тижня. – №24 (06 липня). – 2012).

БОЛОНСЬКА СИСТЕМА. ПОГЛЯД ЗСЕРЕДИНИ

Україна понад усе прагне долучитися до процесу Євроінтеграції. Влада вживає низку заходів, для поступового досягнення цієї мети. Одним з таких заходів стало введення Болонської системи у освітній процес України. Рішенням колегії Міністерства освіти і науки України від 28 лютого 2003 р. було ухвалено здійснення комплексу заходів щодо виходу національної вищої школи на міжнародний ринок освітніх послуг та здійснити комплекс заходів щодо організаційного забезпечення приєднання України до Болонського процесу. Болонський процес – один з інструментів не лише інтеграції в Європі і в Європу, а й

інструмент загальної світової тенденції нашого часу – глобалізації. Ключова позиція реформування: Болонські вимоги – це не уніфікація вищої освіти в Європі, а широкий доступ до багатоманітності освітніх і культурних надбань різних країн.

Це має означати, що стан освіти поліпшиться, якість стане кращою, у студентів і викладачів буде маса переваг і зручностей. Болонська система передбачає викорінення корупції, необ'єктивного ставлення викладачів до студентів, право студента вибирати, хоча б частково, дисципліни, які він хоче вивчати та багато іншого. Але чи це насправді так?

По-перше, матеріально-технічна база у вишах залишається не те що недостатньою, вона знаходиться на низькому рівні. Сучасних підручників немає, а в тих що є в бібліотеці, інформація 20-30-літньої давності, яка для нашого часу є дуже застарілою і неактуальною. Болонський процес передбачає забезпечення університетів різними технічними засобами освіти, новітніми технологіями, але на жаль коштів, щоб придбати ці засоби немає взагалі, через погане державне фінансування. Наявність комп'ютерів з вільним доступом до інтернету в корпусах, бібліотеках мінімальна або взагалі відсутня. По-друге, корупція нікуди не зникла. Вступити до вишу, як і раніше можна за гроші, по знайомству. Отримати оцінку за екзамен, залік також можна «домовившись» з викладачем. По-третє, різні викладачі по-різному розуміють систему оцінювання. Це також створює низку проблем і дискомфорт, так як треба звикати і підлаштовуватись не тільки до характеру і особистості викладача, але й розуміти за яким таким особливим своїм принципом цей викладач буде тебе оцінювати.

Щодо об'єктивності в оцінюванні, то в основному вона відсутня. Багато викладачів не звертають уваги на пропуски, а дивляться тільки на принесені їм виконані роботи. Але стоп! Болонська система вимагає щоденного відвідування пар, при чому як лекцій так і семінарів. Тому виходить як завжди: більш совісні студенти кожного дня встають і їдуть через пів-міста на першу пару, а ті хто не знає, що таке совість і почуття відповідальності – солодко сплять. А в результаті оцінки отримують мало не однакові і ті й інші, а буває, що в прогульників вони ще й вищі.

Ще однією проблемою і перешкодою на шляху до отримання якісної вищої освіти є недостатня кваліфікація, низька оплата і старіння викладацького складу. В більшості вишів країни, вибачте мене на слові, але це очевидно, викладають пенсіонери. Вони здобували освіту 40–50 років тому і в умовах сучасної глобалізації суспільства, не можуть бути компетентними і адекватно оцінювати процеси, які відбуваються в світі, щоб надати нам корисну інформацію для вивчення. Така ситуація склалася тому, що молоді спеціалісти в більшості випадків їдуть працювати за кордон, оскільки там по-перше, створені умови праці, по-друге, належна їй оплата, а йти викладати у виші, за мізер нікому не потрібно.

Як бачимо проблем вистачає, причому одна сидить на одній і пов'язана з іншою. Але хто і коли буде вирішувати ці проблеми невідомо і незрозуміло. Отож Болонський процес не такий вже і Болонський. Залишається лише сподіватися, що це просто ще тільки початок і далі буде краще. От тільки питання коли ж все таки? (Молодь України. – 10 жовтня. – 2011).

ОЛЕКСАНДР ТУРЧИНОВ: НОВІ ЗВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ ЮЛІ ТИМОШЕНКО

Перший заступник голови партії «Батьківщина» Олександр Турчинов називає дії Служби безпеки України продовженням політичних репресій проти опозиції та заявляє про безпідставність і абсурдність нових обвинувачень, висунутих Юлії Тимошенко у справі боргів корпорації ЄЕСУ перед Росією.

«Нове звинувачення, висунуте проти Юлії Тимошенко, ще більш абсурдне, ніж провальні справи, які афішувалися, фальшувалися і розглядалися протягом останнього року», – заявив Олександр Турчинов сьогодні на брифінгу в Києві.

Перший заступник голови партії «Батьківщина» наголосив, що слідчі СБУ не пред'явили Юлії Тимошенко жодних обвинувачень і діяли у незаконний спосіб. «Ніякого звинувачення не пред'явлено. Вони пробували це робити в позазаконний спосіб – вчора увечері, десь біля восьмої години. Не було допущено до цієї справи жодного адвоката, з матеріалами, безумовно, ніхто не знайомився, ніяких попередніх допитів з цього питання також не було», – пояснив він.

Олександр Турчинов переконаний, що нову кримінальну справу проти Юлії Тимошенко порушено за вказівкою чинного президента. «Говорити, що це без узгодження, без якихось там санкцій, без інформування Януковича – знаєте, це можна сприймати виключно як анекдот. Повністю Служба безпеки підпорядкована президенту, повністю виконує всі його доручення щодо боротьби з опозицією», – впевнений він.

Говорячи про «новостворену» справу проти Юлії Тимошенко, Олександр Турчинов нагадав, що за часів президентства Леоніда Кучми аналогічні справи, порушені стосовно Юлії Тимошенко, були визнані українськими судами сфальсифікованими, а Юлія Тимошенко з 1997 року не мала жодного відношення до корпорації «Єдині енергетичні системи України».

Крім того, за його словами, борг компанії ЄЕСУ не був забезпечений державними гарантіями. «Це нонсенс, і я впевнений, що якби були реально забезпечені державними гарантіями борги, то, повірте мені, Росія 15 років не чекала б. Ви ж бачите, як працює Російська Федерація: вони ніколи свого не втрачають, подивіться, як вони дуже жорстко відстоюють свої позиції в тому самому енергетичному секторі», – додав він.

«Справа знову фальшується, і безумовно, що такі дії перекреслюють всі сподівання, що чинне керівництво України зробить хоч якісь висновки з позицій і заяв, що пролунали від провідних країни світу. Відкриваючи нові слідчі дії, нові процеси, мета яких тільки одна – не випустити Юлію Тимошенко із в'язниць. Страх Президента Януковича і його владної команди перед Юлією Тимошенко настільки великий, що він просто паралізує їх розум: вони не можуть адекватно оцінювати ситуацію і діють таким чином, що викликають подив і жах не тільки уже у громадян України, але а, мабуть, уже в усього світу. Для режиму є тільки одна форма існування – це політичні репресії, це спроба знищення опонентів. І головного опонента – Юлії Тимошенко», – резюмував Олександр Турчинов (Молодь України. – 15 жовтня. – 2011).

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Мета та завдання курсу «Теорія і практика редагування газет».
2. Способи комплексного аналізу сутності редагування.
3. Аспекти редагування.
4. Літературне редагування. Художнє, технічне, наукове редагування.
5. Визначення понять «газета», «журнал», «преса», «періодика».
6. Історія виникнення газети та газетного редагування.
7. Початки української преси. Її історичне тло.
8. Сучасне законодавство в Україні про пресу.
9. Газета в системі засобів масової комунікації.
10. Типологічні особливості газети.
11. Проблеми типологізації газети.
12. Особливості редагування газетних видань.
13. Структура і функціонування редакції газетного видання.
14. Жанри газетних видань: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні.
15. Інтегрувальні чинники у формуванні ідіостилю газетного видання.
16. Система текстових публікацій та дизайн газетного номера.
17. Види заголовків у газеті.
18. Види розміщення текстових матеріалів на газетній полосі.
19. Текст як основний об'єкт редакторського аналізу. Основні риси й ознаки тексту.
20. Психологічні засади роботи редактора над текстом.
21. Типові психологічні помилки в текстах ЗМІ.
22. Особливості редакторського аналізу тексту. Структура редакторського аналізу.
23. Найважливіші правила виправлення тексту.
24. Види правки тексту й практика засобів масової інформації.
25. Основні завдання редактора в оцінюванні тексту з логічного погляду.
Прийоми виявлення логічних зв'язків.
26. Формування в редактора навиків усунення логічних помилок.
27. Класифікація логічних помилок.

28. Види текстів за способом викладу в них матеріалу. Особливості їх редагування.
29. Різновиди журналістських текстів за їх жанрово- та структурно-стилістичними особливостями.
30. Текст, його структура й структурні одиниці.
31. Робота редактора над композицією рукопису.
32. Правила побудови журналістського твору.
33. Методика редакторського оцінювання композиції рукопису.
34. Текст і заголовок. Функції заголовка в ЗМІ та типи його зв'язку з текстом.
35. Методика редакторського аналізу рубрикації.
36. Факт у журналістському творі. Методика редакторської роботи над фактичним матеріалом.
37. Типові фактичні помилки. Психологічні причини фактичних помилок.
38. Види фактичного матеріалу.
39. Мова засобів масової інформації. Вимоги до мови преси.
40. Редакторський аналіз мовностилістичних особливостей тексту в ЗМІ.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Абрамович А. В. Литературное редактирование / Абрамович А. В., Лазаревич Э. А. – [2-е изд. испр. и доп.]. – М. : Изд-во Моск. ун-та 1970. – 92 с.
2. Алексеева М. И. Основы редактирования : [учебно-методическое пособие] / Алексеева М. И., Семенцова Н. Ф., Соколова Е. П. – М. : Изд-во МГУ, 1989.– 56 с.
3. Антонова С. Г. Редакторская подготовка изданий : [учебник] / С. Г. Антонова. – М. : Логос, 2004. – 496 с.
4. Бакшин В. В. Оформление газет разного типа : [учебно-методическое пособие] / В. В. Бакшин; Под ред. А. П. Киселева. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1981. – 71 с.
5. Вартанов Г.І. Короткий довідник газетного працівника / Г. І. Вартанов. – К. : Політвидав України, 1989. – 173 с.
6. Видавнича справа та редагування в Україні : постаті і джерела (XIX – перша третина XX ст.) : [навчальний посібник]. – Львів : Світ, 2003. – 612 с.
7. Газетна журналістика : [навчально-методичний посібник] / Укладачі : Т. В. Хітрова, О. В. Богуславський. – Запоріжжя, 2003. – 102 с.
8. Григораш Д. С. Теорія і практика редагування газети / Д. С. Григораш. – Львів : Вид-во ЛДУ, 1966.– 168 с.
9. Животко А. П. Історія української преси / А. П. Животко. – К. : Наша культура і наука, 1999. – 368 с.
10. Зелінська Н. В. Теоретичні засади роботи редактора над літературною формою твору. Літературне опрацювання тексту/ Н. В. Зелінська. – К. : УМКВО, 1989. – 76 с.
11. Іванов В. Ф. Техніка оформлення газети : Курс лекцій : [навчальний посібник] / В. Ф. Іванов. – К. : Знання, 2000. – 222 с.
12. Іванченко Р. Г. Літературне редагування : [посібник] / Р. Г. Іванченко. – К. : Парламентське вид-во, 2003. – 246 с.
13. Капелюшний А. О. Редагування в засобах масової інформації / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2005. – 303 с.
14. Куляс П. П. Редагування газетних та журнальних матеріалів : Курс лекцій / П. П. Куляс. – К. : Ун-т «Україна», 2002. – 84 с.

15. Лазаревич Э. А. Практикум по литературному редактированию; Под ред. А. В. Западова. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Изд-во МГУ, 1986. – 455 с.
16. Михайлин И. Л. История украинской журналистики XIX столетия : [підручник] / И. Л. Михайлин. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 720 с.
17. Накорякова К. М. Литературное редактирование / К. М. Накорякова. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 2004. – 541 с.
18. Різун В. В. Літературне редагування : [підручник] / В. В. Різун. – К. : Либідь, 1996. – 236 с.
19. Тимошик М. С. Видавнича справа та редагування : [навчальний посібник] / М. С. Тимошик. – К. : Наша культура і наука, 2004. – 224 с.
20. Тимошик М. С. История издавательской работы : [підручник] / М. С. Тимошик. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 496 с.

Додаткова:

21. Антонова С. Г. Издания по искусству. Проблемы типологии и редактирования : [учебное пособие] / С. Г. Антонова. – М. : МПИ, 1989. – 104 с.
22. Белецкий А. И. В мастерской художника слова / А. И. Белецкий. – Харків : Б. В., 1989. – 158 с.
23. Бочковський О. І. Українська журналістика на тлі доби : Історія, демократичний досвід, нові завдання / Бочковський О. І., Сірополко С. ; За ред. К. Костева, Г. Комаринського; Укр. техн.-господар. ін-т. – Мюнхен, 1993. – 204 с.
24. Валуєнко Б. В. Зовнішнє оформлення друкованих видань : Способи композиційного зв'язку шрифту і зображення / Б. В. Валуєнко // Друкарство. – 1999. – № 3. – С. 12–13.
25. Газетное оформление. Теория и практика моделирования : сб. статей / Под ред. С. И. Галкина. – М. : Из-во Моск. ун-та, 1981. – 86 с.
26. Галеева М. Г. Некоторые вопросы технического оформления газеты / М. Г. Галеева // Вісник Київ. ун-ту. Серія журналістики. – 1970. – Вип. 12. – С. 49–54.
27. Галкин С. И. Оформление газеты и журнала : От элемента к системе. Общее и особенное в худ.-техн. конструировании период. Изданий / С. И. Галкин. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1984. – 152 с.

28. Гаранина Н. С. Работа редактора над фактическим материалом : [учебно-методическое пособие] / Н. С. Гаранина. – М. : Изд-во Моск. ун-та 1990. – 63 с.
29. Георгиев Д. Режиссура газеты / Пер. с болг. Э. М. Дурьгиной. – М. : Мысль, 1979. – 260 с.
30. Григораш Д. С. Журналістика у термінах і виразах / Д. С. Григораш. – Львів : Вища школа, 1974. – 295 с.
31. Гринькевич М. Творці магічної шпальти / М. Гринькевич. – Львів: «Вільна Україна», 2005.– 155 с.
32. Гуревич С. М. Номер газети : [учебное пособие] / С. М. Гуревич. – М. : Аспект Пресс, 2002. – 191 с.
33. Добровольський О. О. Підготовка оригіналів до видання : На допомогу автору, рецензентові, редактору, коректорові / Добровольський О. О., Хойнацький М.С. – К. : Вища школа, 1991.– 110 с.
34. Зильберт Б. А. Тексты массовой информации / Б. А. Зильберт. – Саратов, 1991. – 80 с.
35. Иванов В. Ф. Сучасні комп'ютерні технології і засоби масової інформації: аспекти застосування / Иванов В. Ф., Мелешенко О. К. – К. : ІЗМН, 1998. – 180 с.
36. Иванов В. Ф. Законодавство і журналістика : становлення правової бази в Україні і світовий досвід / В. Ф. Иванов. – К. : Школяр, 1997. – 198 с.
37. Иванов В. Ф. Законодавче забезпечення механізму доступу до інформації (зарубіжний досвід) / В. Ф. Иванов. – К. : Довіра, 1997. – 231 с.
38. Иванченко Р. Г. Адекватність розуміння і ясність тексту / Р. Г. Иванченко. – К. : Т-во «Знання» України, 1991. – 44 с.
39. Иванченко Р. Г. Літературне редагування : [посібник] / Р. Г. Иванченко. – К. : Парламентське вид-во, 2003. – 246 с.
40. Кайда Л. Г. Эффективность публицистического текста / Л. Г. Кайда. – М. : Изд-во МГУ, 1989.– 182 с.
41. Капелюшний А. О. Стилiстика і редагування журналістських текстів / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2003. – 344 с.

42. Каплан Г. Д. Редактирование отраслей литературы / Г. Д. Каплан. – М. : Искусство, 1961. – 146 с.
43. Карпенко В. О. Редакторська майстерність : [навчально-методичне видання] / В. О. Карпенко. – К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2003. – 106 с.
44. Карпенко В. О. Редакторська справа : проблеми майстерності : [конспект лекцій] / В. О. Карпенко. – Ч. 1 Поняття фаху : зміст, форма, нюанси. – К., 2005. – 161 с.
45. Карп'юк Я. Літературне редагування : ремесло чи мистецтво? / Я. Карп'юк // Урок української. – 2001. – № 11–12. – С. 19–21.
46. Картер М. А. Сучасний дизайн газет / М. А. Картер. – К. : Нац. ін-т Преси, 1998. – 18 с.
47. Кафтанджиев Х. Тексты печатной рекламы / Пер. с болг. А. Ю. Погарской; Под ред. М. Н. Дымшица. – М. : Смысл, 1995. – 127 с.
48. Квитко И. С. Терминоведческие проблемы редактирования / И. С. Квитко. – Львов : Вища школа, 1986. – 150 с.
49. Кодекс професійної етики українського журналіста // Журналіст України. – 1997. – №5–6.
50. Козлова М. М. Редакторская подготовка литературно-художественных изданий / М. М. Козлова. – Ульяновск : УлГТУ, 2000. – 157 с.
51. Колесников Н. В. Практическая стилистика и литературное редактирование : [учебное пособие] / Н. В. Колесников. – М. : ИКЦ «МарТ», 2003. – 192 с.
52. Кузнецова О. Д. Основи масової комунікації : [навчальний посібник] / О. Д. Кузнецова. – Львів : РВВ Львів. ун-ту, 1996.
53. Лалл Д. Мас-медіа, комунікація, культура. Глобальний підхід / Джеймс Лалл. – К. : Вид-во «К.І.С», 2002. – 264 с.
54. Леонтьев А. А. Языкознание и психология / А. А. Леонтьев. – М. : Наука, 1966. – 186 с.
55. Литературное редактирование / И. К. Гужова, Р. А. Молибоженко, К. М. Накорякова, Т. И. Сурикова. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 2000. – 160 с.
56. Максимов В. И. Стилистика и литературное редактирование : [практикум] / В. И. Максимов. – М. : Гардарики, 2007. – 653 с.

57. Маркус В. А. Организация и экономика издательского дела : [учебник для полиграфических специальных вузов] / В. А. Маркус. – [4-е изд., перераб.] – М. : Книга, 1983. – 352 с.
58. Масова інформація : [підручник] / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов, В. А. Вергун. – К. : Либідь, 1997. – 216 с.
59. Михайлин І. Л. Основи журналістики : [підручник] / І. Л. Михайлин. – [2-е вид., доп. і поліпш.]. – Харків : ХІФТ, 2000. – 278 с.
60. Москаленко А. З. Теорія журналістики : [підручник] / А. З. Москаленко. – К. : Експрес-об'ява, 1998. – 334 с.
61. Мурзин Л. Н. Текст и его восприятие / Мурзин Л. Н., Штерн А. С. – Свердловск : Изд-во Урал. ун-та, 1991. – 171 с.
62. Мучник Б. С. Человек и текст / Б. С. Мучник. – М. : Книга, 1985. – 252 с.
63. Мучник Б. С. Основы стилистики и редактирования / Б. С. Мучник. – Ростов на/Д, 1997. – 236 с.
64. Мягкова Л. А. Особенности и общие характеристики оформления детских газет / Л. А. Мягкова // Вестник Моск. ун-та. Серия 10. Журналистика. – 2000. – № 1. – С. 23–35.
65. Накорякова К. М. Литературное редактирование материалов массовой информации / К. М. Накорякова. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1994. – 189 с.
66. Нечипоренко В. Ф. Проблемы лингвобиологии и психические аспекты мышления и речи : Спецкурс по психологии и лингвистике для студентов и аспирантов историко-филологического факультета / В. Ф. Нечипоренко. – М., 1982. – 170 с.
67. Одарченко П. Про культуру української мови / П. Одарченко. – К. : Смолоскип, 1997. – 319 с.
68. Основи масово-інформаційної діяльності : [підручник] / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов. – К., 1999. – 634 с.
69. Основы творческой деятельности журналиста : [учебник] / Под ред. С. Г. Корконосенко. – СПб. : Знание, 2000. – 272 с.
70. Особливості мови і стилю засобів масової інформації. – К. : Вища школа 1983. – 152 с.

71. Оформление периодических изданий : [учебное пособие] / А. П. Киселев, В. В. Бакшин, Л. Н. Кудрявцева и др.; Под ред. А. П. Киселева. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1988. – 160 с.
72. Памятная книга редактора. – М. : Книга 1998. – 415 с.
73. Партико З. В. Загальне редагування : Нормативні основи : [навчальний посібник] / З. В. Партико. – Львів : Афіша, 2001. – 416 с.
74. Партико З. Інформаційні норми редагування повідомлень / З. Партико // Вісник Книжкової палати. – 2001. – № 11. – С.12–18.
75. Партико З. В. Некласичні види композиції повідомлень / З. В. Партико // Наукові записки Інституту журналістики. – К., 2001. – Т. 3 (квітень-червень). – С. 9–12.
76. Подготовка рукописи к изданию. – М. : Транспорт, 1970.– 64 с.
77. Попов В. В. Производство и оформление газеты : [учебное пособие для студ.] / В. В. Попов, С. М. Гуревич. – [2-е изд., перераб]. – М. : Высшая школа, 1977. – 246 с.
78. Почечуев А. Н. Техника редактирования. Редакторская подготовка технической книги к изданию / А. Н. Почечуев. – М. : Искусство, 1962.– 279 с.
79. Про авторське право і суміжні права : Закон України № 3792-ХІІ [Чинний від 23.12.1993]. – К. : ВРУ (програма «Право»), 1993.– С. 1–47.
80. Проблемы информации в печати. Очерки теории и практики. – Информационные жанры. Основа их дифференциации. – М. : Мысль, 1971.
81. Прокопенко І. В. Техніка газетної справи : Практикум / Прокопенко І. В., Гутянська О. В. – К. : Вища школа, 1989. – 160 с.
82. Редактирование отдельных видов литературы : [учебник для студентов вузов, обучающихся по специальности «Журналистика»].– М.: Высшая школа, 1973.– 335 с.
83. Різун В. В. Лінгвістика впливу : [монографія] / В. В. Різун. – К. : Вид.- поліграф. Центр «Київ. ун-т», 2005. – 148 с.
84. Різун В. В. Нариси про текст : Теоретичні питання комунікації і тексту / Різун В. В., Мамалига А. І. Феллер М. Д. – К. : Київ. ун-т 1998. – 336 с.

- 85.Сава В. І. Основи техніки творення книги : [навчальний посібник] / В. І. Сава. – Львів : Каменяр, 2000. – 136 с.
- 86.Свинцов В. И. Логические основы редактирования текста / В. И. Свинцов. – М. : Книга 1972. – 272 с.
- 87.Свинцов В. И. Смысловой анализ и обработка текста / В. И. Свинцов. – [2-е изд. перераб.]. – М. : Книга 1979. – 272 с.
- 88.Російсько-український словник наукової термінології : Суспільні науки. – К. : Наукова думка, 1994. – 600 с.
- 89.Сенкевич М. П. Стилистика научной речи и литературное редактирование научного произведения / М. П. Сенкевич. – М. : Высшая школа, 1984.– 319 с.
- 90.Сикорский Н. М. Теория и практика редактирования : [учеб. пособ. для вузов]. – [2-е изд., испр. и доп.]. – М. : Высшая школа, 1980. – 328 с.
- 91.Словник журналіста. Терміни мас-медіа, постаті. – Ужгород : ВАТ «Вид-во «Закарпаття», 2007. – 224 с.
- 92.Солганик Г. Я. Лексика газеты / Г. Я. Солганик. – М. : Высшая школа 1981. – 112 с.
- 93.Стилистика и литературное редактирование : [учебник для вузов, обучающихся по гуманитар. спец.]. – М. : Гардарики, 2004. – 651 с.
- 94.Табашников И. Н. Газета делается по модели : Теория и опыт композиционно-графического моделирования / И. Н. Табашников. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1980. – 95 с.
- 95.Таланчук П. М. Норми української науково-технічної мови : Глумачний словник термінів з видавничої, поліграфічної та пакувальної справи / П. М. Таланчук, С. Я. Ярема, Ю. М. Коровайченко та ін. – К.; Львів : ВМУРОЛ «Україна», 2006. – 664 с.
- 96.Теория и практика советской периодической печати : [учебное пособие] / Под ред. В.Д. Пельта. – М. : Высшая школа, 1980. – 324 с.
- 97.Теорія і практика радянської журналістики : [навчальний посібник] / Під ред. В. Й. Здоровеги. – Львів : Вид-во ЛДУ, 1989. – 213 с.

98. Теорія і практика радянської журналістики : Основи майстерності, проблеми жанрів. – Львів : Вид-во ЛДУ, 1989. – 323 с.
99. Терехова В. С. Литературное редактирование / В. С. Терехова. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1975. – 272 с.
100. Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, видавця : [практичний посібник]. – К. : Наша культура і наука, 2006. – [2-е вид-я, стереот.]. – 560 с.
101. Україна : Інформація, свобода слова : Збірник законодавчих актів, нормативних документів та статей фахівців. – К. : Молодь. – 1997. – 832 с.
102. Феллер М. Д. Эффективность сообщения и литературный аспект редактирования. – Львов : Вища школа 1978. – 193 с.
103. Фінклер Ю. Е. Мас-медіа та Влада : технологія взаємин. – Львів : Аз-Арт, 2003. – 212 с.
104. Шевченко В. Е. Видавнича марка (логотип) як показник стилю друкованого видання : Текст лекції для студентів Інституту журналістики / В. Е. Шевченко. – К. : Інститут журналістики, 2003. – 32 с.
105. Шевченко В. Е. Елементи оформлення сучасного газетного видання // Наукові записки Ін-ту журналістики / В. Е. Шевченко. – К., 2000. – Т.1. – С. 88–95.
106. Шевченко В. Е. Оформлення сучасного газетного видання / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут журналістики / В. Е. Шевченко; За заг. ред. В. В.Різуна. – К., 2003. – 344 с.
107. Шкляр В. І. Мас-медіа і виклики нового століття / В. І. Шкляр. – К. : Грамота, 2003. – 48 с.
108. Щербаков А. С. Организация работы редакции журнала : [учебное пособие] / А. С. Щербаков. – М. : Высш. школа, 1987. – 206 с.
109. Ярема С. М. Технічне редагування : [навчальний посібник]. – К. : Ун-т «Україна», 2003. – 284 с.

КОРОТКИЙ ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Автор (лат. auctor – засновник, творець) – фізична особа, яка підготувала текст чи ілюстративний матеріал і зафіксувала його на носіїві інформації.

Адаптація повідомлення (лат. adaptatio < adapto – пристосовую) – одне із завдань редагування, яке полягає у пристосуванні відповідної інформації до мови й тезауруса обраної автором групи реципієнтів; скорочення і спрощення друкованого тексту з урахуванням віку, професії, рівня мовної підготовки читача.

Актуальність повідомлення (лат. actualis – діяльний) – злободенність, важливість повідомлюваної інформації; ступінь потрібності конкретного повідомлення, розв'язання теоретичних і практичних завдань, що стоять у певний час перед суспільством.

Аспект редагування (лат. aspectus – погляд) – одна зі сторін явища, перспектива, на основі якої відбувається відповідне редагування повідомлення. За рівнем важливості найчастіше виділяють літературний, технічний, науковий та художній аспекти.

Блок (франц. bloc – об'єднання, масив) – одиниця лінгвістичної структури повідомлення, яка об'єднує кілька надфразних єдностей і призначена для передачі інформації. Відповідає такій одиниці структури, як розділ чи підрозділ.

Верифікація повідомлення (лат. verus – істинний, facio – роблю) – одне із завдань редагування, яке полягає у встановленні істинності, достовірності, точності репрезентованої інформації.

Верстка – планомірне (згідно з макетом) складання газетних полос з готових гранок набору, кліше, заголовків, рубрик та інших поліграфічних засобів; визначає зовнішній вигляд періодичного видання, формує його індивідуальне обличчя.

Видавець – фізична чи юридична особа, що здійснює виготовлення замовленого тиражу видання.

Видавництво – спеціалізоване підприємство, основним видом діяльності якого є збір, редагування і публікування письмової інформації.

Видалення – формалізований метод виправлення повідомлення, який полягає в усуненні елемента, що містить помилку.

Видання – 1) твір, який пройшов редакційно-видавниче опрацювання, виготовлений друкуванням, тисненням або іншим способом, містить інформацію, призначену для поширення, і відповідає вимогам державних стандартів, інших нормативно-правових актів щодо видавничого оформлення, поліграфічного і технічного виконання; 2) повідомлення, яке ЗМІ відредагував, сконструював, відтворив у проекті видання (для традиційних видань – створив для нього друкарську форму) й зафіксував (надрукував) на носії інформації, доступному для реципієнтів. Розрізняють традиційні та електронні видання.

Видання комп'ютерне (електронне) – видання, записане на комп'ютерних носіях інформації.

Відбиток – пробний текст, виготовлений друкарським способом; б) знімок, виготовлений відбиванням негативу.

Відділ у газеті – основна творча складова редакційного колективу, де планують, пишуть, готують матеріали до друку, проводять роботу з позаштатними авторами. Поділ редакції на відділи залежить передусім від типу видання, від призначення і завдань, які вони мають виконувати. Це такі відділи, як-от: галузеві, регіональні (територіальні), функціональні, жанрові тощо. Наприклад, галузеві відділи – це відділ промисловості, сільського господарства, народної освіти і т. ін.; регіональні відділи відображають події, що відбуваються лише в межах певного регіону; функціональні відділи виконують функції, які пов'язані із забезпеченням видання матеріалів певного характеру (відділ внутрішньої інформації, відділ ілюстрацій, відділ листів); жанрові відділи займаються підготовкою матеріалів у якомусь певному жанрі або групі жанрів (відділ сатири, відділ інтерв'ю) тощо.

Відтворення репрографічне (репродукування) – факсимільне відтворення у будь-якому розмірі (збільшеному чи зменшеному) оригіналу письмового чи іншого графічного твору або його примірника шляхом фотокопіювання або іншими подібними способами, крім запису в електронній (зокрема цифровій), оптичній чи іншій формі, яку зчитує комп'ютер.

«Вікно» – розміщення текстового матеріалу середнього обсягу рівними колонками (здебільшого у правому або лівому верхньому куті полоси). Від іншого тексту «вікно» відбивають рамками з лінійок.

Врізка – 1) стислий вступ до матеріалу, який акцентує, про що саме в ньому йтиметься; 2) частина заголовкового комплексу, що допомагає зрозуміти зміст.

Вставлення – формалізований метод виправлення повідомлення, при якому для усунення помилки в позицію, де вона розташована, додають потрібний елемент.

Газета (італ. *gazetta* – назва дрібної монети) – періодичне видання, що оперативно висвітлює суспільно-політичні, громадсько-культурні, економіко-виробничі, науково-літературні, спортивно-масові та інші актуальні події, факти та явища, порушує важливі життєві проблеми. Від інших періодичних видань відрізняється більшою періодичністю, оперативністю публікованої інформації, масовим поширенням серед читачів, різноплановим відтворенням різних аспектів суспільного життя.

Галузь інформації – це сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про відносно самостійні сфери життя і діяльності суспільства та держави. Основними галузями інформації є: політична, економічна, духовна, науково-технічна, соціальна, екологічна, міжнародна.

«Горище» – текстовий матеріал, зверстаний у верхній частині газетної полоси на кілька колонок (не менше чотирьох) і відбитий знизу лінійкою або ж узятий у рамку.

Діяльність видавнича – 1) формування «портфеля» повідомлень; 2) планування видань і передач; 3) добір повідомлень для збірників; 4) рецензування авторських оригіналів; 5) визначення тиражів видань; 6) укладання видавничих угод; 7) організація рекламної кампанії; 8) робота з авторами; 9) співпраця редактора з персоналом ЗМІ; 10) визначення соціальної ефективності повідомлення; и) визначення економічної ефективності повідомлення; 11) формування видавничої політики ЗМІ; 12) інформаційний пошук, ведення архіву.

Добірка – форма подачі тексту на полосі. Організація матеріалу в добірку передбачає компактне розміщення багатьох публікацій під загальною рубрикою, заголовком або «шапкою».

Друк високий – спосіб одержання відбитків, поліграфічна форма якого має підвищені друкуючі й поглиблені недрукуючі елементи. Формами є металевий набір, виготовлене у цинкографії растрове чи штрихове кліше, ліногравюра, ксилографія, стереотип. Методом високого друку випускали більшість періодичних та книжкових видань до переходу на офсет.

Друк глибокий – спосіб одержання відбитків, при якому друкуючі частини знаходяться нижче поверхні форми. Цим методом випускали і частково випускають ілюстровані альбоми, журнали, поштові листівки.

Друк плоский – спосіб одержання відбитків за допомогою металевих форм, друкуючі й недрукуючі елементи яких практично лежать в одній площині. Ґрунтується на принципі зволоження жирною (чутливою до фарби) речовиною друкуючих ділянок і водою (нечутливою до фарби) недрукуючих ділянок. Відбиток одержують після кожного зволоження і закачування форми фарбою. Цим способом випускають плакати, картини, багатокольорові журнали.

Едитологія – прикладна суспільна інформологічна наука, яка досліджує методологічні засади готування в ЗМІ повідомлень до публікування, видавничої справи (З. Партико).

Есе (франц. *essai* – спроба) – жанр публіцистичної літератури довільної фактури, що поєднує в собі підкреслено індивідуальну позицію автора з розлогим, вільним викладом документального матеріалу; характеризується вільним, не обов'язково вичерпним, але виразно індивідуалізованим трактуванням теми.

Естетизація повідомлення (грец. *aesthētēs* – той, хто відчуває) – одне із завдань редагування, яке полягає в тому, щоб допрацювати матеріал таким чином, аби він відповідав виморам естетики.

Етап авторський – перший етап видавничого процесу, коли автор творить повідомлення, яке оформляє у вигляді тексту, записує його на носій інформації, а також, якщо необхідно, добирає чи створює до нього нетекстову частину

повідомлення – одне з завдань редагування, яке полягає в пристосуванні мови та інформації повідомлення до мови й тезауруса обраної автором групи реципієнтів.

Жанр (франц. genre – рід, вид) – ustalений тип твору, який склався історично, відзначається особливим способом освоєння життєвого матеріалу і характеризується чіткими ознаками структури. Кожен жанр відіграє конкретну роль у системі засобів інформації і характеризується певною композиційною організацією матеріалу. Жанр газетного матеріалу завжди визначається задумом, змістом, роллю, яку виконує твір на сторінках друкованого видання, масштабами і способом узагальнення в ньому дійсності. Сучасні газетні жанри журналісти умовно поділяють на три основні групи: 1) інформаційні, 2) аналітичні, 3) художньо-публіцистичні.

Журнал (від франц. journal – щоденник, газета) – періодичне видання, один з основних видів засобів масової інформації, що формує громадську думку. Від газети відрізняється форматом, тематикою, характером подачі матеріалів, має більше можливостей для аналізу.

Журналіст – професійний літературний працівник газет, журналів та інших засобів масової інформації; творчий працівник редакції друкованого засобу масової інформації, який професійно збирає, одержує, створює і займається підготовкою інформації для друкованого засобу масової інформації та діє на підставі трудових чи інших договірних відносин з редакцією або займається такою діяльністю за її уповноваженням.

Журналістика – 1) збірна назва періодичних видань; 2) фах журналіста; літературно-публіцистична діяльність у журналах, газетах, на радіо і т. ін.

Заголовок – це назва будь-якого матеріалу газетного (журнального) жанру, у якому коротко, навіть афористично висловлюють головну ідею матеріалу. Це органічна складова частина твору, що розкриває його зміст і виконує такі функції: означення матеріалу на газетній полосі; привертання до нього уваги; затримання уваги; створення передумов до прочитання тексту; формування ставлення до написаного; інтеграція інформації, носієм якої є заголовок, з тією, яка міститься в самому тексті; створення певного емоційного настрою у читача; створення

протягом певного відрізка часу ключового символу в пам'яті читача для означення матеріалу.

Заголовок вертикальний – різновид заголовка, що оформляють уздовж колонки тексту. Це нова форма, яка ще не набула поширення у вітчизняній пресі.

Заголовок з афішкою – заголовковий комплекс, що використовують під час друку великих за обсягом матеріалів. У афішку виносять п'ять-шість головних тез, які є лейтмотивом публікації.

Заголовок з підзаголовком – заголовковий комплекс, що використовують при підготовці тематичних полос, коли на сторінці необхідно дати великий масив тексту при мінімальному ілюструванні.

Заголовок мотивуючий – це елемент тексту, що має своїм завданням вплинути на читача емоційно, заінтригувати, «не вказавши» при цьому ключової новини. Вимоги до підбору мотивуючого заголовка: а) шокувати – знайти слова, співвідносні зі змістом повідомлення, здатні «струсонути» чи просто здивувати читача; б) перекроїти відому фразу, взявши за основу назву книги чи фільму або прислів'я; в) скористатися грою слів; г) заримувати; д) сполучати слова у несподіваний спосіб («валюта пішла в прийоми» – про розширення зони франка в Африці).

Замітка – найбільш поширений інформаційний жанр, який повідомляє про факт, подію або явище внутрішнього або міжнародного життя. Основні її ознаки: стислість викладу, оперативність. Види замітки: хронікальне повідомлення, анонс, коротка інформація (факт), репліка, розширена замітка.

Зарисовка – інформаційний жанр, для якого характерна нарисова сутність. У центрі зарисовки – завжди конкретна й локальна за своїм значенням, масштабами подія (початок навчального року, спортивні змагання, відкриття культурної установи тощо).

Звіт – інформаційний жанр, покликаний подати читачеві досить вичерпну інформацію з певної теми чи про певну подію. Звіти подаються з важливих суспільно-політичних, культурних, наукових та спортивних подій.

Ініціал (лат. initialis – початковий) – перша велика літера слова, яку в газетному виробництві часто використовують для позначення початку розділів або відокремлення складових частин великих за обсягом матеріалів.

Інтерв'ю (англ. interview – бесіда, розмова) – інформаційний жанр, що являє собою розмову журналіста з компетентною особою або групою осіб з метою отримання інформації, текст якої призначений для публікації в газеті або журналі. Різновиди інтерв'ю: інтерв'ю-монолог, інтерв'ю-зарисовка, інтерв'ю-діалог, інтерв'ю-анкета, прес-конференція.

Інтерліньяж (франц. interlignage < інтер і ligne – лінія) – проміжок між нижньою і верхньою лініями шрифту двох суміжних рядків; відстань між рядками.

Інформація (франц. information < informo – надаю форму, створюю уявлення про щось, зображаю) – 1) повідомлення про які-небудь події, чийсь діяльність тощо; 2) відомості, що є об'єктом зберігання, накопичення, переробки і передавання.

Інформація масова – публічно поширювана друкована та аудіовізуальна інформація.

Калькування (франц. calque < calquer – по-рабському наслідувати) – подання в повідомленні чужомовного слова чи словосполучення за допомогою літер рідної мови, які позначають фонетичне звучання чужомовного словосполучення.

Квадрат (лат. quadratus – чотирикутний) – 1) основна одиниця типометричної системи мір (48 пунктів, або 18,04 мм), яку використовують для вимірювання розміру шрифтів, ширини і висоти колонок чи сторінок, розмірів кліше тощо; 2) вид пробільного матеріалу в друкарському наборі, ширина якого становить 48 пунктів, а товщина така, як кегль шрифту.

Кегль (нім. Kegel – кегля) – розмір шрифту у друкарських пунктах, який визначається віддаллю між верхньою і нижньою стінками літери; включає висоту літери (вічка) і за плечиків.

Кліше (франц. cliché – відбиток) – 1) ілюстрацій на друкована форма; 2) шаблонна фраза, мовний штамп, постійний за складом компонентів, легко відтворюваний і впізнаваний мовний вираз.

Колонтитул (франц. *colonne* – колонка і лат. *titulus* – напис, заголовок) –

1) однорядковий напис, який розміщують головним чином над текстом кожної сторінки (колонки) деяких книг, журналів і газет; 2) один рядок вгорі чи внизу сторінки, відділений від основного тексту (наприклад, лінійкою). Колонтитули є: змінні та постійні, текстові та ілюстровані, ліві та праві.

Колонцифра (франц. *colonne* – колонка і араб. *siḡr* – нуль, цифра) – цифра, що вказує на порядковий номер сторінки книги, журналу або газети; набирають зверху чи знизу.

Коментар (лат. *commentarium* – записна книжка; тлумачення) – різновид статті, головним завданням якого є з'ясувати ситуацію, показати задіяних у ній осіб, розвинути й висловити думку, обґрунтувати певну ідею чи підкріпити певну позицію. Коментар відзначається високим рівнем суб'єктивізму, хоч є об'єктивним на рівні ретельності збирання фактів, їх вивчення, спостереження.

Комунікація (лат. *communicatio* – зв'язок, повідомлення) – спілкування, що ґрунтується на взаєморозумінні; повідомлення інформації від однієї людини до іншої.

Комунікація масова – процес поширення інформації за допомогою технічних засобів.

Контекст (лат. *contextus* – тісний зв'язок, з'єднання) – 1) уривок тексту, що має закінчену думку, необхідний для визначення сенсу певного слова або фрази, які входять до його складу; 2) сукупність значень тексту чи ситуацій, які дозволяють встановити значення їх фрагментів, частин або пов'язаних із ними смислових одиниць.

Контент-аналіз – сукупність процедур статистично-кількісного дослідження змісту масової комунікації, аналіз тематичної структурованості матеріалів мас-медіа.

Контритул (контр... і лат. *titulus* – заголовок) – додатковий титул на лівій сторінці розвороту книжки переважно в багатотомних виданнях; містить відомості, які стосуються всього видання.

Коректор (лат. corrector – той, що виправляє) – особа, що виправляє друкарські помилки при підготовці видання.

Коректура (лат. correctura – виправлення, поправка) – усунення помилок у редакційних оригіналах і зверстаних сторінках. На сьогодні практично єдиний спосіб досягнення точного відтворення тексту і графічних зображень. Її призначення – правка орфографічних, пунктуаційних або технічних помилок під час набору, допомога редакції в запобіганні смисловим, фактологічним і стилістичним помилкам у оригіналі. Розрізняти два види коректури – друкарську та редакційну.

Кореспонденція (лат. correspondeo – відповідаю, інформую) – один з найбільш поширених аналітичних жанрів, який, використовуючи достовірні, об'єднані однією темою факти, публіцистичними засобами відображає певний бік сучасної дійсності, обмежений місцем і часом. Існують два різновиди кореспонденції – інформаційна та аналітична.

Критицизм комунікативний – загальна назва методів дослідження змісту і виразових можливостей засобів масової комунікації; у ширших значеннях – «опис», «аналіз», «інтерпретація», «оцінка».

Курсив (нім. Kursiv < лат. cursive (littera) – скоропис) – похилий друкарський шрифт, подібний до рукописних літер, який використовують для виділення у тексті слів чи словосполучень.

Макет (франц. maquette – модель) – це заздалегідь підготовлена модель верстки видання; графічний план чергового номера видання, що дає наочне уявлення про розподіл матеріалів на його полосах і всі деталі його оформлення. Важливою вимогою до макету є його точність. Він повинен повністю відповідати майбутньому номеру – щодо розміщення матеріалів, їхнього розміру, оформлення всіх елементів. За призначенням розрізняють два основних види макетів: загальний макет всього номера (дає наочне уявлення про композицію, розташування найважливіших матеріалів на полосах) і створені на його основі точні макети окремих полос (на базі яких верстають полоси в друкарні). За способом

поліграфічного виконання макети бувають графічними і клеєними, а також визначати переваги останніх.

Методи редагування – послідовності дій (алгоритми), які на основі нормативів виконуються над повідомленням.

Надзаголовок – додатковий заголовок, що деталізує основний, наголошує на головній думці публікації. Інколи стисло висловлює ставлення до повідомлюваних фактів, сповіщає адресність виступу.

Наклад (тираж) – загальна кількість примірників друкованого видання.

Нарис – жанр публіцистики, в якому на документальній основі узагальнюють важливі суспільно-політичні явища, розкривають події, в центрі яких є постать людини, її характер. Різновиди нарису: портретний, подорожній, проблемний.

Носії інформації – матеріальний об'єкт, який завдяки своїм фізичним властивостям дає змогу фіксувати на ньому інформацію. У сучасному видавничому процесі використовують традиційні (папір), поліграфічні (плівку, друкарську форму тощо), комп'ютерні (дискети, диски, флешки), а також екранні (дисплеї) носії інформації.

Нумерація рубрик – а) процес приписування рубрикам повідомлення порядкових номерів; б) множина видів та способів нумерації рубрик. Види нумерації: лінійна, ієрархічна (індексна) та комбінована (лінійно-індексна). Способи нумерації: цифровий, літерний і з використанням назв фрагментів.

Об'єкт редагування – авторський оригінал, видавничий оригінал, конструкція видання, проект видання.

Огляд – один із поширених аналітичних жанрів, в основі якого лежить осмислення системи подій, фактів і явищ, обмежених певними часовими та географічними межами. Його завдання – ознайомити читача з певними подіями в різних сферах людської діяльності за певний час. Види оглядів: загальний, тематичний, міжнародний, огляд листів.

Огляд преси – жанр, що має багато спільного з рецензією. У ньому також аналізують і оцінюють твори, у яких відображено реальне життя. Від літературної рецензії огляд преси відрізняється специфікою об'єкта розгляду: аналізує

періодичне видання – газету, журнал, а також матеріал, переданий по радіомовленню чи телебаченню. Види оглядів преси: загальний, тематичний, інформаційний.

Опрацювання – неформалізований (творчий) метод виправлення, який полягає у видаленні, заміні, вставленні та скороченні і т ін. компонентів повідомлення.

Оприлюднення твору – здійснена за згодою автора дія, що вперше робить твір доступним для реципієнтів через опублікування, публічне виконання, публічний показ, публічну демонстрацію, публічне сповіщення.

Оригінал (франц. original < лат. originalis – первісний < origo – походження) – справжній твір (не копія); повідомлення, яке готують для передачі реципієнтам. Містить: вихідні відомості, текстові і нетекстові компоненти та апарат видання.

Оригінал авторський – повідомлення, підготоване автором для подання в ЗМІ, яке відповідає певним нормам, зафіксованими у стандарті.

Офсет (англ. offset – передавати з чогось) – різновид плоского друку, що застосовують для відтворення графічних і текстових оригіналів за допомогою проміжного еластичного (гумового) циліндра. Його друкарські форми виготовляють фотомеханічним способом на алюмінієвих, цинкових чи біметалевих пластинах товщиною 0,6-0,8 мм і мають не дзеркальне, а пряме зображення. Офсетний спосіб не потребує накладання товстого шару фарби, запобігає зношенню друкарської форми, дає можливість використовувати папір нижчих якостей.

Пагінація (лат. pagina – сторінка) – послідовна нумерація сторінок (полос) або окремих елементів видання (таблиць, додатків, ілюстрацій тощо). Види: цифрова, літерна, змішана або індексаційна.

Памфлет (грецьк. pan – все + phlego – спалюю) – один із сатиричних жанрів, публіцистичний газетний або журнальний твір гостросатиричного змісту на злободенну тему, спрямований проти негативного і шкідливого явища, організації, особи.

Пропозиція – твердження; зміст, переданий у висловлюванні.

Передредагування – один із етапів комп'ютерного редагування, який полягає в готуванні редактором повідомлення для його опрацювання системою редагування.

Перероблення – неформалізований (творчий) метод виправлення повідомлення, у процесі якого роблять переставлення, видалення, заміни, вставлення та скорочення

Переставлення – формалізований метод виправлення повідомлення, при якому для усунення помилки елемент повідомлення переміщують в іншу позицію.

Періодика (грецьк. *periodikos* – той, що регулярно чергується) – сукупність друкованих видань (газети, журнали, альманахи, вісники, бюлетені), які виходять у відповідні, точно визначені терміни під одним заголовком і в однаковому художньо-технічному оформленні.

«Підвал» – це нижня частина газетної полоси, відбита від тексту напівжирною або світлою лінійкою.

Підзаголовок – другий заголовок, що вказує на особливості журналістського виступу, конкретизує, доповнює або поглиблює основний заголовок.

Підзаголовок внутрішній – заголовок, який використовують для розчленування значного за обсягом суцільного тексту публікації на окремі частини (розділи), щоб допомогти читачеві краще орієнтуватися у великому за обсягом матеріалі.

Повідомлення – фіксована кількість інформації, яку автор призначає для передачі реципієнтам. Повідомлення можуть бути вербальними (словесними) та невербальними (наприклад, зображальними). Вербальні повідомлення інваріантні щодо мови. Автор послідовно перетворює вербальне повідомлення спершу в текст, а далі – в авторський оригінал, який подає в ЗМІ.

Право авторське – 1) сукупність юридичних норм, які регулюють правові відношення між автором, з одного боку, та ЗМІ, з іншого боку, щодо використання відповідних (авторських) матеріалів; 2) установлене законом право автора на створене ним повідомлення, його публікування, поширення, публічне виконання,

переклад іншою мовою, перероблення, право на авторську винагороду й недоторканість повідомлення.

«Прапор» – заголовок, розверстаний на більшу кількість колонок, ніж обсяг самого тексту; використовують для виділення особливо важливих, але невеликих за обсягом інформацій.

Предмет курсу «Теорія і практика редагування газет» як наукової дисципліни – це передусім редакторська праця з підготовки до друку текстового матеріалу, яка містить такі складові: аналіз тематичної організації тексту (визначення головної і побічних тем, робота над тематичними відхиленнями); аналіз композиційної структури тексту, перевірка її логічності; роботу з фактологічним матеріалом, перевірку його точності і достовірності; виявлення і виправлення порушень логічних зв'язків у тексті; мовну правку; редакційно-технічну обробку.

Предмет редагування – це приведення об'єкта редагування у відповідність із чинним у певний час у конкретному суспільстві нормами, а також його творча оптимізація, метою яких є отримання заданого соціального ефекту (З. Партико).

Преса (франц. presse – прес, друк) – друковані періодичні видання (газети, журнали, альманахи, бюлетені), у яких систематично й оперативно різноманітними мовностилістичними й зображальними засобами відтворюють найактуальніші суспільно-політичні події. У суспільстві преса відіграє роль засобу комунікації, виступає інструментом відображення життєвих процесів, формує громадську думку.

Примірник сигнальний – перший пробний примірник видання, який друкарня передає ЗМІ для контрольного редагування і надання дозволу на друкування всього накладу (підписання на вихід у світ).

Продукція видавнича (лат. productio < produco – виробляю) – сукупність видань, призначених до випуску або випущених видавцем (видавцями) за певний період часу.

Пункт (лат. punctum – точка) – найменша типометрична одиниця, що в європейській друкарській системі дорівнює 1/48 частини квадрата, або 0,376 мм

(1/72 частина фр. дюйма). Газетну площу вимірюють не в сантиметрах, а в пунктах і квадратах (по горизонталі) та рядках (по вертикалі). У типометричній системі мір основна одиниця вимірювання – пункт (дорівнює 0,376 мм). Більш крупні одиниці виміру цієї системи – цицера дорівнює 12 пунктам та квадрат дорівнює 48 пунктам або 4 цицери).

Редагування – це 1) процес, головна мета якого – на основі аналізу призначеного до видання твору встановити міру його суспільної цінності й торговельних перспектив, тобто міру відповідності змісту й форми цього твору його громадському, соціально-функціональному призначенню та читацькій адресі, порівнюючи прогнозований вплив твору на читача загалом і в деталях з тим, якому йому, на погляд редактора, бути бажано, і властивості, які твір має, з тими, які можуть забезпечити йому успіх на книжковому ринку, а також допомогти авторові придатного до видання твору посилити його позитивні риси й усунути хиби, виявлені у процесі редакторського аналізу (А. Мільчин); 2) керівництво підготовкою й випуском періодичного чи такого, що триває, видання» (А. Мільчин); 3) підготовка тексту й нетекстового матеріалу до друку (А. Капельшній); 4) перевірка, виправлення і доповнення по суті конкретного тексту, рукопису, їх остаточна літературна обробка, редакція (О. Мартинов); 5) суспільнолітературна й ідеологічна робота, пов'язана з діяльністю органів преси, радіомовлення і телебачення (М. Сікорський); 6) остаточне опрацювання тексту перед здачею до набору з позиції сприймання (Р. Іванченко); 7) вид діяльності суспільного характеру, пов'язана з редакторською працею, спрямованої на підготовку журналістського матеріалу до друку або виходу в ефір (В. Різун).

Редагування галузеве – складова частина едитології, яка досліджує специфіку нормативного й творчого редагування в конкретних видах повідомлень.

Редагування загальне – складова частина едитології, яка досліджує нормативне й творче редагування незалежно від видів повідомлень.

Редагування комп'ютерне – редагування, яке виконують на комп'ютері за допомогою різних систем редагування. Виділяють комп'ютеризоване, автоматизоване й автоматичне редагування.

Редагування літературне – 1) аспект редагування, який полягає у контролі інформаційних, лінгвістичних, психолінгвістичних та логічних норм й виправлення помилок; 2) форма мовної діяльності, процес редагування мови, стилю, композиції і, ширше, усієї структури рукопису, процес поліпшення форми твору з урахуванням його змісту (М. Сенкевич); 3) редакторський аналіз оцінка і вдосконалення спільно з автором літературної форми твору, складова частина редагування, що виділяється лише за умов розподілу праці, коли науковий або спеціальний редактор займається аналізом і оцінкою змісту видання, виключно збоку наукового або спеціального, в той час як автор потребує допомоги й літературної» (А. Мільчин).

Редагування наукове – аспект редагування, який полягає в контролі дотримання наукових норм у виправленні помилок; аналіз, оцінка твору і виправлення неточностей з наукового погляду. За видами видань наукового редагування найчастіше потребують словники, довідники, енциклопедії, монографії з різних галузей знань, наукові періодичні видання, збірники наукових праць або доповідей та повідомлень на наукових конференціях, науково-популярні видання.

Редагування нормативне – приведення змісту і форми будь-якого документа, написаного чи підготовленого кимось, у відповідності із загальноприйнятими чи спеціально встановленими вимогами і нормами.

Редагування творче – аспект редагування, пов'язаний з оптимізацією повідомлення, що передбачає увиразнення не лише змісту, але й форми.

Редагування технічне – аспект редагування, який передбачає значний обсяг важливих операцій на різних етапах проходження авторського і видавничого оригіналу. Зокрема, на етапі підготовки його до складання: технічні параметри складання й верстки (формат, ширина набору шпальти, відступи, спуски, підверстки), шрифтову палітру складання (величина та гарнітура заголовків, підзаголовків, основного тексту; на етапі версток та сигнальних аркушів: аналіз якості складання, якості відтворення тексту та ілюстрацій, якості фальцювання аркушів, палітурних та оздоблювальних процесів, здійснюваних на поліграфічному підприємстві. Технічний редактор веде кожне конкретне видання від початку

першого варіанту редакторського аналізу авторського оригіналу до отримання з друкарні сигнального примірника видання.

Редагування художнє – естетична вдяганка текстової частини видання. Завданням цього виду редагування є відтворення ідеї того чи того видання такими зображальними засобами, які сприяли б виокремленню його серед безлічі видань і були логічно вмотивовані відповідно до виду видання, його тематики, структури, змісту, читацького призначення, матеріальної конструкції тощо.

Редактор (франц. *redacteur* < лат. *redactus* – упорядкований) – особа, яка виправляє, обробляє будь-який текст і приводить його у відповідність до правил літературного складу, стилю, з призначенням, характером і політичною спрямованістю конкретного друкованого видання; працівник ЗМІ, який здійснює редагування повідомлення перед його публікуванням.

Редактор головний – особа, яка очолює редакцію й редакційну колегію друкованого періодичного видання. Посада головного редактора передбачає поєднання адміністративно-господарської, організаційно-адміністративної та творчої діяльності.

Редакторський аналіз – 1) аналіз текстових одиниць, за різноманітними інтелектуальними операціями; 2) аналіз якості кожного елементу тексту.

Редакційна колегія – колегіальний дорадчий орган, що складається з керівників редакційного колективу (головного редактора, заступників головного редактора, відповідального секретаря, завідувачів відділів, провідних журналістів). Завдання редколегії полягає в колективному обговоренні й прийнятті рішень щодо всіх важливих питань діяльності редакції, а також в організації летючок, на яких обговорюють номери видання, що вийшли за певний період, організації творчої діяльності журналістів, її стимулюванні та контролі.

Редакційний висновок – оформлена редактором експертна оцінка авторського оригіналу щодо доцільності його редагування.

Редакція (франц. *redaction* < лат. *red...* – знову і *action* – дія) – 1) колектив працівників друкованого засобу масової інформації, творчий журналістський апарат, який керує виданням, визначає його змістову й політичну спрямованість,

готує матеріали до друку; 2) юридична особа, яка діє на підставі свого статуту та реалізує затверджену засновником програму друкованого засобу масової інформації, здійснює його підготовку та випуск; 3) ЗМІ, що публікує газети й журнали (газетне або журнальне видавництво); 4) текст повідомлення, що містить відмінності від раніше опублікованого.

Реклама (франц. *reclame* < лат. *reclamare* – викрикувати) – 1) спеціальна інформація про осіб чи продукцію, яка розповсюджується в будь-якій формі та в будь-який спосіб задля прямого або опосередкованого одержання прибутку; 2) поширення інформації про товари та послуги з метою підвищення їх конкурентоздатності та впливу на вибір аудиторії через цілеспрямоване формування її смаків.

Репортаж (лат. *reportare* – передавати, повідомляти) – жанр, у якому оперативно, динамічно, емоційно відображується якась подія чи явище, очевидцем або учасником якого був журналіст; повідомлення в періодичних виданнях, радіо- і телепередачах про важливі події суспільного, мистецького та літературного життя. Характерною ознакою репортажу є активне авторське «я», що створює в читацької аудиторії т. зв. «ефект присутності». Види репортажу: подієвий, пізнавальний, проблемний.

Рецензент (лат. *recensens* (*recensentis*) – той, що переглядає, досліджує) – фізична особа, яка здійснює рецензування авторського оригіналу чи опублікованого повідомлення.

Рецензія (лат. *recensio* – перегляд, оцінка) – аналітичний жанр, у якому подається публіцистична (експертна) оцінка літературного, наукового або мистецького твору. Від інших жанрів відрізняється тим, що розглядає не факти дійсності, а життєві явища, вже відображені засобами мистецтва (в тому числі пластичного) чи публіцистики. Види рецензії – теоретична і художня (мистецька).

Реципієнт (лат. *recipiens* (*recipientis*) – той, хто одержує) – фізична особа, яка сприймає повідомлення. Типи реципієнтів: читачі, слухачі та глядачі.

Ринок інформаційний – система економічних, організаційних і правових відносин щодо продажу і купівлі інформаційних ресурсів, технологій, продукції та послуг.

Робота з автором – вид видавничої діяльності, який полягає в усуненні за допомогою спеціальних методів конфліктних ситуацій, що закономірно виникають між автором і редактором повідомлення в процесі його редагування. До роботи з автором належить також частина процедур, що виникають під час творчого редагування.

Розріджування – метод виділення, при якому збільшують порівняно з нормальні віддалі між літерами (апроші).

Рубрика (лат. rubrica – заголовок закону < rubber – червоний) – 1) назва одиниці композиції (тому, частини, розділу, підрозділу), яка відображає її тему; 2) особливий різновид газетного заголовка, який визначає тематичний напрям або характер матеріалу, його жанрові особливості. Рубрика не розкриває змісту публікацій, а в загальних рисах вказує на порушені в них проблеми.

Рубрикація – поділ за рубриками; сукупність рубрик повідомлення, подана в порядку їх розташування в повідомленні.

Саморедагування – процес редагування повідомлення його автором.

Секретаріат редакції – провідна ланка редакції, що здійснює специфічні функції та завдання, спрямовує творчу й виробничу діяльність журналістського колективу. Структура, кількісний склад, характер роботи секретаріату залежать від типу видання, його завдань, обсягу, періодичності виходу. Основні службові завдання секретаріату – участь у плануванні роботи редакції, координації роботи відділів, керування редакційними службами, літературна підготовка матеріалів, випуск чергових номерів газети.

Система редагування – комплекс технічних (комп'ютерних), програмних, технологічних та інформаційних (шрифтових, ілюстративних, лінгвістичних) засобів, які дають змогу здійснювати редагування повідомлення. Системи редагування діють лише у взаємодії з персоналом ЗМІ.

Скорочення – неформалізований (творчий) метод виправлення, під час якого з повідомлення (за умови відсутності в ньому помилок) методом видалення окремих елементів зменшують його обсяг.

Смисл – передана за допомогою знакового виразу ідея, думка; цілісний зміст тексту, який не зводиться до значень окремих складників; внутрішнє наповнення, сутність, цінність.

Спростування – повідомлення ЗМІ, у якому йдеться про виправлення ЗМІ помилок, допущених в іншому повідомленні. Спростування повинно відповідати певним нормам, установленим законодавством.

Стандарт видавничий – норма редагування, вироблена і затверджена державою.

Стаття – жанр публіцистики, який відзначається ґрунтовним аналізом матеріалу, високим рівнем узагальнення, чіткою соціальною спрямованістю. Використовуючи різноманітні факти, яскраві приклади, цифри, автор статті досліджує злободенні суспільно-політичні проблеми. Залежно від мети і призначення, статті бувають теоретичними, пропагандистськими, проблемними, науковими.

Стовпець – множина абзаців чи їх частин, які мають однаковий формат та розташовані послідовно один під одним.

Сторінка – прямокутна площа з множиною стовпців, які уздовж вертикалі розташовані паралельно один до одного і не виступають за вертикальний формат цієї площини.

Суперрубрика – постійний заголовок до тематичної газетної чи журнальної сторінки, який розміщується вгорі сторінки над колонтитулом і зазначає тематичний масив заверстано на сторінці.

Текст (лат. textum – тканина, зв'язок, побудова) – 1) авторський твір або документ, відтворені на письмі чи друком; 2) основна частина друкарського набору – без малюнків, креслень, приміток тощо; 3) друкарський шрифт, кеглі якого дорівнюють 20 пунктам (7,52 мм); 4) у семіотиці та лінгвістиці – послідовність

знаків (мови або іншої системи знаків), що утворює єдине ціле і становить предмет дослідження для лінгвістики тексту.

Текстівка – підпис під ілюстрацією, що вказує на її особливості, розкриває і доповнює зміст. Основною вимогою до текстівки є її відповідність зображенню.

Теорія редагування – складова частина едитології, яка досліджує методологічні засади безпосереднього готування повідомлень до публікування (редагування). Теорія редагування описує, зокрема у формі аксіом, закономірностей та законів, пояснює та прогнозує функціонування тих суб'єктів та об'єктів, що беруть участь у процесі редагування.

Типометр (грец. typos – відбиток і ...метр) – 1) інструмент для контрольного вимірювання кегля і ширини друкарських літер; 2) лінійка для вимірювання кількості рядків набору.

Точність слововживання – ступінь відповідності між значенням слова в повідомленні та в тлумачному словнику.

Уніфікація повідомлення – одне із завдань редагування, яке полягає в тому, щоб однаково оформляти однотипні об'єкти для їх однозначної ідентифікації реципієнтом та полегшити процес сприйняття ними інформації.

Фейлетон (франц. feuilleton – аркуш) – літературно-публіцистичний газетний чи журнальний твір сатиричного характеру на злободенну тему. Відзначається гострим суспільно-політичним змістом, актуальністю, оперативністю проблематики, сатирично-гумористичною образністю, жвавим дотепним викладом.

Формат газети – розмір паперового листа – сторінки номера, на якій міститься смуга – відбиток розміщених на ній текстів, ілюстрацій та інших друкованих символів. У сучасній вітчизняній пресі прийняті три основні формати газети: великий формат – А2, малий – А3 і надмалий – А4. Вони розрізняються своїми розмірами, показаними в міліметрах: А2 = 420x594 мм, А3 = 297x420 мм, А4 = 210x297 мм. Перше число означає ширину сторінки, друге – її висоту. Газетні формати кратні один одному, кожен подальший в два рази менше попереднього. Це дозволяє газетному дизайнерові при необхідності змінювати формати смуг номери, поєднуючи дві його внутрішні вертикальні смуги в одну велику горизонтальну. У

світовій практиці виділяються п'ять основних груп газетних форматів: А2, А3, А4, західноєвропейський формат (315x470), таблоїд (300x370).

Цитата (нім. Zitat < лат. cito – наводжу, проголошую) – буквально відтворені фрагменти чужої промови чи статті для підтвердження власного погляду, для полеміки з цитованим автором або з іншою метою. Використовується з обов'язковим покликанням на його автора і джерело цитування.

Цицера – 1) друкарський шрифт, розміром (кеглем) 12 пунктів (4,51 мм). Ним уперше в 1467 р. Шиффер надрукував листи Цицерона; 2) одиниця вимірювання в типометрії дорівнює 12 пунктам, або $\frac{1}{4}$ квадрата).

Чинники інтегрувальні – особливості функціонування газетного чи іншого періодичного видання, які дозволяють ідентифікувати його як єдине ціле у процесах сприймання інформації споживачем. З позиції цілісності сприймання газети читачем, виділяють дві групи інтегрувальних чинників: 1) чинники, що зумовлені традицією та структурою текстової діяльності (текстові); 2) чинники, зумовлені природою журналістики та виробничим характером масово-інформаційної діяльності (виробничі).

«Шапка» – один із складників рубрикації, загальний заголовок тематичної добірки, який чітко вказує на тему і розкриває зміст публікацій. На відміну від рубрики, не повторюється з номера в номер: новий матеріал потребує нової, властивої тільки йому назви. Це заголовок, що об'єднує кілька матеріалів на певну тему, кожний з яких має свій заголовок. «Шапки» бувають: інформаційні (повідомляють про якусь подію або місце, де вона відбулася); об'єднуючі (висловлює основну ідею, головну думку добірки матеріалів); «шапка» тематичної полоси з підзаголовками (поряд з мальованою або набірною назвою полоси підверстують по висоті (поряд) або по ширині (знизу чи зверху) кілька цитат чи ключових фраз із матеріалів полоси або читацьких листів).

Навчально-методичне видання

Жанна Василівна Колоїз

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РЕДАГУВАННЯ ГАЗЕТ

Навчально-методичні матеріали

для лабораторних робіт

для студентів спеціальності

«Українська мова і література (редагування освітніх видань)»

Роботу з комп'ютерного набору,

літературного та технічного редагування виконав автор

Підписано до друку 12 липня 2012 р.

Формат 60x84/16. Папір офсетний.

Умовн. друк. арк. 5,2. Наклад 100 прим.